

BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA

**ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
ORAZ ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE SPRAWOZDANIE
FINANSOWE BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
ZA OKRES SZEŚCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2018 ROKU
WRAZ Z RAPORTEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO
REWIDENTA**

Warszawa, sierpień 2018 roku

Spis treści

I. Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe	5
Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat	5
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	8
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	10
1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A. i Grupie Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.	12
2. Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie śródrocznym	16
3. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	17
4. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów	29
5. Ważniejsze oszacowania i oceny	30
6. Zarządzanie ryzykiem	31
7. Wynik z tytułu odsetek	60
8. Wynik z tytułu opłat i prowizji	61
9. Przychody z tytułu dywidend	61
10. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy (w tym kredyty i pożyczki)	62
11. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	62
12. Pozostałe przychody operacyjne	62
13. Pozostałe koszty operacyjne	63
14. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości	63
15. Ogólne koszty administracyjne	64
16. Podatek dochodowy	64
17. Zysk przypadający na jedną akcję	65
18. Należności od innych banków	65
19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	66
20. Pochodne instrumenty zabezpieczające	66
21. Inwestycyjne papiery wartościowe	68
22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	69
23. Zobowiązania wobec klientów	75
24. Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	75
25. Zobowiązania podporządkowane	76
26. Rezerwy	76
27. Kapitał podstawowy	77
28. Płatności na bazie akcji	78
29. Aktywa i zobowiązania warunkowe	79

30. Informacje dodatkowe do sprawozdania z przepływów pieniężnych	80
31. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	82
32. Podział instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej w zależności od sposobu pomiaru wartości godziwej	84
33. Sprawozdawczość dotycząca segmentów	87
34. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	92
35. Rodzaj oraz kwoty pozycji wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy netto lub przepływy środków pieniężnych, które są nietypowe ze względu na ich rodzaj, wielkość lub wywierany wpływ	93
36. Rodzaj oraz kwoty zmian wartości szacunkowych kwot, które były podawane w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego lub zmiany wartości szacunkowych podawanych w poprzednich latach obrotowych, jeśli wywierają one istotny wpływ na bieżący okres śródroczny	93
37. Wyplacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję), z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje	93
38. Zdarzenia po dniu bilansowym	94
39. Skutek zmian w strukturze jednostki gospodarczej w ciągu I półrocza 2018 roku, łącznie z połączeniem jednostek gospodarczych, przejęciem lub sprzedażą jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacją i zaniechaniem działalności	95
II. Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Banku	97
Śródroczny rachunek zysków i strat Banku	97
Śródroczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku	98
Śródroczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku	99
Śródroczne sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Banku	100
Śródroczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych Banku	102
1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A.	104
2. Kontynuacja działalności	108
3. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów	108
4. Zaangażowanie Banku w farmy wiatrowe	109
5. Zarządzanie kapitałem	113
6. Wynik z tytułu odsetek	115
7. Wynik z tytułu opłat i prowizji	116
8. Przychody z tytułu dywidend	116
9. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości	117
10. Zysk przypadający na jedną akcję	117
11. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	118
12. Rezerwy	124
13. Płatności na bazie akcji	124
14. Aktywa i zobowiązania warunkowe	125
15. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	126
16. Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie śródrocznym	129

17. Rodzaj oraz kwoty pozycji wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy netto lub przepływy środków pieniężnych, które są nietypowe ze względu na ich rodzaj, wielkość lub wywierany wpływ	129
18. Rodzaj oraz kwoty zmian wartości szacunkowych kwot, które były podawane w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego lub zmiany wartości szacunkowych podawanych w poprzednich latach obrotowych, jeśli wywierają one istotny wpływ na bieżący okres śródroczny	129
19. Wypłacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję), z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje	129
20. Zdarzenia po dniu bilansowym	130
21. Skutek zmian w strukturze jednostki gospodarczej w ciągu I półrocza 2018 roku, łącznie z połączeniem jednostek gospodarczych, przejęciem lub sprzedażą jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacją i zaniechaniem działalności	131

I. Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat

Działalność kontynuowana	Nota	2 kwartał okres od 01-04-2018 do 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	2 kwartał okres od 01-04-2017 do 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze, w tym:		160 492	314 743	169 123	339 509
- aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie		127 807	256 488	-	-
- aktywa wyceniane w wartości godziwej przez inne dochody całkowite		30 990	55 820	-	-
- aktywa finansowe wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy		1 695	2 435	-	-
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:		-66 690	-132 567	-71 913	-143 176
- zobowiązania finansowe wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy		-66 690	-132 567	-	-
Wynik z tytułu odsetek	7	93 802	182 176	97 210	196 333
Przychody z tytułu opłat i prowizji		33 937	70 199	34 576	72 940
Koszty z tytułu opłat i prowizji		-8 788	-17 928	-8 858	-17 302
Wynik z tytułu opłat i prowizji	8	25 149	52 271	25 718	55 638
Przychody z tytułu dywidend	9	5 846	5 846	5 264	5 277
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy (w tym kredyty i pożyczki)	10	33 321	43 988	18 777	26 845
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	11	1 711	1 644	-	6 816
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń		344	833	410	1 248
Wynik z pozycji wymiany		7 828	14 486	3 391	10 830
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych		-136	338	-	-
Wynik z tytułu modyfikacji instrumentów finansowych		-4	-2	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	12	2 828	7 750	5 032	10 291
Pozostałe koszty operacyjne	13	-7 539	-12 038	-6 325	-10 446
Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych		-4 711	-4 288	-1 293	-155
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości	14	-57 289	-66 418	-28 581	-39 134
Ogólne koszty administracyjne	15	-86 926	-186 893	-89 770	-200 802
Wynik na działalności operacyjnej		18 935	43 981	31 126	62 896
Zysk brutto		18 935	43 981	31 126	62 896
Podatek dochodowy	16	-1 103	-9 802	-7 725	-19 542
Zysk netto		17 832	34 179	23 401	43 354
Z tego przypadający na:					
- udziałowców jednostki dominującej		17 832	34 179	23 401	43 354
Zysk na akcję przypadający udziałowcom jednostki dominującej w trakcie okresu (w zł)					
- podstawowy	17		0,54		0,69
- rozwodniony	17		0,54		0,69

Działalność zaniechana w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2018 roku oraz roku 2017 nie wystąpiła.

Noty przedstawione na stronach od 12 do 95 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Wyszczególnienie	2 kwartał okres od 01-04-2018 do 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	2 kwartał okres od 01-04-2017 do 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Zysk netto	17 832	34 179	23 401	43 354
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	-10 666	-1 812	6 995	17 742
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, brutto	-13 148	-2 237	-	-
Podatek odroczony	2 482	425	-	-
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, netto	-10 666	-1 812	-	-
Wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto	-	-	8 635	22 053
Podatek odroczony	-	-	-1 640	-4 311
Wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto	-	-	6 995	17 742
Pozycje, które nie będą przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	-	-	-	-
Całkowity dochód ogółem	7 166	32 367	30 396	61 096
Z tego przypadający na:				
- udziałowców jednostki dominującej	7 166	32 367	30 396	61 096

Noty przedstawione na stronach od 12 do 95 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	Nota	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Kasa, środki w Banku Centralnym		443 913	632 772
Należności od innych banków	18	149 853	375 748
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	130 634	198 065
Pochodne instrumenty zabezpieczające	20	261	4 722
Inwestycyjne papiery wartościowe	21	6 415 094	5 539 720
- kapitałowe papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		85 029	-
- dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		5 201 126	-
- dłużne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		1 128 939	-
- inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		-	4 133 456
- inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności		-	1 406 264
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	11 894 958	12 343 773
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		11 776 501	-
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		118 457	-
Wartości niematerialne		120 715	121 328
Rzeczowe aktywa trwałe		67 788	72 720
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		100 118	76 165
- bieżące		3 878	716
- odroczone		96 240	75 449
Inne aktywa		231 503	311 707
Aktywa razem		19 554 837	19 676 720
ZOBOWIĄZANIA		30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków		532 392	479 534
Pochodne instrumenty finansowe	19	68 897	68 238
Pochodne instrumenty zabezpieczające	20	24 659	20 571
Zobowiązania wobec klientów	23	16 143 581	15 463 833
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	24	247 741	829 980
Zobowiązania podporządkowane	25	474 376	595 692
Rezerwy	26	28 043	17 539
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		722	1 765
- bieżące		-	727
- odroczone		722	1 038
Pozostałe zobowiązania		217 520	339 135
Zobowiązania razem		17 737 931	17 816 287
KAPITAŁ WŁASNY		30-06-2018 niebadane	31-12-2017
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał własny przypadający na udziałowców jednostki dominującej:			
Kapitał podstawowy	27	1 160 291	1 160 291
- kapitał zakładowy		628 732	628 732
- akcje własne		-1 292	-1 292
- kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		532 851	532 851
Kapitał z aktualizacji wyceny		57 840	10 598
Zyski zatrzymane		598 775	689 544
Kapitał własny razem		1 816 906	1 860 433
Kapitał własny i zobowiązania razem		19 554 837	19 676 720

Noty przedstawione na stronach od 12 do 95 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	Kapitał przypadający na akcjonariuszy Banku								
	Kapitał podstawowy (Nota 27)				Zyski zatrzymane				
	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwow e	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy	Razem kapitał własny
Stan na 31-12-2017	628 732	-1 292	532 851	10 598	594 874	23 605	48 302	22 763	1 860 433
Wpływ wdrożenia MSSF 9 na dzień 01-01-2018				49 054				-127 172	-78 118
Stan na 01-01-2018 po uwzględnieniu zmian zasad rachunkowości wynikających z MSSF 9	628 732	-1 292	532 851	59 652	594 874	23 605	48 302	-104 409	1 782 315
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	-	34 179	34 179
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	-1 812	-	-	-	-	-1 812
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	-1 812	-	-	-	34 179	32 367
Wynik na sprzedaży zreklasifikowanych wg MSSF 9 papierów wartościowych	-	-	-	-	-	-	-	2 224	2 224
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	29 519	-	-	-29 519	-
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	-	36 482	-	-	-36 482	-
Pokrycie kosztów emisji akcji serii U	-	-	-	-	-6 963	-	-	6 963	-
Stan na 30-06-2018 - niebadane	628 732	-1 292	532 851	57 840	624 393	23 605	48 302	-97 525	1 816 906
Stan na 01-01-2017	628 732	-1 292	532 851	-21 950	652 828	23 605	48 302	-81 187	1 781 889
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	-	46 062	46 062
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	32 548	-	-	-	885	33 433
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	32 548	-	-	-	46 947	79 495
Likwidacja spółki zależnej	-	-	-	-	-23	-	-	27	4
Koszty emisji akcji	-	-	-	-	-	-	-	-955	-955
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	-57 931	-	-	57 931	-
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	-	10 042	-	-	-10 042	-
Pokrycie straty z lat ubiegłych	-	-	-	-	-67 973	-	-	67 973	-
Stan na 31-12-2017	628 732	-1 292	532 851	10 598	594 874	23 605	48 302	22 763	1 860 433

	Kapitał przypadający na akcjonariuszy Banku								
	Kapitał podstawowy (Nota 27)				Zyski zatrzymane				
	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy	Razem kapitał własny
Stan na 01-01-2017	628 732	-1 292	532 851	-21 950	652 828	23 605	48 302	-81 187	1 781 889
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	-	43 354	43 354
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	16 857	-	-	-	885	17 742
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	16 857	-	-	-	44 239	61 096
Likwidacja spółki zależnej	-	-	-	-	-23	-	-	27	4
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	-57 931	-	-	57 931	-
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	-	10 042	-	-	-10 042	-
Pokrycie straty z lat ubiegłych	-	-	-	-	-67 973	-	-	67 973	-
Stan na 30-06-2017 -niebadane	628 732	-1 292	532 851	-5 093	594 874	23 605	48 302	21 010	1 842 989

Udziały niekontrolujące w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2018 roku oraz dnia 30 czerwca 2017 roku nie wystąpiły.

Noty przedstawione na stronach od 12 do 95 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Metoda pośrednia	Nota	Za okres 6 miesięcy zakończony	
		30-06-2018 niebadane	30-06-2017 niebadane
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk brutto		43 981	62 896
Korekty razem:		1 175 256	-393 746
Amortyzacja	15	19 747	21 355
Odsetki z działalności inwestycyjnej		-	-19 696
Strata/ zysk na działalności inwestycyjnej		19	-10
Odsetki z działalności finansowej		25 112	20 136
Dywidendy otrzymane:		-5 846	-5 277
- od papierów wartościowych do obrotu		50	35
- od inwestycyjnych papierów wartościowych		5 796	5 242
Zmiana stanu:		1 147 081	-405 461
- należności od innych banków	30	-28 724	31 724
- papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	30	-17 823	-26 417
- aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych i zabezpieczających instrumentów finansowych		94 462	-74 072
- inwestycyjnych papierów wartościowych	30	105 155	-568 020
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom		292 529	950 861
- innych aktywów i podatku dochodowego	30	77 469	130 228
- zobowiązań wobec Banku Centralnego i innych banków		52 858	210 616
- zobowiązań wobec klientów		679 748	-1 047 641
- rezerw		10 504	8 718
- pozostałych zobowiązań i podatku dochodowego	30	-118 767	-21 458
Zapłacony podatek dochodowy		-17 033	-10 070
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		1 219 237	-330 850
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Wpływy		2	6 112
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych		2	71
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności		-	6 041
Wydatki		-14 317	-8 687
Nabycie wartości niematerialnych		-12 034	-5 667
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych		-2 283	-3 020
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-14 315	-2 575

Metoda pośrednia	Nota	Za okres 6 miesięcy zakończony	
		30-06-2018 niebadane	30-06-2017 niebadane
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Wpływy		-	-
Wydatki		-728 667	-127 914
Wykup obligacji emitowanych przez Grupę		-700 000	-100 000
Odsetki zapłacone od obligacji emitowanych przez Grupę, w tym:		-28 667	-27 914
- obligacje podporządkowane		-14 675	-13 929
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		-728 667	-127 914
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM		476 255	-461 339
BILANSOWA ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I EKWIWALENTÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH		476 255	-461 339
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK OKRESU	30	2 530 339	2 619 420
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC OKRESU w tym:	30	3 006 594	2 158 081
- środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	30	464 746	548 851

Noty przedstawione na stronach od 12 do 95 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Informacja dodatkowa do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A. i Grupie Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.

1.1. Bank Ochrony Środowiska S.A.

Jednostką dominującą Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. (Grupa Kapitałowa BOŚ S.A., Grupa Kapitałowa, Grupa) jest Bank Ochrony Środowiska S.A. (zwany dalej Bankiem, BOŚ S.A. lub jednostką dominującą). Bank Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Żelaznej 32 został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego (NBP) Nr 42 z dnia 15 września 1990 roku i aktu notarialnego z dnia 28 września 1990 roku o utworzeniu Banku. Bank jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000015525 oraz posiada numer statystyczny REGON 006239498.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) działalność Banku została zaklasyfikowana jako PKD 6419Z.

Czas trwania Banku jest nieoznaczony.

Podstawowym celem Banku jest efektywne gospodarowanie kapitałami akcjonariuszy i środkami pieniężnymi powierzonymi przez klientów, zapewniające dochodowość działalności i bezpieczeństwo powierzonych środków.

Przedmiotem działalności Banku jest wykonywanie czynności bankowych, w tym gromadzenie środków pieniężnych, udzielanie kredytów, dokonywanie rozliczeń pieniężnych, wykonywanie innych usług bankowych, a także świadczenie finansowych usług konsultacyjno-doradczych.

Misja Banku to: Polski bank łączący biznes i ekologię z korzyścią dla klientów.

Bank realizuje swoją misję w szczególności poprzez:

- 1) świadczenie usług bankowych na rzecz wszystkich segmentów klientów, w szczególności realizujących przedsięwzięcia proekologiczne lub działających w branży ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz dla osób ceniących styl życia Eko,
- 2) efektywne uczestnictwo w dystrybucji środków przeznaczonych na inwestycje w ochronę środowiska i zrównoważony rozwój w Polsce.

Do zakresu działania Banku należy:

- 1) przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- 2) prowadzenie innych rachunków bankowych,
- 3) udzielanie kredytów,
- 4) udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw,
- 5) emitowanie bankowych papierów wartościowych,
- 6) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- 7) wydawanie instrumentu pieniądza elektronicznego,
- 8) udzielanie pożyczek pieniężnych,
- 9) wykonywanie operacji czekowych i wekslowych,
- 10) wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- 11) nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- 12) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- 13) prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- 14) udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
- 15) wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych,
- 16) pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym,
- 17) pełnienie funkcji banku depozytariusza,
- 18) obejmowanie lub nabywanie akcji i praw z akcji, udziałów innej osoby prawnej i jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,
- 19) zaciąganie zobowiązań związanych z emisją papierów wartościowych,
- 20) dokonywanie obrotu papierami wartościowymi,
- 21) wykonywanie terminowych operacji finansowych,

- 22) dokonywanie, na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem, zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika,
- 23) nabywanie i zbywanie nieruchomości,
- 24) świadczenie usług konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych, w szczególności w zakresie związanym z ekologią,
- 25) świadczenie usług faktoringowych,
- 26) wykonywanie niestanowiących działalności maklerskiej czynności polegających na przyjmowaniu i przekazywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych z zastrzeżeniem, że przedmiotem czynności, mogą być wyłącznie papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski lub inne niedopuszczone do obrotu zorganizowanego instrumenty finansowe oraz obligacje, o których mowa w art. 39p ust. 1 ustawy z dnia 27 października 1994 roku o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym,
- 27) świadczenie usług agenta firmy inwestycyjnej,
- 28) świadczenie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego,
- 29) prowadzenie czynności windykacyjnych na zlecenie banków oraz podmiotów, z którymi Bank zawarł umowy o wspólnym finansowaniu lub umowy o realizację działań w ramach programów operacyjnych.

Ponadto:

- 1) Bank może wykonywać czynności przewidziane dla banków krajowych, o których mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- 2) Bank jest obowiązany do utrzymywania płynności płatniczej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich płatności,
- 3) Bank zobowiązany jest przestrzegać obowiązujących limitów koncentracji zaangażowań,
- 4) Bank, osoby w nim zatrudnione oraz osoby, za których pośrednictwem Bank wykonuje czynności bankowe, są zobowiązane zachować tajemnicę bankową.

Od dnia 24 stycznia 1997 roku decyzją Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW), akcje Banku zostały dopuszczone do obrotu na GPW w Warszawie i zakwalifikowane do działu finanse - sektor bankowy.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku zostało w dniu 20 sierpnia 2018 roku zatwierdzone przez Zarząd jednostki dominującej do publikacji na Giełdzie Papierów Wartościowych w dniu 21 sierpnia 2018 roku.

1.2. Wykaz Akcjonariuszy Banku Ochrony Środowiska S.A.

Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku na dzień 30 czerwca 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku:

Nazwa Akcjonariusza	30-06-2018		31-12-2017	
	Liczba akcji	Udział w kapitale i głosach na WZ (%)	Liczba akcji	Udział w kapitale i głosach na WZ (%)
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	32 951 960	52,41	32 951 960	52,41
Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	6 000 000	9,54	6 000 000	9,54
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych	4 273 574	6,80	4 273 574	6,80

Jedna akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.

Na pozostałych akcjonariuszy przypada łącznie 27,80% udziałów w kapitale zakładowym Banku.

Na dzień sporządzenia śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie są znane zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji.

1.3. Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

W tabelach poniżej prezentowane dane dotyczące spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. na dzień 30 czerwca 2018 roku:

Jednostki podporządkowane	Siedziba	Rodzaj działalności - opis	Wysokość kapitału zakładowego
Dom Maklerski BOŚ S.A.	Warszawa	Działalność na rynku kapitałowym, w szczególności świadczenie usług maklerskich.	25 194
BOŚ Eko Profit S.A.	Warszawa	Doradztwo w zakresie organizowania finansowania projektów oraz prowadzenia inwestycji kapitałowych z zamiarem maksymalizacji osiągniętej stopy zwrotu, przy szczególnym uwzględnieniu projektów z zakresu ekologii oraz ochrony środowiska.	10 500
BOŚ Capital Sp. z o.o.	Warszawa	Wszelka nastawiona na zysk działalność gospodarcza prowadzona na własny rachunek oraz w pośrednictwie, w tym wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi oraz leasing finansowy.	1 628
MS Wind Sp. z o.o. <i>jednostka pośrednio zależna (BOŚ Eko Profit S.A.)</i>	Warszawa	Wszelka nastawiona na zysk działalność gospodarcza, prowadzona na własny rachunek oraz w pośrednictwie, w tym prowadzenie farmy wiatrowej.	11 411

Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. objętych konsolidacją:

Jednostki podporządkowane	% udziału w kapitale oraz WZA	Wartość akcji lub udziałów	Wartość w cenie nabycia
Dom Maklerski BOŚ S.A.	100%	31 940	31 940
BOŚ Eko Profit S.A.	100%	7 292	18 600
BOŚ Capital Sp. z o.o.	100%	37 871	37 871
MS Wind Sp. z o.o. <i>jednostka pośrednio zależna (BOŚ Eko Profit S.A.)</i>	100%	2 000	11 805

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku udział Grupy w kapitale zakładowym spółek oraz udział w głosach na walnym zgromadzeniu tych spółek wynosił:

- w Domu Maklerskim BOŚ S.A. 100%,
- w BOŚ Eko Profit S.A. 100%,
- w BOŚ Capital Sp. z o.o. 100%,
- w BOŚ Ekosystem Sp. z o.o. 100%,
- w MS Wind Sp. z o.o. 100%.

1.4. Skład osobowy Zarządu oraz Rady Nadzorczej BOŚ S.A.

Skład Zarządu Banku

Skład Zarządu Banku na dzień 30 czerwca 2018 roku przedstawiał się następująco:

- Bogusław Białowas – Prezes Zarządu,
- Arkadiusz Garbarczyk – Wiceprezes Zarządu – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu,
- Konrad Raczkowski – Wiceprezes Zarządu.

W I półroczu 2018 roku skład Zarządu ulegał następującym zmianom:

W dniu 21 lutego 2018 roku Rada Nadzorcza:

- odwołała z dniem 21 lutego 2018 roku Panią Annę Milewską ze stanowiska Wiceprezesa Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.;
- odwołała z dniem 21 lutego 2018 roku Pana Dariusza Grylaka ze stanowiska Wiceprezesa Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.;
- powołała z dniem 21 lutego 2018 roku Pana Konrada Raczkowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku.

Jednocześnie w dniu 21 lutego 2018 roku Rada Nadzorcza powierzyła Panu Arkadiuszowi Garbarczykowi funkcję Wiceprezesa – pierwszego zastępcy Prezesa Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A., nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku – w związku z decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 lutego 2018 roku o wyrażeniu zgody na powierzenie mu tej funkcji. (Pan Arkadiusz Garbarczyk od 07 grudnia 2017 roku pełnił w Banku funkcję Wiceprezesa Zarządu).

Do dnia sporządzenia niniejszej informacji skład Zarządu Banku nie zmienił się.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku skład Zarządu Banku tworzyli:

- Bogusław Białowas – Prezes Zarządu,
- Arkadiusz Garbarczyk – Wiceprezes Zarządu,
- Dariusz Grylak – Wiceprezes Zarządu,
- Anna Milewska – Wiceprezes Zarządu.

Skład Rady Nadzorczej Banku

W skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 30 czerwca 2018 roku wchodził:

- Wojciech Wardacki - Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Andrzej Matysiak - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Emil Ślązak – Sekretarz Rady Nadzorczej,

Członkowie:

- Iwona Duda,
- Janina Goss,
- Piotr Sadownik,
- Marian Szołucha,
- Dariusz Wasilewski.

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej w I półroczu 2018 roku:

w dniu 13 lutego 2018 roku Pan Paweł Mzyk złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej BOŚ S.A.;

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. odbywające się w dniu 13 lutego 2018 roku dokonało następujących zmian w składzie Rady Nadzorczej:

- odwołało ze składu Rady Nadzorczej Banku Pana Oskara Kowalewskiego,
- powołało do składu Rady Nadzorczej:
  - Panią Iwonę Beatę Dudę,
  - Pana Dariusza Józefa Wasilewskiego.

Do dnia sporządzenia niniejszej informacji skład Rady Nadzorczej nie zmienił się.

W skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 31 grudnia 2017 roku wchodził:

- Wojciech Wardacki - Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Andrzej Matysiak - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Emil Ślązak – Sekretarz Rady Nadzorczej,

Członkowie:

- Janina Goss,
- Oskar Kowalewski,
- Paweł Mzyk,
- Piotr Sadownik,
- Marian Szołucha.

2. Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie śródrocznym

W działalności Grupy nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

3. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

3.1. Podstawa sporządzania

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. obejmuje:

- 1) śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku, dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku, a także dane za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku oraz dane porównawcze za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku (które nie były przedmiotem przeglądu ani badania przez biegłego rewidenta),
- 2) śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku, dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku oraz dane za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku i dane porównawcze za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku (które nie były przedmiotem przeglądu ani badania przez biegłego rewidenta),
- 3) śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 30 czerwca 2018 roku oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2017 roku,
- 4) śródroczne skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku oraz za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku,
- 5) śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku oraz dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku,
- 6) dodatkowe noty objaśniające.

Dom Maklerski BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOŚ Capital Sp. z o.o. oraz MS Wind Sp. z o.o. sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z zasadami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzone w złotych polskich (zł), a wszystkie wartości, o ile nie przedstawiono inaczej, podane są w tysiącach złotych (tys. zł).

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmujące dane Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. oraz śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe BOŚ S.A. za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku zostały sporządzone zgodnie z wymaganiami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 34 Śródroczna sprawozdawczość finansowa w wersji zatwierdzonej przez Komisję Europejską obowiązującą na dzień sprawozdawczy, tj. 30 czerwca 2018 roku.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy oraz śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Banku za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku zostały sporządzone z zastosowaniem tych samych zasad rachunkowości, jak roczne sprawozdania finansowe Grupy i Banku sporządzone za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2017 roku, z wyjątkiem zmian wynikających z pierwszego zastosowania MSSF 9 Instrumenty finansowe.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy oraz śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Banku za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku nie obejmuje wszystkich ujawnień wymaganych w rocznych sprawozdaniach finansowych i należy je czytać razem z rocznymi sprawozdaniami finansowymi Grupy i Banku sporządzonymi za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2017 roku.

Przy sporządzaniu śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy oraz śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego Banku podjęto decyzję o dopuszczalnym retrospektywnym zastosowaniu zmiany zasad rachunkowości wynikających z wdrożenia MSSF 9, tj. bez przekształcania danych za okresy porównawcze i ujęciu zmian w bilansie otwarcia bieżącego okresu sprawozdawczego na dzień 01 stycznia 2018 roku.

Inne standardy i interpretacje oraz zmiany, które zostały po raz pierwszy zastosowane w roku 2018 nie miały istotnego wpływu na niniejsze sprawozdania finansowe Grupy i Banku.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy oraz śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Banku za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku zostały zatwierdzone przez Zarząd BOŚ SA w dniu 20 sierpnia 2018 roku.

MSSF 9 Instrumenty finansowe

W dniu 24 lipca 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 9 Instrumenty finansowe (MSSF 9). W 2016 roku MSSF 9 został przyjęty do stosowania przez Komisję Europejską dla rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu 01 stycznia 2018 roku lub po tym dniu. MSSF 9 zastąpił Międzynarodowy Standard Rachunkowości 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena.

MSSF 9 wprowadził zmiany w rachunkowości instrumentów finansowych w zakresie:

- 1) klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych,
- 2) utraty wartości aktywów finansowych,
- 3) rachunkowości zabezpieczeń.

Klasyfikacja i wycena

Zgodnie z MSSF 9 aktywa finansowe są klasyfikowane do odpowiedniego modelu wyceny w momencie początkowego ujęcia. Aktywa finansowe Grupy i Banku są zaklasyfikowane do następujących kategorii wyceny:

- 1) Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu,
- 2) Aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite,
- 3) Aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy.

Klasyfikacja do odpowiedniej kategorii wyceny następuje w oparciu o:

- 1) Model biznesowy, w ramach którego aktywa finansowe są zarządzane oraz
- 2) Test charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych („Test SPPI” – ang. Solely Payment of Principal and Interest).

Modele biznesowe

Zdefiniowanie istniejących modeli biznesowych dokonywane jest przez Kluczowe kierownictwo Grupy i Banku. Identyfikowane modele biznesowe odzwierciedlają prowadzoną działalność operacyjną, tj. sposób zarządzania określoną grupą aktywów oraz cel, dla którego aktywa powstały lub zostały nabyte. Poszczególne zidentyfikowane modele biznesowe stanowią grupy aktywów, które są wspólnie zarządzane, oceniane i raportowane.

Identyfikując modele biznesowe dla poszczególnych grup aktywów finansowych bierze się pod uwagę przesłanki jakościowe oraz kryteria ilościowe.

Przesłanki jakościowe obejmują analizę i ocenę:

- 1) celu biznesowego, dla którego aktywa powstały lub zostały nabyte,
- 2) sposobu, w jaki wyniki na aktywach w ramach danego modelu biznesowego są oceniane i raportowane do Kluczowego kierownictwa Grupy i Banku oraz prezentowane w ramach sprawozdawczości zewnętrznej,
- 3) przyczyny podejmowanych decyzji o sprzedaży aktywów finansowych,
- 4) rozwiązań i struktur organizacyjnych w ramach, których poszczególne grupy aktywów powstają lub są nabywane,
- 5) rodzaju ryzyka mającego wpływ na wyniki realizowane na poszczególnych grupach aktywów,
- 6) sposobu, w jaki kadra zarządzająca poszczególnymi grupami aktywów jest wynagradzana, w szczególności czy wynagrodzenie opiera się w części lub całości na wartości godziwej zarządzanych aktywów.

Kryteria ilościowe wykorzystywane przy identyfikacji oraz okresowej weryfikacji modeli biznesowych odnoszą się do oceny istotności i częstotliwości sprzedaży aktywów z poszczególnych modeli.

W wyniku dokonanych analiz aktywa finansowe Grupy i Banku zostały przyporządkowane do następujących modeli biznesowych:

- 1) **Model HtC** (ang. Held to Collect)
model, który zakłada utrzymywanie aktywów finansowych celem uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy. W ramach modelu HtC utrzymywane są aktywa finansowe

o charakterze kredytowym i pożyczkowym, nabyte wierzytelności w ramach usług faktoringu, dłużne papiery wartościowe nabyte w celach inwestycyjnych.

2) **Model HtCS** (ang. Held to Collect or Sale)

model, który zakłada utrzymywanie aktywów finansowych celem uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy i sprzedaż. W ramach modelu HtCS utrzymywane są dłużne papiery wartościowe nabyte w celu zabezpieczenia bieżących potrzeb płynności finansowej i profilu dochodowości.

3) **Inne modele biznesowe**

w ramach innych modeli biznesowych nabywane są aktywa o charakterze handlowym celem osiągnięcia wyniku finansowego z tytułu zmian wartości rynkowej lub wynagrodzenia o charakterze marży handlowej. Te modele biznesowe obejmują przede wszystkim pochodne instrumenty finansowe oraz papiery wartościowe.

Test SPPI

Zgodnie z wymaganiami MSSF 9 aktywa finansowe utrzymywane w ramach modelu HtC i HtCS podlegają testowi SPPI. Celem testu SPPI jest potwierdzenie, że umowne przepływy pieniężne wynikające z tych aktywów finansowych są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, przy czym:

- 1) kapitał stanowi wartość godziwa aktywa finansowego z dnia początkowego ujęcia,
- 2) odsetki stanowią wynagrodzenie z tytułu wartości pieniądza w czasie, marżę za ryzyko kredytowe, ryzyko płynności, koszty administracyjne oraz marżę zysku.

Test SPPI obejmuje w szczególności analizę charakterystyki przepływów pieniężnych w związku z warunkami wcześniejszej spłaty i prolongaty, zmianą waluty aktywa finansowego, warunkami zwiększającymi zmienność przepływów pieniężnych ponad zmiany wynikające ze zmian rynkowych stóp procentowych (np. dźwignia finansowa), warunkami ograniczającymi możliwość dochodzenia roszczeń finansowych do określonego majątku dłużnika.

Na potrzeby wdrożenia MSSF 9 przeprowadzono test SPPI dla każdego aktywa finansowego utrzymywanego w ramach modelu HtC i HtCS na dzień początkowego ujęcia lub ostatniego istotnego aneksu. Test SPPI przeprowadzono w oparciu o warunki finansowania homogenicznych grup produktowych. W przypadku aktywów finansowych niemieszczących się w ramach homogenicznych grup produktowych test SPPI przeprowadzono indywidualnie.

Test SPPI potwierdzający, że przepływy pieniężne nie stanowią spłaty kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty wskazuje na klasyfikację danych aktywów finansowych do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez wynik finansowy, niezależnie od modelu biznesowego.

Testy SPPI w Grupie i Banku wykazały, że kryteriów testu nie spełniają aktywa finansowe zawierające mnożnik w konstrukcji oprocentowania, które w związku z powyższym zostały zakwalifikowane do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zasady klasyfikacji do kategorii wyceny w oparciu o model biznesowy i test SPPI:

	Test SPPI	Test SPPI
Modele biznesowe:	<i>Przepływy pieniężne są jedynie spłatą kapitału i odsetek</i>	<i>Przepływy pieniężne nie stanowią jedynie spłaty kapitału i odsetek</i>
Model HtC	wycena wg zamortyzowanego kosztu	wycena wg wartości godziwej przez wynik finansowy
Model HtCS	wycena wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wycena wg wartości godziwej przez wynik finansowy
Inny model biznesowy	Test SPPI nie jest przeprowadzany; obligatoryjna wycena wg wartości godziwej przez wynik finansowy	

Wpływ na klasyfikację i wycenę

1) Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu

Ta kategoria wyceny obejmuje przede wszystkim portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom segmentu korporacyjnego, finansów publicznych i detalicznego. W tej kategorii znajdują się również nabyte wierzytelności w ramach usług faktoringu, papiery wartościowe znajdujące się w portfelu inwestycyjnym, należności od innych banków, w tym transakcje buy-sell back.

2) Aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite

Ta kategoria wyceny obejmuje dłużne papiery wartościowe nabyte w celu zabezpieczenia bieżących potrzeb płynności finansowej i profilu dochodowości.

3) Aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy

Ta kategoria wyceny obejmuje pochodne instrumenty finansowe oraz papiery wartościowe nabywane w celach handlowych.

Odrębną pozycją w tej kategorii wyceny są kredyty, których formuła oprocentowania oparta jest o mnożnik stawki bazowej. Do tej pozycji zaliczone zostały kredyty preferencyjne udzielane ze wsparciem podmiotów sektora publicznego.

Z uwagi na toczące się dyskusje w zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych zawierających m.in. mnożnik, powyższe podejście może w przyszłości ulec zmianie.

Inwestycje kapitałowe

Inwestycje kapitałowe klasyfikowane są do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite. Klasyfikacja inwestycji kapitałowych do tej kategorii wyceny jest nieodwołalna. Zyski lub straty wynikające z różnicy ceny sprzedaży i ceny nabycia lub ze zmiany wartości godziwej tych inwestycji nie podlegają ujęciu w rachunku zysków i strat również w przypadku sprzedaży. W rachunku zysków i strat ujmuje się tylko przychody z tytułu otrzymanych dywidend.

Instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do kategorii wyceny wartości godziwej przez inne dochody całkowite wyceniane są z wykorzystaniem metody wyceny aktywów kapitałowych (capital asset pricing model). W modelu wykorzystane są prognozy finansowe poszczególnych spółek oraz rynkowe parametry takie jak: koszt kapitału i współczynnik beta wyliczone na bazie danych ze spółek porównywalnych oraz dyskonto i premia z tytułu płynności i zachowania kontroli.

Utrata wartości aktywów finansowych

MSSF 9 wprowadził nowe podejście do szacowania strat z tytułu aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu i wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite. Podejście to bazuje na wyznaczaniu strat oczekiwanych (expected loss) w odróżnieniu od dotychczas stosowanego modelu wynikającego z MSR 39, który bazuje na koncepcji strat poniesionych (incurred loss).

Rozpoznawanie strat oczekiwanych zależy od zmiany poziomu ryzyka od momentu początkowego ujęcia aktywa finansowego. Grupa i Bank rozpoznaje trzy podstawowe koszyki aktywów finansowych w odniesieniu do zmian poziomu ryzyka:

- **Koszyk 1** – w którym klasyfikowane są ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego rozumianego jako wzrost prawdopodobieństwa niewypłacalności. Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie najbliższych 12 miesięcy lub dacie zapadalności ekspozycji, jeżeli okres ten jest krótszy niż 12 miesięcy.
- **Koszyk 2** – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka, ale jeszcze nie uprawdopodobniło się zdarzenie niewywiązania się z zobowiązania. Dla takich ekspozycji straty oczekiwane są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.
- **Koszyk 3** – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których zmaterializowały się zdarzenia niewykonania zobowiązania (zaistniały przesłanki utraty wartości). Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.

Ponadto Grupa i Bank identyfikuje aktywa POCI (ang. Purchased or Originated Credit Impaired), tj. aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe na dzień początkowego ujęcia.

Dla ekspozycji klasyfikowanych jako POCI oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia.

Jednym z kluczowych elementów wprowadzenia MSSF 9 było ustalenie definicji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego decydującego o klasyfikacji do Koszyka 2.

Drugim kluczowym elementem wprowadzonym w MSSF 9 było podejście do szacowania parametrów ryzyka. Grupa i Bank na potrzeby szacowania odpisów z tytułu utraty wartości kontynuują wykorzystywanie własnych oszacowań parametrów ryzyka, bazujące na modelach wewnętrznych, jednak dokonała ich modyfikacji, niezbędnych do uwzględnienia wymogów MSSF 9 (takich jak oszacowanie parametrów w horyzoncie czasu życia ekspozycji czy uwzględnienie przyszłych warunków makroekonomicznych). Grupa i Bank wypracowała metodologię dla parametrów modeli oraz zbudowała modele zgodne z MSSF 9. Oczekiwane straty kredytowe stanowią iloczyn indywidualnych dla każdej ekspozycji oszacowanych wartości parametrów PD, LGD i EAD, a finalna wartość strat oczekiwanych jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach (w zależności od koszyka w horyzoncie 12 miesięcy lub pozostałego czasu życia), zdyskontowanych efektywną stopą procentową. Oszacowane parametry zgodnie z założeniami MSSF 9 podlegają korekcie z tytułu scenariuszy makroekonomicznych. Wykorzystano scenariusze opracowywane wewnętrznie. Spodziewana jest większa zmienność kwoty odpisów wynikająca ze zmian klasyfikacji ekspozycji pomiędzy Koszykiem 1 i 2 z tytułu różnych horyzontów rozpoznawania strat oczekiwanych.

Wycena odpisów na oczekiwane straty kredytowe, rezerw na gwarancje finansowe i udzielone zobowiązania utworzonych w złotych oraz w walutach obcych (włączając różnice kursowe) jest odnoszona odpowiednio w koszty lub przychody Banku z tytułu odpisów i rezerw.

Rachunkowość zabezpieczeń

Na podstawie przepisów przejściowych MSSF 9, Grupa i Bank podjęła decyzję o kontynuacji wymogów MSR 39 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń. W związku z tym zastosowanie MSSF 9 nie miało wpływu na sytuację finansową.

Spośród podmiotów z Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. rachunkowość zabezpieczeń została zastosowana tylko w Banku. Bank na podstawie przepisów przejściowych MSSF 9, w I półroczu 2018 roku prowadził politykę rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z warunkami określonymi w MSR 39. Bank może podjąć decyzję o przejściu na stosowanie wymogów MSSF 9 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń w terminie późniejszym, np. od 01 stycznia 2019 roku.

Rachunkowość zabezpieczeń jest integralnym elementem procesu zarządzania ryzykiem finansowym w BOŚ S.A. Zarządzanie ryzykiem finansowym odbywa się w ramach obowiązującego w Banku procesu zarządzania ryzykiem.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Bank formalnie wyznacza i dokumentuje powiązania zabezpieczające wraz z oceną jakościową powiązania ekonomicznego oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji.

Zabezpieczanym ryzykiem jest ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu.

Wpływ MSSF 9 na sytuację finansową

Poniżej zaprezentowane zostało porównanie kategorii wyceny oraz wartości bilansowych aktywów finansowych i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2017 roku zgodnie z MSR 37 i MSR39 z kategoriami wyceny i odpowiednimi wartościami bilansowym na dzień 01 stycznia 2018 roku zgodnie z MSSF 9.

Aktywa finansowe dotknięte zmianami MSSF 9	MSR 39	Klasyfikacja i wycena	Utrata wartości	MSSF 9
	31-12-2017			01-01-2018
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	12 343 773	-114 618 ⁽¹⁾	-139 655 ⁽²⁾	12 089 500
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	n/d	114 602 ⁽¹⁾	n/d	114 602
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	58 361	-58 361 ⁽³⁾	n/d	n/d
Kapitałowe papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19 641	364 ⁽³⁾	n/d	20 005
Kapitałowe papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	n/d	85 123 ⁽³⁾	n/d	85 123
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	4 075 095	-4 075 095 ⁽⁴⁾	n/d	n/d
Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do zapadalności	1 406 264	-1 406 264 ⁽⁴⁾	n/d	n/d
Dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	n/d	4 392 023 ⁽⁴⁾	-641 ⁽⁵⁾	4 391 382
Dłużne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	n/d	1 123 681 ⁽⁴⁾	n/d	1 123 681
Aktywa finansowe	17 903 134	61 455	-140 296	17 824 293
Zobowiązania dotknięte zmianami MSSF 9	MSR 37	Klasyfikacja i wycena	Utrata wartości	MSSF 9
	31-12-2017			01-01-2018
Rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe o charakterze kredytowym i gwarancyjnym	10 577	-	16 616 ⁽⁶⁾	27 193
Zobowiązania	10 577	-	16 616	27 193

W poniższej tabeli zaprezentowany został wpływ wdrożenia MSSF 9 na skonsolidowane aktywa netto Grupy BOŚ:

Wpływ na skonsolidowane aktywa netto Grupy BOŚ	
Aktywa finansowe dotknięte zmianami MSSF 9	17 903 134
Zobowiązania dotknięte zmianami MSSF 9	10 577
Aktywa z tytułu podatku odroczonego związane z aktywami finansowymi i zobowiązaniami	74 411
Aktywa finansowe i zobowiązania dotknięte zmianami MSSF 9 z uwzględnieniem podatku odroczonego na 31-12-2017	17 988 122
Wdrożenie MSSF 9:	
Klasyfikacja i wycena aktywów finansowych	61 455
Utrata wartości aktywów finansowych	-140 296
Utrata wartości zobowiązań o charakterze kredytowym i gwarancyjnym	-16 616
Utworzone aktywa z tytułu podatku odroczonego	17 339
Wpływ wdrożenia MSSF 9	-78 118
Aktywa finansowe i zobowiązania dotknięte zmianami MSSF 9 z uwzględnieniem podatku odroczonego na 01-01-2018	17 910 004

W związku z zasadami ujmowania zmian z tytułu wyceny oraz utraty wartości instrumentów finansowych wpływ wdrożenia został ujęty odpowiednio w zyskach zatrzymanych w kwocie 127 172 tys. zł (zmniejszenie) oraz kapitale z aktualizacji wyceny w kwocie 49 054 tys. zł (zwiększenie).

W zyskach zatrzymanych ujęto przede wszystkim efekt zmiany modelu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych wg zamortyzowanego kosztu w kwocie 139 655 tys. zł, i utraty wartości zobowiązań o charakterze kredytowym i gwarancyjnym w kwocie 16 616 tys. zł, zmiany wartości bilansowej kredytów i pożyczek reklasyfikowanych do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie 16 tys. zł oraz utworzonych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 28 846 tys. zł.

W kapitale z aktualizacji wyceny ujęto zmianę wyceny kapitałowych papierów wartościowych reklasyfikowanych do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite w kwocie 26 116 tys. zł, zmianę wyceny kapitałowych papierów wartościowych reklasyfikowanych do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie 102 tys. zł, zmianę wyceny reklasyfikowanych dłużnych papierów wartościowych w kwocie 33 704 tys. zł, utworzony odpis utraty wartości dłużnych papierów wartościowych w kwocie 641 tys. zł oraz utworzoną rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 11 507 tys. zł.

Korekta (1) – Reklasyfikacja należności kredytowych do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez wynik finansowy. Należności od klientów w kwocie 114 618 tys. zł nie spełniły testu SPPI ze względu na formułę mnożnikową oprocentowania w związku z czym zostały usunięte z kategorii wyceny wg zamortyzowanego kosztu. Należności te wyceniono w wartości godziwej 114 602 tys. zł i ujęto w kategorii wyceny wg wartości godziwej przez wynik finansowy.

Korekta (2) – Oczekiwane straty kredytowe. Kwota 139 655 tys. zł dotyczy zwiększenia odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów ujętych w bilansie Grupy. Zgodnie z metodologią MSSF 9 na dzień 01 stycznia 2018 roku odpisy z tytułu utraty wartości zostały oszacowane wg metody oczekiwanych strat kredytowych.

Korekta (3) – Klasyfikacja instrumentów kapitałowych. Zgodnie z MSR 39 instrumenty kapitałowe były klasyfikowane do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych wg wartości godziwej przed inne dochody całkowite. W przypadku instrumentów kapitałowych nienotowanych na rynkach publicznych wycena była dokonywana wg kosztu nabycia z uwzględnieniem utraty wartości. Na dzień 01 stycznia 2018 roku Grupa dokonała reklasyfikacji tych pozycji do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez wynik finansowy (papiery wartościowe utrzymywane przez Dom Maklerski BOŚ) oraz do kategorii wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite (papiery wartościowe utrzymywane

w jednostce dominującej). Klasyfikacja do kategorii wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite jest nieodwołalna przez cały czas utrzymywania tych inwestycji.

Korekta (4) – Reklasyfikacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa. W związku z usunięciem kategorii aktywów finansowych utrzymywanych do zapadalności i dostępnych do sprzedaży na dzień 01 stycznia 2018 roku Grupa dokonała klasyfikacji dłużnych papierów wartościowych zgodnie z zasadami MSSF 9 na bazie modelu biznesowego i testu SPPI. W efekcie dłużne papiery zostały przyporządkowane do kategorii wyceny: wg zamortyzowanego kosztu i wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite.

Korekta (5) – Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego i podmioty komercyjne zostały poddane ocenie ze względu na oczekiwane straty kredytowe. W efekcie ujęto odpis z tytułu wartości w kwocie 641 tys. zł.

Korekta (6) - Oczekiwane straty kredytowe na udzielone zobowiązania warunkowe o charakterze kredytowym i gwarancyjnym. Na dzień 01 stycznia 2018 roku rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe o charakterze kredytowym i gwarancyjnym zostały oszacowane wg metody oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z MSSF 9.

Dodatkowo wprowadzono zmianę definicji wartości brutto aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu dotkniętych utratą wartości po dniu początkowego ujęcia. Do dnia 31 grudnia 2017 roku różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi od wartości brutto i wartości netto, tzw. korekta przychodu odsetek impairmentowych, ujmowana była jako pomniejszenie wartości brutto aktywów finansowych. Zgodnie z MSSF 9 korekta ta ujmowana jest jako zwiększenie odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych. Zmiana ta skutkowałą jednoczesnym podwyższeniem wartości bilansowej brutto i odpisów z tytułu utraty wartości na dzień 01 stycznia 2018 roku o kwotę 181 338 tys. zł, tj. bez wpływu na wartość bilansową (netto) aktywów finansowych.

Wpływ MSSF 9 na ocenę adekwatności kapitałowej

Grupa zdecydowała na potrzeby adekwatności kapitałowej o stosowaniu rozwiązań przejściowych w trakcie trwania okresu przejściowego, dotyczących złagodzenia wpływu wdrożenia MSSF 9 na fundusze własne w oparciu o Artykuł 1 ust. 9 Rozporządzenia (UE) 2017/2395 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2017 roku (Rozporządzenie) zmieniającego Rozporządzenie (UE) nr 575/2013. Dodatkowo postanowiono nie stosować ust. 4 z art. 1 Rozporządzenia (UE) 2017/2395.

Uwzględniając wpływ wdrożenia MSSF 9 zarówno z zastosowaniem rozwiązań przejściowych, jak i bez nich Grupa spełnia obowiązujące normy kapitałowe na dzień 30 czerwca 2018 roku.

Na datę 01 stycznia 2018 roku wpływ zastosowania zasad MSSF 9 na współczynnik kapitału Tier 1 wynosi -0,48 p.p. bez zastosowania przepisów przejściowych oraz 0,17 p.p. z zastosowaniem przepisów przejściowych. Natomiast wpływ zastosowania zasad MSSF 9 na łączny współczynnik kapitałowy wynosi -0,47 p.p. bez zastosowania przepisów przejściowych oraz 0,15 p.p. z zastosowaniem przepisów przejściowych.

Z uwagi na podjęcie decyzji o zastosowaniu przepisów przejściowych z dniem 01 lutego 2018 roku Grupa dokonuje ujawnień funduszy własnych, współczynników kapitałowych, jak również wskaźnika dźwigni, zarówno z zastosowaniem, jak i bez zastosowania rozwiązań przejściowych wynikających z artykułu 473a Rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

MSSF 15 „Przychody umów z klientami”

MSSF 15 „Przychody umów z klientami” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 28 maja 2017 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 01 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

MSSF 15 wprowadził nowy 5-etapowy model, który powinien być wykorzystywany do rozpoznawania umów skutkujących przychodami z wyłączeniem umów objętych zakresem innego standardu. Celem jego wprowadzenia było ujednoczenie stosowanych w tym zakresie zasad oraz eliminacja niespójności między wcześniejszymi zasadami.

MSSF 15 zakłada, że ujmowanie przychodu powinno odzwierciedlać przeniesienie przyrzeczonych towarów lub usług na nabywcę w kwocie, która odpowiada wynagrodzeniu, jakiego jednostka spodziewa się w zamian za dane towary lub usługi.

Przeniesienie towarów lub usług oparte jest na koncepcji przeniesienia kontroli na nabywcę. Może ono nastąpić w określonym momencie lub na przestrzeni czasu.

MSSF 15 definiuje kontrolę nad składnikiem aktywów jako zdolność do decydowania o jego wykorzystaniu oraz do uzyskania z niego zasadniczo wszelkich pozostałych korzyści. Kontrola zakłada również zdolność do uniemożliwienia innym jednostkom decydowania o wykorzystaniu składnika aktywów czy uzyskiwania z niego korzyści.

MSSF 15 określa także, w jaki sposób powinny być ujmowane modyfikacje umów w zależności od tego, czy są (lub nie) związane z pierwotną umową. W przypadku, gdy modyfikacje dotyczą pierwotnej umowy, MSSF 15 precyzuje okoliczności, w których powinny być one ujmowane prospektywnie lub retrospektywnie (korekta wyrównująca w ujęciu narastającym na dzień modyfikacji).

W ramach prac wdrożeniowych w zakresie MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” Bank we współpracy z zewnętrznym doradcą zrealizował projekt analizy wpływu wdrożenia 5-stopniowego modelu rozpoznawania przychodów. Jako wynik analizy powstał raport zawierający wynik z przeglądu umów w zakresie nowego standardu.

Bank przeanalizował zmiany modelu rozpoznania przychodów zgodnie z MSSF 15 w porównaniu do dotychczas stosowanego.

W tym celu Bank dokonał:

- 1) identyfikacji umów,

dokonano przeglądu umów pod kątem spełnienia wymaganych 5 następujących kryteriów:

- a) strony zatwierdziły umowę oraz są zobligowane do wykonania przypisanych im zobowiązań,
- b) prawa każdej ze stron względem towarów lub usług, które mają być przeniesione, są możliwe do zidentyfikowania,

- c) można zidentyfikować warunki płatności za przeniesiony towar lub usługi,
- d) umowa ma charakter handlowy,
- e) jest prawdopodobne, że Bank otrzyma wynagrodzenie, które będzie mu przysługiwało w zamian za towary lub usługi. Przy ocenie tego kryterium uwzględniono zamiar oraz zdolność nabywcy do zapłaty wynagrodzenia w tym zakresie.

Dokonując identyfikacji umów, Bank uwzględnił wytyczne dotyczące łączenia umów oraz ich modyfikacji, gdyż mogą one wpływać na sposób ujęcia przychodów z umowy z klientem.

W niektórych przypadkach, dwie lub więcej umów będą mogły być traktowane jako jedna całość oraz ujmowane jako jedna umowa. Będzie to miało miejsce w następujących przypadkach: umowy zostały zawarte z tym samym nabywcą (lub jednostką powiązaną z nabywcą) w tym samym lub niedalekim czasie oraz spełniony jest co najmniej jeden z następujących warunków:

- a) umowy były negocjowane w pakiecie oraz z jednym celem handlowym,
- b) wysokość wynagrodzenia do zapłaty z tytułu jednej umowy zależy od ceny bądź wykonania innej umowy, lub
- c) towary lub usługi przyrządzone w umowach (lub pewne towary lub usługi przyrządzone w każdej z umów) stanowią jedno „zobowiązanie do wykonania świadczenia”.
- d) zostały zidentyfikowane świadczenia wynikające z umów.

Bank wyodrębnił obowiązki świadczeń, czyli aktywów, które są od siebie niezależne.

2) określenia ceny transakcji,

cena transakcyjna jest wynagrodzeniem, jakiego Bank spodziewa się otrzymać w zamian za przekazanie przyrzeczonych aktywów. Cena transakcyjna oprócz kwoty wynagrodzenia uwzględnia również wynagrodzenie zmienne oraz udział kosztów finansowania przewidziany umową w przypadku płatności zaliczkowej lub odroczonej, o ile ma to istotny wpływ na kwotę otrzymanego wynagrodzenia.

Jeżeli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Bank oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniony w zamian za przekazanie przyrzeczonych aktywów na rzecz klienta.

3) alokacji ceny transakcji,

zasadą ogólną jest alokacja ceny transakcyjnej do każdego odrębnego zobowiązania do wykonania świadczenia w kwocie odpowiadającej wynagrodzeniu, jakiego Bank się spodziewa w zamian za przekazanie nabywcy przyrzeczonych towarów lub usług.

Alokacja odbywa się na podstawie jednostkowej ceny sprzedaży, czyli ceny, po której Bank dokonałaby sprzedaży danego aktywa osobno podobnym klientom i w podobnych okolicznościach. W przypadku zmiany ceny transakcyjnej w trakcie trwania kontraktu, ponowna alokacja odbywa się w oparciu o początkowo ustalone jednostkowe ceny sprzedaży.

4) ujęcia przychodów,

przychód jest rozpoznawany w momencie, gdy aktywa są przekazane klientowi oraz uzyskuje on kontrolę nad przedmiotem umowy. Przekazanie kontroli może nastąpić jednorazowo bądź w czasie i oznacza możliwość kierowania wykorzystaniem i uzyskiwaniem wszystkich korzyści z aktywa.

W ramach przeprowadzonej analizy zidentyfikowano między innymi następujące rodzaje przychodów, które co do zasady powinny być rozpoznawane zgodnie z MSSF 15:

- a) przychody z umów, w których Bank występuje w roli pośrednika w świadczeniu usług,
- b) przychody ze sprzedaży produktów ubezpieczeniowych wykazujących powiązanie z instrumentami finansowymi w zakresie nieobjętym odrębnymi standardami,
- c) koszty umów z klientami.

W wyniku przeprowadzonych prac, Bank nie zidentyfikował istotnych różnic w dotychczasowym rozpoznaniu przychodów i kosztów, a wymogami MSSF 15.

Wdrożenie z dniem 01 stycznia 2018 roku MSSF 15 nie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku z uwagi na fakt, że Bank oferuje instrumenty finansowe w postaci kredytów, pożyczek od których przychód jest rozpoznawany na podstawie efektywnej stopy procentowej, a sposób ujęcia i rozpoznawania rodzajów przychodów objętych zakresem MSSF 15 i korespondujących z nimi kosztów nie uległy zmianie.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane.

Standardy i interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską

MSSF 16, Leasing, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 31 października 2017 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 01 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

MSSF 16 wprowadza nowe zasady ujmowania leasingu. Główną zmianą jest wyeliminowanie klasyfikacji leasingu na leasing operacyjny i leasing finansowy, a zamiast tego wprowadzenie jednego modelu księgowego leasingu. Stosując jeden model leasingobiorca jest zobowiązany rozpoznać aktywa będące przedmiotem leasingu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz odpowiadające im zobowiązania, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych do 12 miesięcy oraz umów leasingowych dotyczących małych składników aktywów. Leasingobiorca jest również zobowiązany rozpoznać koszty amortyzacji aktywa będącego przedmiotem leasingu oddzielnie od kosztów odsetek z tytułu zobowiązania leasingowego w rachunku zysków i strat. Aktualne ujęcie księgowe przez leasingodawcę pozostanie w znacznej mierze niezmienione przez MSSF 16. Oznacza to, że leasingodawca kontynuuje klasyfikacje leasingów jako leasing operacyjny lub leasing finansowy oraz ich ujęcie księgowe jako dwa oddzielne typy leasingu.

Zmiany do MSSF 9, Przedpłaty instrumentu ze zwrotem dla klienta, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 października 2017 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 22 marca 2018 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 01 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 9 wprowadzają zapisy w odniesieniu do kontraktów z opcją przedpłaty, w których pożyczkodawca może być zmuszony do zaakceptowania kwoty przedpłaty, która jest znacznie niższa niż niespłacone kwoty kapitału i odsetek. Taka kwota przedpłaty mogłaby stanowić płatność dla kredytobiorcy od pożyczkodawcy, a nie rekompensatę od kredytobiorcy dla kredytodawcy. Taki składnik aktywów finansowych będzie kwalifikował się do wyceny według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody (w zależności od modelu biznesowego spółki), aczkolwiek ujemna rekompensata musi stanowić uzasadnioną rekompensatę za wcześniejszą spłatę kontraktu.

Zastosowanie powyższych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności Grupy, ani też na zakres informacji prezentowanych w niniejszym śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy.

Standardy i interpretacje, które nie są jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską:

Interpretacja KIMSF 23, Ujęcie niepewności w podatku dochodowym, została opublikowana przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 07 czerwca 2017 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 01 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Interpretacja KIMSF 23 w szczególności określa, jeżeli jest niepewność w ujmowaniu podatku dochodowego, czy i kiedy jednostka powinna analizować niepewne pozycje podatkowe oddzielnie, jakie są założenia jednostki dotyczące możliwości kontroli przez organy podatkowe, sposób w jaki jednostka określa dochód do opodatkowania (stratę) podatkową, podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, stopy podatkowe, a także w jaki sposób jednostka ujmuje zmiany w faktach i okolicznościach.

Zmiany do MSR 28, Długoterminowe odsetki w spółkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 października 2017 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 01 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 28 wyjaśniają, że jednostka stosuje MSSF 9 „Instrumenty finansowe” w stosunku do pozostałych instrumentów finansowych w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach, dla których metoda praw własności nie ma zastosowania. Instrumenty te uwzględniają długoterminowe udziały, które w treści ekonomicznej stanowią część inwestycji netto w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach. W zmianach do MSR 28 zostało doprecyzowane, że wymogi MSSF 9

mają zastosowanie do udziałów długoterminowych przed zastosowaniem wymogów dotyczących alokacji straty w MSR 28 oraz że przy stosowaniu wymogów MSSF 9 jednostka nie uwzględnia żadnych korekt wartości bilansowej długoterminowych udziałów, które wynikają z zastosowania MSR 28.

MSSF 17, Kontrakty ubezpieczeniowe, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 18 maja 2017 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 01 stycznia 2021 roku lub po tej dacie.

MSSF 17 definiuje nowe podejście do rozpoznawania, wyceny, prezentacji i ujawniania umów ubezpieczeniowych. Głównym celem MSSF 17 jest zagwarantowanie przejrzystości oraz porównywalności sprawozdań finansowych ubezpieczycieli. W tym celu jednostka będzie ujawniała szereg informacji ilościowych i jakościowych umożliwiających użytkownikom sprawozdania finansowego ocenę wpływu umów ubezpieczeniowych na sytuację finansową, wyniki finansowe oraz przepływy pieniężne jednostki. MSSF 17 wprowadza szereg istotnych zmian w stosunku do dotychczasowych wymogów MSSF 4. Dotyczą one między innymi: poziomów agregacji na jakim wykonywane są obliczenia, metody wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych, rozpoznawania zysku lub straty w czasie, ujmowania reasekuracji, wydzielenia komponentu inwestycyjnego, sposobu prezentacji poszczególnych pozycji bilansu oraz rachunku zysków i strat jednostek sprawozdawczych, w tym oddzielnej prezentacji przychodów z ubezpieczeń, kosztów usług ubezpieczeniowych, a także przychodów lub kosztów finansowych.

Roczne poprawki do MSSF 2015-2017, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 grudnia 2017 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 01 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

W trakcie cyklu wprowadzono zmiany do następujących standardów: MSSF 3 w zakresie wyjaśnienia, że gdy jednostka przejmuje kontrolę nad działalnością, która jest wspólną działalnością, dokonuje ona ponownej wyceny wcześniej posiadanych udziałów w tej jednostce, MSSF 11 w zakresie wyjaśnienia, że jednostka która uzyska współkontrolę nad przedsiębiorstwem będącym wspólną działalnością, nie dokonuje ponownej wyceny uprzednio posiadanych udziałów w tej jednostce, MSR 12 w zakresie wyjaśnienia, że wszelkie skutki z tytułu podatku dochodowego od dywidend (tj. podział zysków) powinny być ujmowane w rachunku zysków i strat, niezależnie od tego jak powstaje podatek, MSR 23 w zakresie wyjaśnienia, że jeżeli jakaś szczególna pożyczka pozostanie niezrealizowana po tym, jak powiązany składnik aktywów jest gotowy do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży, kredyt ten staje się częścią funduszy, które jednostka ogólnie zaciąga, obliczając stopę kapitalizacji na ogólnych pożyczkach.

Zmiany do MSR 19, Zmiany programu, Ograniczenia lub Rozliczenia, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 07 lutego 2018 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 01 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 19 określają sposób ustalania kosztów programów określonych świadczeń emerytalnych przez jednostkę w przypadku wystąpienia zmian w programie tychże świadczeń. MSR 19 „Świadczenia pracownicze” określa w jaki sposób jednostka rozlicza się z programu określonych świadczeń. W przypadku zmiany programu, ograniczenia lub rozliczenia MSR 19 wymaga od jednostki dokonania ponownej wyceny zobowiązania lub składnika aktywów netto z tytułu określonych świadczeń. Zmiany wymagają, aby jednostka wykorzystwała zaktualizowane założenia tej wyceny w celu ustalenia bieżących kosztów usług i odsetek netto za pozostałą część okresu sprawozdawczego po zmianie programu. Wymagając zastosowania zaktualizowanych założeń oczekuje się, że zmiany dostarczą użytecznych informacji dla użytkowników sprawozdania finansowego.

Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej (opublikowane dnia 29 marca 2018 roku) mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 01 stycznia 2020 roku lub później.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

3.2. Kontynuacja działalności

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank oraz spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Ze względu na powstanie straty bilansowej w 2015 roku oraz w związku wymaganiami określonymi w art. 142 Prawa bankowego, w dniu 30 marca 2016 roku, Bank przekazał do Komisji Nadzoru Finansowego, zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku Program Postępowania Naprawczego BOŚ S.A. (PPN), Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała wyżej wymieniony program z uwzględnieniem uwag i informacji Komisji przedstawionym w piśmie przesłanym do Banku w dniu 14 grudnia 2016 roku.

W dniu 23 lutego 2018 roku Bank złożył do KNF zaktualizowaną wersję PPN. Weryfikacja PPN wynikała z braku spełnienia warunków brzegowych dokumentu zaakceptowanego przez KNF w grudniu 2016 roku, co oznaczało konieczność ponownej analizy założeń przyjętych w obszarze modelu biznesowego oraz kosztów ryzyka. Zmiany dotyczyły głównie modyfikacji modelu biznesowego Banku – w kierunku specjalizacji zgodnej z misją Banku, weryfikacji ścieżki odpisów w zakresie obszaru ryzyka kredytowego związanej z korektą modelu biznesowego oraz aktualizacji elementów związanych z adekwatnością kapitałową.

Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała zaktualizowaną wersję PPN w dniu 24 maja 2018 roku.

Okres realizacji działań restrukturyzacyjnych realizowanych przez Bank w ramach PPN został określony na lata 2018 - 2021. Bank jest w trakcie opracowywania Ramowej Strategii działania BOŚ, przy zachowaniu spójności z PPN pod względem założeń, kierunków i planowanych do osiągnięcia celów. Główne założenia Strategii zostały przekazane do publicznej wiadomości w formie raportu bieżącego w dniu 20 kwietnia 2016 roku natomiast raport dot. modyfikacji Głównych założeń Strategii w dniu 22 marca 2018 roku.

Osiągnięcie nadrzędnych celów strategicznych odbędzie się poprzez realizację założonych kierunków strategicznych bazujących na istniejących i rozwijanych przewagach konkurencyjnych Banku.

Bank przeprowadził podwyższenie kapitału zakładowego:

- 1) w 2016 roku o kwotę 400 mln zł. Rejestracja przez sąd podwyższenia kapitału miała miejsce w dniu 12 lipca 2016 roku,
- 2) w 2018 roku o kwotę 300,7 mln zł. Rejestracja przez sąd podwyższenia kapitału miała miejsce w dniu 3 lipca 2018 roku.

Bank w I półroczu 2018 roku prowadził działania związane z optymalizacją sieci Oddziałów. Liczba placówek BOŚ S.A. w okresie I półrocza 2018 roku zmniejszyła się o 6. Likwidacje oddziałów nie wpłynęły na spadek efektywności sprzedażowej sieci. W wyniku likwidacji placówek Bank w 2018 roku uzyska oszczędności w kosztach utrzymania placówek.

4. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów

Na dzień 30 czerwca 2018 roku oraz za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku Grupa nie dokonała korekt w uprzednio publikowanych sprawozdaniach finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku.

5. Ważniejsze oszacowania i oceny

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Grupa szacuje wartość odpisów z tytułu utraty wartości dla wszystkich ekspozycji kredytowych klasyfikując ekspozycje do jednego z trzech koszyków odnoszących się do zmian poziomu ryzyka determinujących wartość szacunków, w zależności od przyjętych do kalkulacji parametrów.

Grupa w okresach miesięcznych dokonuje przeglądu wszystkich ekspozycji kredytowych pod kątem identyfikacji ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości oraz dokonuje pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Utrata wartości ma miejsce wtedy, gdy dla ekspozycji kredytowej zidentyfikowano obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń, mających miejsce po początkowym ujęciu ekspozycji kredytowej w księgach rachunkowych, a zdarzenie/zdarzenia mają negatywny wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne, wynikające z ekspozycji kredytowej i przepływy te można wiarygodnie oszacować.

Pomiar utraty wartości ekspozycji odbywa się metodą indywidualną oraz grupową. Metodą indywidualną objęte są ekspozycje indywidualnie istotne, spełniające zdefiniowane przez Grupę kryteria odnoszące się do segmentacji klientów oraz wysokości zaangażowania. Informacje dotyczące modeli wykorzystywanych w pomiarze utraty wartości opisane się w notach dotyczących zarządzania ryzykiem.

Wprowadzenie nowego modelu szacowania odpisów z tytułu utraty wartości opartego na koncepcji oczekiwanych strat kredytowych (ang. Expected Credit Losses – ECL) spowodowało wzrost odpisów i rezerw na zobowiązania pozabilansowe, w szczególności w zakresie ekspozycji zaklasyfikowanych do Koszyka 2 oraz Koszyka 1. Wzrost odpisów wynika głównie z uwzględnienia straty w horyzoncie życia ekspozycji dla ekspozycji zaklasyfikowanych do Koszyka 2 oraz w horyzoncie najbliższych 12 miesięcy zaklasyfikowanych do Koszyka 1.

Ponadto Grupa na moment wdrożenia MSSF 9 zidentyfikowała ekspozycje kredytowe nie spełniające testu SPPI ze względu na występujący w umowach element dźwigni finansowej, zwiększający zmienność przepływów pieniężnych, w wyniku czego pomimo modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie umownych przepływów pieniężnych, w przypadku tych ekspozycji kredytowych wystąpiła konieczność wyceny do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Poziom odpisów z tytułu utraty wartości na dzień 30 czerwca 2018 roku w stosunku do stanu z końca 2017 roku, wzrósł o 348,2 mln zł. Wzrost wartości odpisów aktualizujących oprócz wzrostu odpisu wynikającego z uwzględnienia oczekiwanych strat kredytowych wynikających z zastosowania MSSF 9 obejmuje również zmiany odzwierciedlające nowe podejście do ujmowania odsetek od ekspozycji kredytowych z rozpoznaną utratą wartości. Zmiany odpisów zostały przedstawione w nocie nr 22 Tabela: Zmiany stanu odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek.

Ogółem w segmencie klientów korporacyjnych i finansów publicznych na koniec I półrocza 2018 roku w stosunku do końca 2017 roku nastąpił wzrost poziomu odpisów z tytułu utraty wartości na należności kredytowe o 265,5 mln zł. W odniesieniu do należności klientów detalicznych, tzn. kredytów mieszkaniowych i pozostałych kredytów detalicznych, nastąpił wzrost poziomu odpisów z tytułu utraty wartości o 82,7 mln zł w stosunku do poziomu z końca 2017 roku.

Poziom pokrycia odpisami kredytów wykazujących utratę wartości według stanu na 30 czerwca 2018 roku wynosi 46,4%, w tym dla portfela z wyłączeniem farm wiatrowych 49,7%, co oznacza istotny wzrost w stosunku do końca roku poprzedniego. Wskaźnik pokrycia na dzień 30 czerwca 2018 roku portfela klientów detalicznych wynosił 60,3% oraz 42,2 % dla portfela klientów korporacyjnych i finansów publicznych, w tym dla portfela klientów korporacyjnych i finansów publicznych bez kredytów farm wiatrowych 45,7%. Na koniec 2017 roku wskaźnik wynosił odpowiednio 36,6 % dla całego portfela kredytowego Grupy, 33,4% dla portfela klientów korporacyjnych i finansów publicznych oraz 48,3 % dla portfela klientów detalicznych.

Na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość brutto kredytów z przesłanką utraty wartości i wykazujących utratę wartości z portfela farm wiatrowych wyniosła 266,1 mln zł, a saldo utworzonych na te ekspozycje odpisów aktualizujących wyniosło 76,5 mln zł.

W czerwcu 2018 roku przeprowadzono analizę wrażliwości odpisów na zmiany parametru portfelowego LGD w metodzie grupowej. W przypadku spadku stóp odzysku o 10 pkt. proc., stan odpisów wzrósłby o ok. 54,7 mln zł i w takiej wysokości wpłynąłby na wynik Grupy.

6. Zarządzanie ryzykiem

6.1. Ryzyko kredytowe

Definicja ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe rozumiane jest jako ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta.

Metody zarządzania ryzykiem

Bank realizuje politykę zarządzania ryzykiem kredytowym w ujęciu indywidualnym (transakcja kredytowa) i portfelowym uwzględniając poziom apetytu na ryzyko.

Apetyt na ryzyko określany był w ramach granic wyznaczonych przez praktykę ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem i przyjmowany jest na poziomie umiarkowanym.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmował w szczególności:

- 1) postępowanie przy ocenie ryzyka pojedynczej transakcji, ustanawianiu zabezpieczeń oraz podejmowaniu decyzji kredytowych,
- 2) monitorowanie poziomu ryzyka, limitowanie oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 3) modele ratingowe i scoringowe wykorzystywane w ocenie ryzyka klientów indywidualnych i instytucjonalnych,
- 4) zasady odpowiedzialności w procesie oceny ryzyka kredytowego,
- 5) portfelowy pomiar ryzyka kredytowego,
- 6) zasady zarządzania ekspozycjami detalicznymi i zabezpieczonymi hipotecznie,
- 7) zasady identyfikacji ekspozycji z utratą wartości oraz wyznaczania odpisów aktualizujących,
- 8) zasady raportowania dla kadry kierowniczej Banku,
- 9) systemy informatyczne, wspierające realizację wyżej wymienionych zadań.

Zarządzanie ryzykiem pojedynczych transakcji realizowane było z uwzględnieniem następujących zasad:

- 1) każda transakcja kredytowa wymagała wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem był rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- 2) podstawą pozytywnej decyzji kredytowej było posiadanie przez klienta zdolności kredytowej,
- 3) pomiar ryzyka kredytowego potencjalnych oraz zawartych transakcji kredytowych dokonywany był na etapie ich udzielania oraz monitorowania,
- 4) proces kredytowy zapewniał niezależność oceny poziomu ryzyka kredytowego od służb sprzedaży,
- 5) decyzje kredytowe podejmowane były wyłącznie przez osoby do tego uprawnione,
- 6) oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależały od poziomu ryzyka kredytowego związanego z klientem i/lub transakcją.

Finansowanie pojedynczej transakcji uzależnione było od:

- 1) posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
- 2) przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie i o wartości akceptowanej przez Bank, o ile przepisy wewnętrzne tego wymagają,
- 3) spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania takich jak, w szczególności, wyniki dotychczasowej współpracy klienta z Bankiem oraz oceny historii kredytowej klienta w sektorze bankowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w ujęciu portfelowym realizowane było z wykorzystaniem różnych metod pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- 1) prawdopodobieństwa niewypłacalności,
- 2) oczekiwanej straty kredytowej,
- 3) macierzy migracji pomiędzy okresami opóźnienia lub klasami ryzyka,
- 4) analizy generacji kredytów (kredytów udzielanych w danym okresie czasu),
- 5) udziału i struktury kredytów zagrożonych,
- 6) udziału i struktury ekspozycji z utratą wartości i spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości.

W Banku funkcjonuje Komitet Zarządzania Ryzykiem Kredytowym, którego celem jest kształtowanie zasad zarządzania ryzykiem kredytowym i monitorowanie tego ryzyka, w ramach określonych przez właściwą strategię, politykę lub zasady przyjęte przez Zarząd Banku lub Radę Nadzorczą.

Komitet działa w następujących podstawowych obszarach:

- 1) zarządzanie ryzykiem kredytowym i proces kredytowy,
- 2) wycena aktywów,
- 3) modele i metodyki oceny ryzyka kredytowego.

Dodatkowo, wsparcie Rady Nadzorczej w nadzorze nad obszarem ryzyka zapewnia Komitet ds. Ryzyka. W skład Komitetu wchodzi członkowie Rady Nadzorczej. Komitet w szczególności: opiniuje całościową bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka, opiniuje strategię zarządzania ryzykiem w działalności Banku, wspiera Radę Nadzorczą we wdrażaniu tej strategii, a także weryfikuje czy ceny aktywów i pasywów oferowane klientom w pełni odzwierciedlają model biznesowy Banku i jego strategię w zakresie ryzyka.

Procesy ustalone w celu zarządzania ryzykiem

Bank oceniał ryzyko kredytowe z wykorzystaniem modeli ratingowych i scoringowych. Modele były budowane, rozwijane, monitorowane i nadzorowane w Obszarze Ryzyka z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych wymogów w tym zakresie. W I półroczu 2018 roku Bank kontynuował działania polegające na przebudowie obecnie funkcjonujących modeli oceny ryzyka klienta korporacyjnego i detalicznego w celu poprawy efektywności i siły dyskryminacyjnej tych modeli. Cztery modele ratingowe, w tym scoring behawioralny dla osób fizycznych i mikroprzedsiębiorców, przeszły pozytywnie przedwdrożeniowe badanie modelu i zostały zaakceptowane do stosowania jako modele służące ocenie wniosku/ klienta oraz monitorowania portfela.

Modele podlegają cyklicznej walidacji przez komórkę organizacyjną niezwiązaną z komórkami odpowiedzialnymi za budowę modeli, zgodnie z wymogami nadzorczymi w tym zakresie.

Odstąpienie od przyjętego sposobu oceny ryzyka wymagało akceptacji dyrektora departamentu odpowiedzialnego za ocenę ryzyka pojedynczych transakcji i skutkowało dodatkową weryfikacją ryzyka przez pracownika ww. departamentu wyspecjalizowanego w identyfikacji ryzyk i doborze adekwatnych form mitygacji, niezależnego od służb sprzedaży.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej. Częstotliwość i zakres monitorowania były zależne od poziomu identyfikowanego ryzyka. Monitoring portfela kredytowego i wycena indywidualna prowadzone były w oddzielnej komórce organizacyjnej usytuowanej w Obszarze Ryzyka. W I półroczu 2018 roku Bank dokonał optymalizacji procesu monitorowania, zwłaszcza w zakresie monitorowania kowenantów.

W procesie oceny i monitorowania ryzyka Bank wykorzystywał informacje pochodzące z wewnętrznych baz danych oraz ze źródeł zewnętrznych, w tym z Biura Informacji Kredytowej S.A. i Krajowego Rejestru Długów.

Ryzyko braku terminowej obsługi lub spłaty zadłużenia oraz ryzyko utraty lub spadku wartości przyjętego zabezpieczenia mitygowane było z wykorzystaniem systemu wczesnego ostrzegania i systemu monitorowania klienta i transakcji. Za funkcjonowanie procesu wczesnego ostrzegania odpowiedzialna była komórka organizacyjna zajmująca się monitoringiem portfela kredytowego funkcjonująca w strukturach oceny i zarządzania ryzykiem kredytowym, natomiast każdy uczestnik procesu kredytowego miał możliwość zgłaszania sygnałów wczesnego ostrzegania. W przypadku, gdy Bank zidentyfikował zagrożenie dla terminowej spłaty kredytu, podejmowane były decyzje kierunkowe w sprawie warunków dalszego finansowania klienta.

W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania upominawcze i restrukturyzacyjne wykorzystując w tym celu właściwe narzędzie informatyczne.

W Banku funkcjonował kilkustopniowy system podejmowania decyzji kredytowych w zależności od rodzaju klienta i kwoty łącznego zaangażowania. Szczegółami decyzyjnymi o najwyższych poziomach uprawnień są Komitet Kredytowy Centrali i Zarząd Banku. Decyzje kredytowe podejmowane były po wcześniejszej weryfikacji ryzyka dokonanej przez osobę wyspecjalizowaną w jego ocenie i mitygacji, niezależną od obszaru sprzedaży.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązаныmi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Bank preferował transakcje zabezpieczone z zastrzeżeniem, że w segmencie detalicznym ustalono maksymalny poziom transakcji niezabezpieczonych z uwzględnieniem specyfiki produktowej, wpływu tych transakcji na wyniki Banku i wysokość potencjalnej straty.

Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.

Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.

Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank uwzględniał:

- 1) należyta ochronę interesów Banku,
- 2) wysokość kosztów związanych z ustanowieniem danego zabezpieczenia,
- 3) możliwość szybkiego upłynnienia danego zabezpieczenia.

Bank oceniając i monitorując wartość zabezpieczenia korzysta z zewnętrznych baz danych, w tym dla potrzeb weryfikacji lub aktualizacji wartości nieruchomości - z bazy AMRON oraz bazy Cenatorium Sp. z o.o.

Narzędzia/techniki służące do pomiaru ryzyka

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego uwzględniającej wymagania nadzorcze w tym zakresie.

Bank różnicował modele oceny ryzyka w zależności od rodzaju klienta i transakcji kredytowej.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował analizę ilościową – polegającą na ustaleniu wysokości i stabilności źródeł spłaty zobowiązania kredytowego - oraz analizę jakościową, polegającą na ocenie cech klienta, które mają istotny wpływ na skłonność do spłaty zaciągniętego zobowiązania kredytowego w terminach określonych w umowie, w tym ocenę scoringową i ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A. W procesie oceny zostały uwzględnione postanowienia Rekomendacji T i S KNF, w szczególności w zakresie wprowadzenia odpowiednich poziomów wskaźnika DtI i LtV oraz możliwości zastosowania uproszczonej oceny zdolności kredytowej.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub statutowej (finanse publiczne) uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji (ocena ratingowa).

Ocena klienta dokonywana była na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała ocenę w szczególności: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.

Ocena klienta dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży, lokalnego rynku i kraju. Dodatkowo, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz stosowaną przez klienta politykę zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym i stopy procentowej.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

Narzędzia do pomiaru ryzyka kredytowego

Bank wykorzystuje w celu pomiaru ryzyka kredytowego różnego rodzaju narzędzia/aplikacje, w których zostały zaimplementowane obowiązujące m.in. modele ratingowe/scoringowe i metodyka oceny zdolności kredytowej.

Zróżnicowanie stosowanych aplikacji powiązane jest z segmentacją klienta i/lub rodzajami transakcji kredytowych.

Aktualnie Bank jest w trakcie realizacji działania projektowego obejmującego:

- 1) optymalizację procesów kredytowych uwzględniającą wszystkie znaczące elementy od ofertowania poprzez ocenę ryzyka, decyzję w sprawie zawarcia transakcji po monitorowanie i działania zaradcze w przypadku identyfikacji zagrożenia dla terminowej spłaty oraz
- 2) wdrożenie nowych rozwiązań procesowych do zmodernizowanego narzędzia typu workflow.

Opis poszczególnych ryzyk koncentracji, sposobów ich pomiaru, monitorowania

Zarządzania ryzykiem koncentracji Bank dokonywał zgodnie z zasadami określonymi w polityce zarządzania ryzykiem koncentracji oraz regulacjach stanowiących operacjonalizację tej polityki.

W obszarze ryzyka kredytowego Bank identyfikował, dokonywał pomiaru, monitorował i raportował ryzyko koncentracji zaangażowania na poziomie:

- 1) pojedynczego klienta/transakcji oraz
- 2) portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji, ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikających z przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku lub Prawa Bankowego, jak również poprzez stosowanie zasady, że przebieg procesu oceny i monitorowania ryzyka zależy od kwoty zaangażowania kredytowego.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań realizowane było poprzez przestrzeganie limitów wewnętrznych, zatwierdzonych przez Zarząd Banku lub Radę Nadzorczą w przypadku limitów, poprzez które Bank określa akceptowany poziom apetytu na ryzyko kredytowe.

W celu przeciwdziałania ryzyku przekroczenia limitów w Banku funkcjonuje system wskaźników wczesnego ostrzegania wykorzystujący zasadę świateł drogowych, gdzie w szczególności, światło zielone oznacza możliwość finansowania bez ograniczeń wynikających z limitowania, natomiast przy świetle czerwonym następuje ograniczenie zawierania dalszych transakcji do takich, które nie powodują wzrostu zaangażowania.

W I półroczu 2018 roku Bank dokonał przeglądu obowiązującego systemu wewnętrznych limitów kredytowych w celu ich dostosowania do wewnętrznych i zewnętrznych warunków działania Banku, z uwzględnieniem przyjętych kierunków rozwoju portfela kredytowego i poziomu apetytu na ryzyko.

W wyniku przeglądu Bank, między innymi, uzupełnił istniejący system limitów kredytowych o trzy nowe limity:

- 1) na udział portfela detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym Banku,
- 2) na średni okres pozostały do spłaty dla detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 3) na udział kredytów giełdowych na zakup papierów wartościowych w portfelu kredytów ogółem.

Poziom wykorzystania limitów był cyklicznie monitorowany i raportowany organom Banku w trybie wynikającym z regulacji wewnętrznych Banku.

6.1.1. Należności od innych banków

Poniżej zaprezentowano wartości brutto należności od innych banków w podziale na grupy ratingowe nadane przez Moody's, Fitch oraz Standard & Poor's (S&P).

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Moody's		
A1	31 370	34 494
A2	56 355	7 110
A3	1 231	144 967
Aa2	3 406	65 957
Aa3	24 958	-
AA3	-	689
Baa1	8 347	5 480
Baa3	-	413
Fitch		
A-	300	72 868
BBB-	1 471	865
S&P		
A	7 208	10 700
bez ratingu * \		
	15 207	32 205
Razem brutto	149 853	375 748
Odpisy aktualizujące lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	-	-
Razem netto	149 853	375 748

*\ Lokatom w innych bankach oraz kredytom i pożyczkom udzielonym innym bankom, które nie posiadają ratingów zewnętrznych przypisane zostały ratingi wewnętrzne Banku. Poniżej przedstawiono zestawienie wg ratingów wewnętrznych i odpowiadające im klasy ratingów zewnętrznych wg Moody's.

Rating wewnętrzny	Odpowiadająca klasa wg Moody's	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
C	Baa1, Baa2, Baa3	133	135
D	B1, B2, B3, Ba1, Ba2, Ba3	15 074	32 070
Razem		15 207	32 205

6.1.2. Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom

Klasyfikacja wg metody wyceny

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane
Kredyty i pożyczki wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości, w tym:	10 188 979
- ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego (Koszyk 1)	8 161 052
- ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka (Koszyk 2)	2 027 927
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości (Koszyk 3), niewykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:	875 534
- farmy wiatrowe	721 863
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości (Koszyk 3) i wykazujące utratę wartości, w tym:	1 685 983
- farmy wiatrowe	266 141
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	12 750 496
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek:	
Kredyty i pożyczki – Koszyk 1	-53 143
Kredyty i pożyczki – Koszyk 2	-112 336
Kredyty i pożyczki – Koszyk 3 niewykazujące utraty wartości	-27 057
- farmy wiatrowe	-25 352
Kredyty i pożyczki – Koszyk 3 wykazujące utratę wartości	-781 463
- farmy wiatrowe	-76 503
Razem odpisy z tytułu utraty wartości i pożyczek	-973 999
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom - wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (netto)	11 776 497
Kredyty i pożyczki wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	
Wartość godziwa	118 457
- farmy wiatrowe	60 886
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	118 457
Pozostałe należności	4
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	11 894 958

Wyszczególnienie	31-12-2017
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości, w tym:	10 201 303
Kredyty i pożyczki, które nie są zaległe	10 038 788
Kredyty i pożyczki, które są zaległe	162 515
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości, ale niewykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:	1 228 794
- farmy wiatrowe	1 056 694
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości w tym:	1 539 448
- farmy wiatrowe	373 521
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	12 969 545
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom w tym:	-625 780
- farmy wiatrowe	-119 432
Pozostałe należności	9
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	12 343 774
- klienci	12 343 773
- banki	1

Klasyfikacja wg metody wyceny w podziale na segmenty

30-06-2018 niebadane	Kredyty korporacyjne oraz dla sektora finansów publicznych	Kredyty mieszkaniowe	Pozostałe kredyty detailed	Razem
Kredyty i pożyczki wyceniane wg zamortyzowanego kosztu				
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości, w tym:	6 389 135	3 103 181	696 663	10 188 979
- ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego (Koszyk 1)	4 536 246	2 962 132	662 674	8 161 052
- ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka (Koszyk 2)	1 852 889	141 049	33 989	2 027 927
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości (Koszyk 3), niewykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:	872 066	2 675	793	875 534
- farmy wiatrowe	721 863	-	-	721 863
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości (Koszyk 3) i wykazujące utratę wartości, w tym:	1 299 023	209 451	177 509	1 685 983
- oceniane indywidualnie	1 273 263	101 877	40 008	1 415 148
- farmy wiatrowe	266 141	-	-	266 141
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	8 560 224	3 315 307	874 965	12 750 496
Odpisy z tyt. utraty wartości kredytów i pożyczek, w tym:				
Kredyty i pożyczki – Koszyk 1	-39 790	-5 004	-8 349	-53 143
Kredyty i pożyczki – Koszyk 2	-104 321	-5 167	-2 848	-112 336
Kredyty i pożyczki – Koszyk 3 niewykazujące utraty wartości	-27 049	-5	-3	-27 057
- farmy wiatrowe	-25 352	-	-	-25 352
Kredyty i pożyczki – Koszyk 3 wykazujące utraty wartości, w tym:	-548 150	-115 435	-117 878	-781 463
- oceniane indywidualnie	-531 535	-54 220	-22 886	-608 641
- farmy wiatrowe	-76 503	-	-	-76 503
Razem odpisy z tyt. utraty wartości kredytów i pożyczek	-719 310	-125 611	-129 078	-973 999
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (netto)	7 840 914	3 189 696	745 887	11 776 497
Kredyty i pożyczki wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy				
Wartość godziwa, w tym:	111 634	1 029	5 794	118 457
- farmy wiatrowe	60 886	-	-	60 886
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	111 634	1 029	5 794	118 457
Pozostałe należności netto	-	-	-	4
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom netto				11 894 958

31-12-2017	Kredyty korporacyjne oraz dla sektora finansów publicznych	Kredyty mieszkaniowe	Pozostałe kredyty detaliczne	Banki	Razem
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości	6 284 440	3 133 677	783 185	1	10 201 303
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości, ale niewykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:	1 223 610	4 303	881	-	1 228 794
- oceniane indywidualnie, w tym:	-	-	-	-	-
- farmy wiatrowe	1 056 694	-	-	-	1 056 694
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości, w tym:	1 212 709	179 398	147 341	-	1 539 448
- oceniane indywidualnie, w tym:	1 195 165	108 197	39 507	-	1 342 869
- farmy wiatrowe	373 521	-	-	-	373 521
Odpisy na kredyty i pożyczki niewykazujące utraty wartości (IBNR), w tym:	-48 180	-5 541	-8 542	-	-62 263
- farmy wiatrowe	-23 225	-	-	-	-23 225
Odpisy na kredyty i pożyczki wykazujące utratę wartości, w tym:	-405 602	-76 254	-81 661	-	-563 517
- oceniane indywidualnie, w tym:	-394 438	-47 305	-17 423	-	-459 166
- farmy wiatrowe	-96 207	-	-	-	-96 207
Razem wartość netto	8 266 977	3 235 583	841 204	1	12 343 765
Pozostałe należności netto	-	-	-	-	9
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto					12 343 774

6.1.3. Podział portfela kredytów i pożyczek Grupy wg ratingów/scoringu i w podziale na klasy klientów

Wyszczególnienie	Rating*\	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	(1-3)	3 759	40 859
	(4-5)	236 665	312 884
	(6-7)	478 131	400 361
	(8-9)	1 213 206	1 360 475
	(10-11)	2 830 885	2 206 085
	(12-13)	1 617 648	1 945 002
	(14-16)	823 078	883 063
	bez ratingu	66 421	36 400
Razem kredyty dla podmiotów korporacyjnych		7 264 793	7 185 129
Kredyty dla podmiotów detalicznych	osoby prywatne	4 095 630	4 110 638
	klienci z ratingiem	18 478	24 523
	bez ratingu	42 940	80 838
	mikroprzedsiębiorstwa ze scoringiem*\	40 047	32 786
Razem kredyty dla podmiotów detalicznych		4 197 095	4 248 785
Kredyty dla finansów publicznych	(1-3)	69	93
	(4-5)	162 100	120 869
	(6-7)	762 652	892 177
	(8-9)	411 661	470 676
	(10-11)	46 695	33 726
	(12-13)	17 481	14 799
	(14-16)	3	4
	bez ratingu	1 982	71
Razem kredyty dla finansów publicznych		1 402 643	1 532 415
Kredyty dla pozostałych klientów, w tym:	bez ratingu	4 422	3 216
- banki		-	1
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom (bez uwzględnienia odpisów aktualizujących)		12 868 953	12 969 545
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom		-973 999	-625 780
Pozostałe należności netto		4	9
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom, w tym:		11 894 958	12 343 774
- klienci		11 894 958	12 343 773
- banki		-	1

*\ Oceny są zgodne z wewnętrzną klasyfikacją Banku, gdzie „1” oznacza najlepszą a „16” najgorszą klasyfikację.

Mikroprzedsiębiorstwa	Scoring	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
	(1)	6 301	7 421
	(2)	4 402	3 875
	(3)	7 965	7 899
	(4)	3 403	3 474
	(5)	502	546
	(6)	17 474	9 571
Razem		40 047	32 786

6.1.4. Struktura koncentracji zaangażowania w segment branżowy rynku

Według stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	udział % w sumie ogółem
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 039 342	15,8%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 307 185	10,2%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 278 287	9,9%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	675 017	5,3%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	564 481	4,4%
Zakwaterowanie	347 929	2,7%
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	272 879	2,1%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	162 636	1,3%
Produkcja artykułów spożywczych	129 117	1,0%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	125 007	1,0%
Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	123 792	1,0%
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	121 357	0,9%
Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	116 249	0,9%
Działalność usługowa związana z wyżywieniem	102 901	0,8%
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	91 700	0,7%
Pozostałe branże, w tym:	5 411 074	42,0%
- osoby prywatne	4 102 229	31,9%
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez uwzględnienia odpisów aktualizujących)	12 868 953	100,0%
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom	-973 999	
Pozostałe należności	4	
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	11 894 958	

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	udział % w sumie ogółem
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 115 107	16,3%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 430 973	11,0%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 227 234	9,5%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	633 452	4,9%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	579 061	4,5%
Zakwaterowanie	288 175	2,2%
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	261 241	2,0%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	171 303	1,3%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	153 000	1,2%
Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	142 545	1,1%
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	126 200	1,0%
Produkcja artykułów spożywczych	117 957	0,9%
Działalność usługowa związana z wyżywieniem	103 806	0,8%
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	90 106	0,7%
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	87 497	0,7%
Pozostałe branże, w tym:	5 441 888	41,9%
- osoby prywatne	4 118 054	31,8%
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	12 969 545	100%
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-625 780	
Pozostałe należności	9	
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto	12 343 774	
- klienci	12 343 773	
- banki	1	

Zaangażowanie Grupy w farmy wiatrowe

Łączna kwota ekspozycji Grupy w finansowanie farm wiatrowych na dzień 30 czerwca 2018 roku wynosi 1 936,4 mln PLN.

W I półroczu 2018 roku Grupa nie udzielała nowego finansowania w segment farm wiatrowych.

Ryzyka istotne z punktu widzenia Grupy w zakresie finansowania OZE

Zidentyfikowane przez Grupę ryzyka, opisane szczegółowo poniżej, zostały zaalokowane do stosowanego przez Bank modelu wyceny ekspozycji farm poprzez poziom prognozowanych cen energii oraz zielonych certyfikatów oraz ostrożne podejście do wysokości podatku od nieruchomości.

Grupa podjęła działania mające na celu ograniczenie ryzyka wynikającego ze zmian przepisów prawnych, regulujących funkcjonowanie branży OZE, m.in.:

- 1) prowadzony jest na bieżąco przegląd ekspozycji związanych z finansowaniem elektrowni wiatrowych, ukierunkowany na szacowanie wpływu zmian otoczenia prawnego na zdolność do terminowej obsługi udzielonych kredytów oraz rozpoznania obszarów, w których konieczne jest uszczegółowienie lub dostosowanie warunków finansowania do sytuacji rynkowej;
- 2) pozyskiwane są od kredytobiorców na bieżąco informacje, które podlegają weryfikacji i stress-testom, bazującym na parametrach faktycznie osiągniętych przez poszczególne projekty wiatrowe (ceny energii i praw majątkowych, produktywność, poziom kosztów operacyjnych, itp.);
- 3) podjęte zostały działania mające na celu analizę kosztów operacyjnych i kosztów finansowych ponoszonych przez poszczególne spółki pod kątem ich optymalizacji. Analizą objęto koszty we wszystkich grupach rodzajowych, w tym w szczególności: serwis i utrzymanie, usługi doradcze i zarządzanie, ubezpieczenie, dzierżawa, podatki. Współdziałanie Banku i klientów w perspektywie średnio- i długoterminowej koncentruje się na ograniczeniu kosztów funkcjonowania farm.

Ryzyko spadku ceny zielonych certyfikatów

W trakcie analizy zdolności kredytowej spółek wiatrowych przed udzieleniem kredytów, dokonywana była ocena wrażliwości poszczególnych projektów na zmiany parametrów przychodowo-kosztowych, w szczególności spadek cen zielonych certyfikatów przy jednoczesnym przyjęciu konserwatywnego scenariusza w zakresie produktywności projektów (P90). W celu zabezpieczenia sezonowego spadku przychodów, standardem w finansowanych projektach było ustanowienie rezerwy w formie Rachunku Rezerwy Obsługi Długu (RROD), na którym gromadzone są środki w wysokości krotności miesięcznej raty kapitałowo – odsetkowej. Stosowne zapisy umowne obligują klientów do ich uzupełniania w przypadku skorzystania z rezerwy na spłatę zadłużenia.

W trakcie I półrocza 2018 roku obserwowany był pozytywny trend rosnących notowań cen zielonych certyfikatów – nastąpił wzrost cen z ok. 45 zł do 75 zł.

Stosując zasady ostrożnej wyceny, przy szacowaniu przyszłych przepływów pieniężnych Grupa przyjmuje cenę zielonych certyfikatów w prognozowanym okresie poniżej obecnej wartości rynkowej, jeżeli dany podmiot nie ma bezspornej umowy na odbiór zielonych certyfikatów. Jednocześnie do wyceny ekspozycji przyjmowana jest prognoza produktywności w oparciu o scenariusz P75 lub P90. Dla farm wiatrowych produkujących energię od co najmniej 5 lat, przyjmowana jest średnia, wynikająca z rzeczywistej produkcji energii w poszczególnych latach.

Ryzyko wynikające ze zmiany podstawy naliczania podatku od nieruchomości

W dniu 29 czerwca 2018 roku została podpisana przez Prezydenta RP i opublikowana w Dzienniku Ustaw Ustawa o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw. Ustawa wprowadziła zmianę definicji elektrowni wiatrowej, zgodnie z którą budowlę w rozumieniu prawa budowlanego stanowi tylko część budowlana elektrowni wiatrowej, z mocą od dnia 01 stycznia 2018 roku. Powyższa zmiana umożliwi przywrócenie wcześniej obowiązujących przepisów dotyczących zasad opodatkowania elektrowni wiatrowych podatkiem od nieruchomości.

Wejście w życie Ustawy nie powoduje jednak z mocy prawa automatycznej zmiany obowiązującej w danym roku kwoty podatku do zapłaty oraz kwoty zobowiązania podatkowego, nie wpływa też na zmianę występującej w obrocie prawnym decyzji podatkowej. Zmiana kwoty zobowiązania podatkowego oraz kwoty podatku jest możliwa poprzez złożenie wniosku do właściwego organu gminy o stwierdzenie nadpłaty, w związku ze zmianą zasad opodatkowania obowiązujących w danym roku podatkowym, za którą została wydana decyzja ustalająca ten podatek lub alternatywnie poprzez wszczęcie postępowania w przedmiocie stwierdzenia nieważności prawomocnej decyzji podatkowej lub postępowanie o wznowienie postępowania zakończonego prawomocną decyzją podatkową. W obliczu powyższego, Grupa realizuje podejście ostrożnościowe do kwestii opodatkowania farm wiatrowych.

Ryzyko wynikające ze zniesienia obowiązku odkupu energii

Znowelizowana Ustawa o OZE likwiduje obowiązek odkupu, co wpływa na większą zależność przychodów od warunków kontraktowych zawieranych umów sprzedaży energii. Bank założył, że wpływ tego zjawiska będzie widoczny w roku 2018, natomiast w kolejnych latach zostanie stopniowo zrównoważony wzrostem cen energii. Jedną z potencjalnych ścieżek mitygowania ryzyka wynikającego ze zniesienia obowiązku odkupu energii może być także rozwój technologii magazynowania, a dla mniejszych projektów - współpraca z nowo tworzonymi strukturami klastrów energetycznych.

Ryzyko sporu prawnego klientów Banku z Energa – Obrót S.A.

W dniu 18 września 2017 roku na podstawie przesłanych przez klientów pism, Bank powziął informację, że:

- 1) Energa – Obrót S.A. doszła do przekonania, iż Umowy są bezwzględnie nieważne, a to ze względu na ukształtowanie ich treści w sposób sprzeczny z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo zamówień publicznych,
- 2) w celu potwierdzenia powyższego stanowiska, Energa – Obrót S.A. podjęła decyzję o wniesieniu powództwa o ustalenie nieważności Umów do właściwych sądów,
- 3) biorąc pod uwagę powyższe Energa – Obrót S.A. poinformowała, że zaprzestaje zawierania transakcji pozasesyjnych na warunkach określonych w umowach.

W dwóch procesach z powództwa Energa - Obrót S.A. Bank oraz klienci występowali jako strona pozwana, jednakże po zawarciu pomiędzy Bankiem i klientami umów cesji zwrotnych i wobec tego utratą interesu prawnego, Energa wycofała pozwy wobec Banku. Aktualnie BOŚ nie występuje bezpośrednio w charakterze Współpозwanego w żadnym z toczących się sporów sądowych.

W związku z powyższym Bank nie przewiduje, aby z tego tytułu mogły ciążyć na Banku dodatkowe koszty wynikające z prowadzonych sporów. Jednak w związku z toczącymi się procesami sądowymi oraz różną polityką procesową poszczególnych klientów, wybrani klienci Banku doświadczają przejściowych problemów płynnościowych związanych z zaniechaniem sprzedaży certyfikatów w okresie trwania sporu oraz ponoszą zwiększone koszty obsługi prawnej sporów. Jako ograniczenie powyższego ryzyka Bank wskazuje, że wszyscy klienci, jakkolwiek funkcjonują w formule SPV, należą do silnych kapitałowo grup o międzynarodowym zasięgu. Mitygantem ryzyka może być dostosowanie warunków finansowania do bieżących przepływów i pokrywanie kosztów procesu przez Sponsora. Klienci zamierzają kontynuować działalność i obsługiwać raty kapitałowo-odsetkowe.

Bank na bieżąco monitoruje sytuację tych kilku klientów Banku oraz status toczących się powództw sądowych (dotyczy 7,0% portfela farm wiatrowych).

Procesy sądowe ww. Klientów są na różnych etapach, toczą się zarówno przed sądem powszechnym, jak i arbitrażowym. Dotychczasowe rozstrzygnięcia to dwa spory zakończone pozytywnie dla Klientów Banku, tj. oddaleniem powództwa Energi Obrót S.A., przy czym jeden wyrokiem I instancji sądu powszechnego, a drugi wyrokiem częściowym Sądu Polubownego.

W skutek powziętych informacji Bank dla szacowania przyszłych przepływów pieniężnych zaimplementował do modelu dla ww. podmiotów ceny zielonych certyfikatów analogiczne do pozostałych podmiotów z portfela farm wiatrowych Banku.

Działania podejmowane wobec klientów z portfela farm wiatrowych

Na skutek działań podjętych przez Grupę wobec klientów z portfela farm wiatrowych następuje sukcesywna poprawa jakości portfela kredytowego. Informację na temat jakości i wyceny kredytów udzielonych na finansowanie farm wiatrowych na dzień bilansowy 30 czerwca 2018 roku przedstawiono poniżej:

Kredyty i pożyczki wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ekspozycja brutto	Odpisy aktualizujące	Ekspozycja netto
Bez przesłanki utraty wartości	885 336	31 148	854 188
Stwierdzona przesłanka utraty wartości	721 863	25 352	696 511
Stwierdzona utrata wartości	266 141	76 503	189 638
Razem	1 873 340	133 003	1 740 337

Kredyty i pożyczki wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	60 886
Razem kredyty i pożyczki (netto)	1 801 223

Na dzień 30 czerwca 2018 roku wszystkie podmioty finansowane przez Grupę obsługiwały zobowiązania terminowo, poza 2 ekspozycjami, których umowy zostały wypowiedziane, stanowiącymi 0,75% portfela farm wiatrowych. Grupa na bieżąco monitoruje sytuację finansową ww. podmiotów, zmiany regulacyjne oraz sytuację rynkową branży.

Grupa ocenia ryzyko projektów z branży elektrowni wiatrowych przyjmując jako przesłanki utraty wartości zaistnienie potencjalnego deficytu środków pieniężnych oraz ujemnej wyceny przedsiębiorstwa dla scenariusza potencjalnej restrukturyzacji zadłużenia w modelowanej przez Grupę perspektywie długoterminowej. Wycena ww. projektów przeprowadzana jest w oparciu o przyjęty model, pozwalający na symulowanie indywidualnych przepływów pieniężnych dla poszczególnych projektów przy zadanych, możliwych do modyfikacji (zmiennych i cyklicznie aktualizowanych) parametrach wyceny, do których należą:

- 1) wysokość naliczanego podatku od nieruchomości określona prawdopodobieństwem utrzymania w perspektywie długoterminowej dotychczasowych zasad naliczania podstawy opodatkowania dla elektrowni wiatrowych na poziomie 20% - dla projektów nie posiadających interpretacji podatkowych, dla pozostałych projektów zakładany jest koszt podatku wynikający z uzyskanej decyzji administracyjnej gminy,
- 2) produktywność poszczególnych projektów ustalana indywidualnie dla danego projektu w oparciu o analizę wietrzności wynikającą z raportów wietrzności (P90/P75) oraz faktyczną uzyskaną w okresie działania elektrowni wiatrowej,
- 3) ścieżki cenowe dla cen energii elektrycznej i cen zielonych certyfikatów przyjęte przez Bank w oparciu o analizę wewnętrzną Banku oraz analizę pozyskanych przez Bank raportów zewnętrznych renomowanych firm w perspektywie długoterminowej;
- 4) średni ważony koszt kapitału (WACC) przyjęty dla scenariusza restrukturyzacyjnego na poziomie efektywnej stopy procentowej poszczególnej ekspozycji i dla scenariusza windykacyjnego na poziomie 10,9%,
- 5) scenariusze wyceny określające indywidualnie dla każdego z projektów prawdopodobieństwo wystąpienia regularnej obsługi, restrukturyzacji i windykacji.

Grupa na dzień 30 czerwca 2018 roku posiada portfel kredytów na finansowanie inwestycji w farmy wiatrowe o łącznej wartości netto 1 801,2 mln zł, którego udział w całym portfelu kredytowym (netto) Grupy wynosi 15,1%. Portfel kredytowy netto związany z finansowaniem farm wiatrowych zmniejszył się o 92,4 mln zł w porównaniu do 31 grudnia 2017 roku.

Wartość ekspozycji wobec farm wiatrowych z rozpoznaną przesłanką utraty wartości wynosi 988,0 mln zł i obejmuje 30 podmiotów, co stanowi 38,6% całości portfela ekspozycji z rozpoznaną przesłanką utratą wartości w ujęciu wartościowym.

Dla portfela ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości Grupa dokonała analizy wrażliwości na kluczowe parametry opisane powyżej, tj.:

- 1) zmiany średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) o +/-1 p.p.,
- 2) zmiany cen zielonych certyfikatów o +/-1 % w okresie prognozy.

Zmiany parametrów	w mln zł
	(-) rozwiązanie odpisu (+) dotworzenie odpisu
Wzrost średniego ważonego kosztu kapitału (WACC dla scenariusza windykacyjnego) o 1 p.p.	2,14
Spadek średniego ważonego kosztu kapitału (WACC dla scenariusza windykacyjnego) o 1 p.p.	-2,29
Spadek cen zielonych certyfikatów o 1% w okresie prognozy	0,55
Wzrost cen zielonych certyfikatów o 1% w okresie prognozy	-0,55

6.1.5. Dłużne papiery wartościowe

Tabele poniżej prezentują rating nadany przez Moody's dla dłużnych papierów wartościowych:

30-06-2018 niebadane	Skarb Państwa	NBP	Banki	Finanse publiczne	Pomocnicze instytucje finansowe	Korpora- cyjne	Razem
A	3 489 571	-	-	-	-	-	3 489 571
BBB+	-	-	-	10 284	-	-	10 284
brak	-	2 519 284	-	274 347	61 023	3 208	2 857 862
Razem	3 489 571	2 519 284	-	284 631	61 023	3 208	6 357 717

31-12-2017	Skarb Państwa	NBP	Banki	Finanse publiczne	Pomocnicze instytucje finansowe	Korpora- cyjne	Razem
A	3 508 684	-	-	-	-	-	3 508 684
BBB+	-	-	-	20 475	-	-	20 475
BB	-	-	-	-	-	-	-
Brak	-	1 599 551	-	292 865	59 784	3 218	1 955 418
Razem	3 508 684	1 599 551	-	313 340	59 784	3 218	5 484 577

W tabelach prezentowana jest ujednolicona skala ratingowa. W przypadku, gdy emitent otrzymał rating od więcej niż jednej agencji, został zaprezentowany ten najwyższy.

Moody's	S&P	Fitch	Rating ujednolicony
A2	A	A	A
A3	A-	A-	A-
Baa1	BBB+	BBB+	BBB+
Ba2	BB	BB	BB
Ba3	BB-	BB-	BB-

Klasy ryzyka dla emitentów obligacji komunalnych obsługiwanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. nadawane są zgodnie z przyjętą w Banku metodyką oceny zdolności kredytowej jednostek samorządu terytorialnego.

Rating Wewnętrzny * \	Finanse publiczne	
	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
4	10 699	-
5	18 242	9 526
6	9 576	17 819
7	67 271	92 723
8	169 386	183 801
9	9 457	9 471
Razem	284 631	313 340

*\ W Banku dla jednostek samorządu terytorialnego obowiązuje odrębna metodyka oceny zdolności kredytowej. Na podstawie zasad ustalonych w metodyce określa się rating samorządu. Skala ratingowa od 4-9, 4 dla najlepszych podmiotów 9 dla podmiotów o nieakceptowalnej przez Bank sytuacji.

6.2. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity

Zgodnie ze strategią Grupy, jej działalność skupia się w ramach księgi bankowej, natomiast aktywność w księdze handlowej uzupełnia działalność w księdze bankowej. Zadaniem księgi handlowej jest zapewnienie klientom Banku najwyższej jakości usług. W celu osiągnięcia tych zadań Bank, w ramach obowiązujących limitów ryzyka, utrzymuje otwarte pozycje. Zgodnie z przyjętą w BOŚ S.A. definicją, księga handlowa zawiera transakcje realizowane na rachunek własny w celu handlowym, tj. z zamiarem uzyskania korzyści finansowych w krótkich okresach, z rzeczywistych lub oczekiwanych różnic między rynkowymi cenami zakupu i sprzedaży lub też innych odchyłeń cen lub parametrów cenowych, w tym w szczególności: stóp procentowych, kursów walutowych i indeksów giełdowych. Sprzedaż transakcji z księgi handlowej nie jest prowadzona w celu utrzymania płynności Banku.

Ryzyko finansowe w Grupie koncentruje się przede wszystkim w BOŚ S.A. oraz w DM BOŚ S.A. i obejmuje:

- 1) ryzyko płynności,
- 2) ryzyko stopy procentowej (w księdze bankowej i handlowej),
- 3) ryzyko walutowe (w księdze bankowej i handlowej).

Ryzyko płynności i ryzyko stopy procentowej występują przede wszystkim w Banku, natomiast ryzyko walutowe - w DM BOŚ S.A. (w księdze handlowej i niehandlowej) oraz w Banku (w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej). W DM BOŚ S.A. występuje także ryzyko z tytułu pozycji w instrumentach kapitałowych i ryzyko cen towarów.

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową.

Do księgi bankowej wchodzi pozycje nie zaliczone do księgi handlowej, w tym w szczególności:

- 1) udzielane kredyty, gwarancje, pożyczki, lokaty i przyjmowane depozyty,
- 2) transakcje zabezpieczające płynność i ryzyko stopy procentowej operacji zaliczonych do księgi bankowej,
- 3) zakup papierów wartościowych w celu innym niż handlowy.

Celem określenia apetytu Grupy na ryzyko finansowe, w BOŚ S.A. obowiązują polityki w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej oraz ryzykiem rynkowym, gdzie określone są między innymi maksymalne poziomy ryzyka finansowego, zgodnie z przyjętym przez radę Nadzorczą Banku apetytem na ryzyko.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany w Departamencie Ryzyka Finansowego i Operacyjnego oraz raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Radzie Nadzorczej DM BOŚ S.A., Komitetowi ds. Ryzyka (przy Radzie Nadzorczej Banku), Zarządowi Banku, Zarządowi DM BOŚ S.A., Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitetowi ZAP) oraz Komitetowi ZAP ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego.

6.2.1. Ryzyko płynności

Celem Grupy w zakresie zarządzania płynnością jest utrzymanie zdolności Grupy do finansowania aktywów i terminowego regulowania zobowiązań, a także utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności. Strategię zarządzania ryzykiem płynności określa zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Strategia Płynnościowa BOŚ S.A. Strategia określa apetyt Banku na to ryzyko, wyznacza główne kierunki oraz cele ilościowe dla wybranych wielkości i jest integralnym elementem Ramowej Strategii działania Banku. Tolerancja na ryzyko płynności, dostosowana do przyjętego apetytu, została określona w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Polityce w zakresie zarządzania płynnością poprzez obowiązujący w Banku system wewnętrznych limitów i wartości ostrzegawczych. Bank organizuje proces zarządzania ryzykiem płynności w szczególności za pomocą podziału kompetencji organów Banku oraz właściwych komórek organizacyjnych centrali przy wykonywaniu zadań i podejmowaniu decyzji w procesie zarządzania ryzykiem płynności. Komórki organizacyjne są wzajemnie niezależne. Obszary powstawania ryzyka i komórki organizacyjne kontroli ryzyka (II linia obrony) znajdują się pod nadzorem różnych Członków Zarządu Banku.

Płynność w Banku rozpatrywana jest w następującym horyzoncie czasowym: płynność śróddzienna – w ciągu dnia, płynność bieżąca – w okresie do 7 dni; płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca; płynność średnioterminowa – w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy; płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

Podstawowym źródłem finansowania Banku pozostaje systematycznie budowana i zdywersyfikowana baza depozytowa z dużym udziałem stabilnych depozytów od klientów detalicznych (uzupełniona depozytami klientów korporacyjnych i sektora publicznego) oraz wyemitowane obligacje długoterminowe i otrzymane pożyczki od międzynarodowych instytucji finansowych (które dodatkowo, wraz z długoterminowymi dwustronnymi umowami zamiany płatności odsetkowych zabezpieczonymi dłużnymi papierami wartościowymi oraz transakcjami FX Swap, stanowią źródło finansowania płynności w walutach obcych).

Posiadane przez Bank aktywa płynne (nadwyżka płynności), utrzymywane są przede wszystkim w postaci charakteryzujących się wysoką płynnością bonów pieniężnych NBP (według stanu na 30 czerwca 2018 roku stanowiących 62% portfela płynnych nieobciążonych papierów wartościowych) oraz obligacji Skarbu Państwa (według stanu na 30 czerwca 2018 roku - 38%), charakteryzujących się niskim ryzykiem szczególnym. Portfel tych papierów jest uzupełniony gotówką oraz środkami utrzymywanymi w NBP (ponad zadeklarowany poziom rezerwy obowiązkowej) i na rachunkach nostro w innych bankach. Aktywa płynne stanowią bufor dla zabezpieczenia płynności w ewentualnych sytuacjach kryzysowych, tj. istnieje możliwość ich zastawu, upłynnienia w ramach transakcji repo bądź sprzedaży w dowolnym momencie, bez istotnej utraty wartości. Możliwości sprzedaży aktywów płynnych (ryzyko płynności produktu) są systematycznie monitorowane. W analizach tych brane są pod uwagę przede wszystkim: wielkość emisji, obrót rynkowy oraz zmienność ceny kupna / sprzedaży.

Zgodnie z rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego i Narodowego Banku Polskiego, Bank ma możliwość korzystania z dodatkowych źródeł finansowania w postaci kredytu technicznego i lombardowego w NBP, a w sytuacjach napięć płynnościowych - możliwość wystąpienia do NBP celem uzyskania kredytu refinansowego.

W Banku wyznaczony jest kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności, które uznawane jest za ryzyko stale istotne, zgodnie z obowiązującym procesem szacowania kapitału wewnętrznego. Kapitał ten szacowany jest w oparciu o koszt związany z przywróceniem nadzorczych i wewnętrznych miar oraz limitów płynności w warunkach zbudowanych scenariuszy testów warunków skrajnych.

Bank wyznacza nadzorcze miary płynności zgodnie z następującymi regulacjami: Uchwałą Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 oraz Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych i Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2016/322 z dnia 10 lutego 2016 roku zmieniającym rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto.

Do obecnie obowiązujących norm płynności krótkoterminowej zalicza się wymóg pokrycia wpływów netto – LCR (relacja aktywów płynnych do wpływów netto (tj. różnicy pomiędzy wpływami a wpływami) przez okres występowania warunków skrajnych, trwający 30 dni kalendarzowych). W związku z wejściem w życie z dniem 01 stycznia 2018 roku normy dla LCR na docelowym poziomie w wysokości 100%, normy dla współczynników: M1 (luka płynności krótkoterminowej – różnica pomiędzy sumą wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym a wartością środków obcych niestabilnych) i M2 (współczynnik płynności krótkoterminowej – iloraz sumy wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym do wartości środków obcych niestabilnych) przestały obowiązywać. Jednak Bank, ze względów ostrożnościowych, nadal je wylicza i utrzymuje powyżej obowiązujących do końca 2017 roku limitów nadzorczych. Natomiast do norm długoterminowych zalicza się współczynniki: M3 (współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi – iloraz funduszy własnych banku pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta do aktywów niepiętnych) i M4 (współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej

płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi – iloraz funduszy własnych banku pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i środków obcych stabilnych do sumy aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności). Bank wyznacza i sprawozdaje do Komisji Nadzoru Finansowego wskaźnik stabilnego finansowania netto (NSFR) oraz posiada dla tego wskaźnika wewnętrzną wartość ostrzegawczą na poziomie docelowego limitu nadzorczego, tj. 100%. Ponadto Bank, zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2016/313 z dnia 01 marca 2016 roku zmieniającym rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 w odniesieniu do dodatkowych wskaźników monitorowania na potrzeby sprawozdawczości w zakresie płynności do Narodowego Banku Polskiego, w ramach sprawozdawczości obowiązkowej, opracowuje i przesyła raporty ALMM.

W I połowie 2018 roku, analogicznie jak w 2017 roku, nadzorcze miary płynności, tj. LCR oraz miary M3-M4 były wyznaczane codziennie (tj. w każdym dniu roboczym) i pozostawały na bezpiecznym poziomie, znacznie przewyższającym poziomy regulacyjne. Wg stanu na 30 czerwca 2018 roku normy te kształtowały się następująco:

Miara	Wartość na 30-06-2018* niebadane	Wartość na 31-12-2017
LCR	140%	134%
M1	-	1 449 mln zł
M2	-	1,50
M3	83,62	72,05
M4	1,40	1,31

* od 01-01-2018 roku M1 i M2 nie są normami nadzorczymi.

W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności bieżącej i krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia:

- 1) aktywa płynne – stanowiące bufor dla oczekiwanych i nieoczekiwanych wpływów w horyzoncie 30 dni;
- 2) zapas płynności – który mierzy poziom aktywów płynnych, pomniejszonych o wypływy płynności netto, wyznaczone w terminie 30 dni;
- 3) ocenę stabilności bazy depozytowej;
- 4) lukę płynności krótkoterminowej (dla PLN, EUR, CHF i USD) – pokazującą poziom niedopasowania w strukturach finansowania w walutach obcych; luka ta przede wszystkim obejmuje przepływy z transakcji na rynku hurtowym oraz z transakcji pochodnych oraz
- 5) testy warunków skrajnych (pozwalające m.in. na weryfikację możliwości utrzymania płynności w zdefiniowanym w Banku horyzoncie czasowym w poszczególnych scenariuszach).

W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności średnio- i długoterminowego Bank wyznacza i monitoruje:

- 1) lukę płynności kontraktową oraz urealnioną (która jest uzupełniana o systematycznie przeprowadzane analizy: stabilności bazy depozytowej, koncentracji bazy depozytowej, wielkości przedpłat kredytów oraz poziomu zrywalności depozytów);
- 2) wskaźniki pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi;
- 3) wskaźnik pokrycia kredytów służących finansowaniu długoterminowych potrzeb klientów najbardziej stabilnymi źródłami finansowania oraz
- 4) prognozę zapasu płynności, aktywów płynnych oraz nadzorczych miar płynności.

Zgodnie z Uchwałą Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego Bank przeprowadza również pogłębioną analizę płynności długoterminowej. Wyniki przeprowadzanych analiz są wykorzystywane do zarządzania płynnością Banku. Jednocześnie proces opracowywania krótko- i długoterminowych planów finansowych Banku zawiera ocenę płynności, tak aby zapewnić adekwatną strukturę finansowania i przestrzeganie nadzorczych miar płynności.

W celu oceny skuteczności procesu zarządzania ryzykiem płynności, dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości ostrzegawcze w ramach zestawu wewnętrznych limitów ryzyka płynności, których struktura ma charakter hierarchiczny (tzn. ustalane są na poziomie Rady Nadzorczej, Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami). Obowiązujące limity i wartości ostrzegawcze podlegają systematycznym przeglądom, tak aby pozwalały na skuteczne monitorowanie płynności. Limity i wartości ostrzegawcze określają ramy dla tolerancji Banku w zakresie płynności i są zgodne

z przyjętym przez Bank apetytem na to ryzyko. Kształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez uwzględnienie kosztu płynności w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

Bank, w opracowywanych analizach płynnościowych, uwzględnia również możliwość niekorzystnej zmiany kursów walut obcych, w szczególności CHF i EUR, potencjalnie powodujące zwiększenie potrzeb płynnościowych.

Zgodnie z podpisanymi z kontrahentami aneksami zabezpieczającymi do umów ramowych (Credit Support Annex (CSA), Credit Support Annex for Variation Margin (CSA VM)) Bank:

- 1) w przypadku niekorzystnych zmian rynkowych (m.in. kursów walutowych) zobowiązany jest do złożenia dodatkowych depozytów zabezpieczających;
- 2) w przypadku korzystnych zmian otrzymuje dodatkowe zabezpieczenie od kontrahentów.

Bank nie posiada w umowach z kontrahentami postanowień zmieniających wysokość składanego zabezpieczenia ze względu na zmianę posiadanego ratingu. Oznacza to, iż obniżenie poziomu oceny zdolności kredytowej nie wpływa na wysokość i sposób wyliczenia depozytów zabezpieczających.

Ponadto Bank posiada zatwierdzony przez Zarząd Banku Plan działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych, który określa potencjalne źródła pogorszenia / utraty płynności, zasady postępowania i kompetencje w sytuacjach awaryjnych, mających na celu oszacowanie horyzontu przetrwania oraz możliwości i kosztów przywrócenia stanu stabilnej płynności. Plan ten, oprócz analizy scenariuszowej płynności w sytuacjach awaryjnych (której założenia są zgodne z przeprowadzonymi testami warunków skrajnych), zawiera także mierzalne i niemierzalne symptomy wyprzedzające sytuacje awaryjne, pozwalające na systematyczne monitorowanie źródeł powstawania sytuacji kryzysowych w zakresie płynności.

Analizy scenariuszowe płynności w sytuacjach awaryjnych oraz testy warunków skrajnych obejmują trzy rodzaje scenariuszy:

- 1) kryzys wewnętrzny - jego źródłem jest utrata zaufania do Banku przez uczestników rynku (tzw. „run na Bank”), zmniejszenie dostępności finansowania, zmaterializowanie się ryzyka koncentracji oraz obniżenie ratingu Banku;
- 2) kryzys zewnętrzny - zakłada materializację ryzyka walutowego, wzrost stóp procentowych, kryzys na rynkach finansowych i ewentualne efekty drugiej rundy oraz
- 3) kryzys mieszany – stanowi połączenie elementów zarówno kryzysu wewnętrznego jak i zewnętrznego.

Dokonywane stress testy pozwalają na identyfikację czynników, których materializacja może generować w Banku ryzyko płynności oraz opracowanie działań koniecznych do podjęcia w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowych.

Bank w ramach dokonywanych analiz, przeprowadza również analizę wrażliwości na poszczególne czynniki generujące ryzyko płynności oraz tzw. testy odwrócone. Plan działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych jest systematycznie weryfikowany i aktualizowany, tak aby gwarantował operacyjne przygotowanie Banku do uruchomienia potencjalnych działań, możliwych do podjęcia w sytuacji zagrożenia płynności. Analiza scenariuszowa płynności w sytuacjach awaryjnych jest opracowywana w trybie półrocznym, a testy warunków skrajnych – w okresach miesięcznych. Założenia przyjmowane w testach warunków skrajnych są systematycznie weryfikowane, zgodnie z wnioskami wynikającymi z Analizy scenariuszowej płynności w sytuacjach awaryjnych. Wnioski z przeprowadzanych testów są uwzględniane w bieżącym zarządzaniu płynnością i ryzykiem płynności, a także są podstawą do budowania struktury aktywów i pasywów.

Testy warunków skrajnych wykonane w I połowie 2018 roku, analogicznie jak w 2017 roku pokazują, że Bank posiada stabilną sytuację płynnościową, a posiadane aktywa płynne (nadwyżka płynności) pozwalają na przetrwanie założonych scenariuszy warunków skrajnych, w których Bank zakłada przeżyć w określonym horyzoncie czasowym.

Stosowane przez Bank miary i narzędzia podlegają cyklicznym przeglądom i są systematycznie aktualizowane, co służy lepszemu odwzorowaniu profilu płynności. Proces monitorowania płynności i ryzyka płynności w Banku jest wspierany przez dedykowane systemy informatyczne (w szczególności w zakresie generowania kontraktowej i urealnionej luki płynności, raportowania nadzorczych miar płynności i limitów wewnętrznych oraz przygotowywania sprawozdawczości obowiązkowej). Począwszy od 2017 roku, Bank przynajmniej raz do roku opracowuje przegląd procesu oceny adekwatności

zasobów płynności (ILAAP). Przegląd ten podlega opiniowaniu przez Komitet ZAP oraz zatwierdzeniu przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.

Wyniki analizy ryzyka płynności, wraz z wynikami testów warunków skrajnych, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz - w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka.

W I połowie 2018 roku, podobnie jak w 2017 roku, sytuacja płynnościowa Grupy była systematycznie monitorowana i pozostawała na bezpiecznym poziomie.

6.2.2. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych. Ryzyko stopy procentowej jest generowane zarówno w księdze bankowej, jak i handlowej.

Głównym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego (WO), przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego (WEK).

W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne, dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń. Budowany w księdze bankowej portfel inwestycyjny powinien między innymi przyczyniać się do zabezpieczenia wyniku odsetkowego generowanego na kapitałach własnych Banku, jak również stabilnej części niewrażliwych na zmianę stopy procentowej osadów na rachunkach bieżących. Z drugiej strony portfel ten powoduje zmienność kapitału z aktualizacji wyceny.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej. Jej celem jest zabezpieczenie wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu, stanowiących część portfela obligacji w ramach modelu H2C&S (ang. Held to Collect or Sale). Przeprowadzone transakcje zabezpieczające IRS ograniczają fluktuacje kapitału związane ze zmianami stóp procentowych.

Proces monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej jest wspierany przez dedykowany system informatyczny, za pomocą którego Bank w szczególności wyznacza/przeprowadza:

- 1) lukę przeszacowania (repricing gap),
- 2) wskaźnik wrażliwości wyniku odsetkowego (WO),
- 3) wskaźnik wrażliwości wartości ekonomicznej kapitału własnego (WEK),
- 4) analizę pozostałych komponentów ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej – ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości i ryzyka opcji klienta,
- 5) analizę duracji,
- 6) testy warunków skrajnych, w tym testy odwrócone.

Szczegółowy opis wykorzystywanych technik pomiaru ryzyka stopy procentowej został przedstawiony w Rocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku wraz opinią niezależnego biegłego rewidenta.

W okresie od 31 grudnia 2017 roku do 30 czerwca 2018 roku nie doszło do istotnych zmian w technikach pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej. Zgodnie z Wytycznymi EBA, w I połowie 2018 roku Bank uzupełnił testy warunków skrajnych i wprowadził testy odwrócone, których celem jest określenie, jakie łączne zmiany czynników rynkowych doprowadzają do określonego wpływu na miary ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej.

Wpływ zmiany stóp procentowych na wynik odsetkowy (zmiany o ± 100 p.b.) oraz na wartość ekonomiczną kapitału (zmiany o ± 200 p.b.) zostały przedstawione w poniższej tabeli.

(w tys. zł)	WEK			WO
	- 200 p.b.	+ 200 p.b.	- 100 p.b.	+ 100 p.b.
30-06-2018	5 067	-40 666	-49 006	35 578
31-12-2017	412	-42 416	-51 577	37 916
Zmiana	4 656	1 751	2 571	-2 338

Na 30 czerwca 2018 roku, analogicznie jak na 31 grudnia 2017 roku, powyższe miary znajdowały się w ramach limitów/wartości ostrzegawczych. Ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz ryzyko krzywej dochodowości znajdowały się na bezpiecznym poziomie.

Asymetryczny wpływ zmian stóp procentowych na WO i WEK wynika z charakterystyki oprocentowania poszczególnych pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w tym m.in. ograniczenia wzrostu oprocentowania kredytów (do dwukrotności odsetek ustawowych) oraz ograniczenia spadku poszczególnych źródeł finansowania do poziomu 0, przy ujemnych rynkowych stopach procentowych.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, które jest stale istotne. Na dzień 30 czerwca 2018 roku utworzono kapitał wewnętrzny w wysokości 49,0 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2017 roku utworzono kapitał wewnętrzny w wysokości 42,4 mln zł.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności, zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego, przy akceptowalnej ekspozycji Banku na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja jego negatywnych skutków z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

W BOŚ S.A., w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się:

- 1) model wartości zagrożonej (model VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy,
- 2) BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych generujących ryzyko stopy procentowej przy zmianie stóp procentowych o 1 p.b.),
- 3) system limitów oraz
- 4) testy warunków skrajnych.

W okresie od 31 grudnia 2017 roku do 30 czerwca 2018 roku nie doszło do istotnych zmian w technikach pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej.

Wartość VaR stopy procentowej w księdze handlowej oraz wpływ scenariusza stress testowego - równoległego przesunięcia krzywych dochodowości IRS i BOND o ± 200 p.b. na wynik Banku w okresach półrocznych, kształtowała się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną, średnią oraz na datę sprawozdawczą):

(w tys. zł)	VaR 10-dniowy				Testy warunków skrajnych ± 200 p.b.
	średnia	max	min	na datę	na datę
od 01-01-2018 do 30-06-2018	355	856	41	507	-2 720
od 01-01-2017 do 30-06-2017	516	936	110	198	-2 644

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej Bank, raz na miesiąc, przeprowadza analizę back-testing, kalkulowaną poprzez porównanie maksymalnych strat, wyznaczonych z modelu VaR, z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji. Wyniki back-testingu, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach zarządczych.

System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy,
- 2) limit BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej, obowiązujący zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia, osobno dla pozycji w papierach dłużnych i dla IRS oraz łącznie dla tych instrumentów,
- 3) limity maksymalnej, dwudniowej i ciągniętej miesięcznej straty na aktywach w portfelu handlowym.

Kalkulowanie i monitorowanie poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy, a w odniesieniu do limitów BPV – również w ciągu dnia oraz systematycznie raportowane kadrze zarządzającej.

Bank raz w miesiącu przeprowadza analizę testów warunków skrajnych, badając kształtowanie się poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej i handlowej w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka. W księdze bankowej badany jest przede wszystkim wpływ skrajnie niekorzystnych zmian:

- 1) stóp procentowych na:
  - a) wynik odsetkowy (WO),
  - b) wartość ekonomiczną kapitału własnego (WEK),
  - c) portfel w księdze bankowej: papierów wartościowych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, dłużnych papierów wartościowych, transakcji IRS oraz FX swap:
    - scenariusze równoległego przesunięcia krzywych stóp procentowych od ± 100 p.b. do ± 500 p.b.,
    - scenariusze spłaszczenia, wygięcia i wystromienia krzywych stóp procentowych,
    - kursów walutowych na WO oraz WEK - scenariusze zmiany kursów walutowych o $\pm 5\%$, $\pm 10\%$ i $\pm 25\%$,
- 2) stóp procentowych i kursów walutowych łącznie na WO oraz WEK – scenariusze łącznych zmian kursów walutowych o $\pm 10\%$ i $\pm 25\%$ oraz stóp procentowych o ± 100 p.b. (dla WO), ± 200 p.b. (dla WEK) i ± 500 p.b.

W księdze handlowej badany jest wpływ skrajnie niekorzystnych zmian poziomu rynkowych stóp procentowych na wynik Banku oraz zmienności stóp procentowych w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy zmiennościami stóp procentowych na poziom VaR zarówno za pomocą metody historycznej jak i parametrycznej.

W celu przeprowadzenia analizy wpływu warunków skrajnych Bank stosuje następujące scenariusze:

- 1) historyczne:
  - a) równoległe przesunięcia krzywych stóp procentowych (w tym grube ogony oraz spread),
  - b) wygięcie krzywych stóp procentowych,
  - c) zmianę nachylenia krzywych stóp procentowych,
- 2) parametryczne:
  - a) równoległe przesunięcia krzywych stóp procentowych,
  - b) wzrost zmienności stóp procentowych,
  - c) skrajnie niekorzystną zmianę korelacji stóp procentowych.

Scenariusze testów warunków skrajnych są przeprowadzane również przy założeniu zmiany płynności rynku i braku możliwości zamknięcia pozycji.

Wyniki tej analizy pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, działalność zarówno w portfelu bankowym jak i handlowym Banku utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Wyniki przeprowadzanego monitoringu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej oraz w księdze handlowej, wraz z wynikami przeprowadzonych testów warunków skrajnych, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz – w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka.

Dodatkowo wyniki analizy w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej w ramach raportów dziennych przekazywane są Członkom Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach tygodniowych są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego.

6.2.3. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe rozumiane jako jest potencjalny negatywny wpływ zmian kursów walutowych na wynik finansowy Grupy. Ryzyko to jest generowane w Banku (w księdze handlowej) oraz w DM BOŚ S.A. (w księdze handlowej i niehandlowej).

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji. Ekspozycje walutowe, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do Departamentu Skarbu tego samego dnia lub najpóźniej następnego dnia roboczego. Pozycja walutowa wynikająca z działalności Banku w księdze bankowej, która nie została przetransferowana w danym dniu na księgę handlową, jest uwzględniana w wykorzystaniu limitów otwartych pozycji walutowych w księdze bankowej na koniec dnia.

Głównymi pozycjami walutowymi Banku są pozycje w PLN, USD, EUR i CHF.

Ryzyko walutowe w portfelu niehandlowym w DM BOŚ S.A. wynika z deponowania przez DM BOŚ S.A. środków pieniężnych w walutach obcych na rachunkach zagranicznych brokerów, którzy dokonują na zlecenie klientów DM BOŚ S.A. transakcji kupna i sprzedaży instrumentów finansowych na giełdach zagranicznych. Ryzyko walutowe w księdze niehandlowej implikują również pozycje związane z działalnością DM BOŚ S.A. prowadzoną w Oddziale w Republice Czeskiej, które nie stanowią pozycji zaliczonych do portfela handlowego. DM BOŚ S.A. posiada otwarte pozycje walutowe w USD, EUR i CZK w portfelu niehandlowym, a ryzyko walutowe w tym portfelu jest zarządzane w ramach limitu całkowitej pozycji walutowej dla księgi handlowej i niehandlowej łącznie.

W księdze handlowej ryzyko walutowe jest generowane zarówno w Banku, jak i w DM BOŚ S.A. Ryzyko walutowe w księdze handlowej dotyczyło przede wszystkim DM BOŚ S.A., w mniejszym stopniu Banku. Otwarte pozycje walutowe w księdze handlowej DM BOŚ S.A. wynikają ze świadczenia usług na rzecz klientów w zakresie obrotu instrumentami pochodnymi oraz z wykonywania czynności usługowych na rynku regulowanym.

W Grupie istnieje uspojniony system zarządzania ryzykiem walutowym, którego poziom jest liczony odrębnie dla Banku i DM BOŚ S.A. Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych), podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, stosuje się:

- 1) model wartości zagrożonej (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy,
- 2) system limitów oraz
- 3) analizy testów warunków skrajnych.

Wartość VaR walutowego w księdze handlowej Banku, DM BOŚ S.A. i Grupy oraz wpływ scenariusza stress testowego - spadek kursów wszystkich walut w stosunku do PLN o 30% na wynik Grupy w okresach półrocznych kształtowały się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną i średnią oraz na datę sprawozdawczą):

(w tys. zł)	VaR 10-dniowy						Testy warunków skrajnych Grupy wzrost/spadek kursów walutowych o 30% na datę
	Bank			DM BOŚ SA	Grupa		
	średnia	max	min	na datę	na datę	na datę	
Od 01-01-2018 do 30-06-2018	193	820	6	202	6 054	6 097	-20 248
Od 01-01-2017 do 30-06-2017	174	640	6	87	3 737	3 611	-22 055

Bank w celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz w miesiącu przeprowadza analizy back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat, wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji. Wyniki back-testingu, w cyklach miesięcznych są prezentowane w raportach zarządczych.

System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy,
- 2) limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut, obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia,
- 3) limity straty dziennej i ciągłonej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut.

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a w odniesieniu do limitów na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut Banku również w ciągu dnia. W ciągu dnia w Banku w ramach limitów kwotowych na pozycje walutowe monitorowane są również limity dodatkowe na obsługę transakcji klientowskich. Informacje o poziomie wykorzystania poszczególnych limitów są systematycznie raportowane kierownictwu BOŚ S.A.

Przeprowadzone analizy wskazują, że w badanym okresie ryzyko walutowe w Grupie kształtowało się na umiarkowanym poziomie.

Bank raz w miesiącu przeprowadza analizę testów warunków skrajnych, badając kształtowanie się poziomu ryzyka walutowego w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka. Badany jest przede wszystkim wpływ skrajnie niekorzystnych zmian kursów walutowych w stosunku do PLN i kursów krzyżowych par walutowych EUR/USD i EUR/CHF na wynik z pozycji wymiany oraz zmian zmienności kursów walutowych w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy zmiennościami kursów walutowych na poziom VaR, zarówno za pomocą metody historycznej jak i parametrycznej.

W celu przeprowadzenia analizy testów warunków skrajnych Bank stosuje następujące scenariusze:

- 1) historyczne:
  - a) historyczny wzrost/spadek kursów walutowych w stosunku do PLN (w tym grube ogony),
  - b) wzrost/spadek kursów krzyżowego EUR/CHF oraz EUR/USD,
- 2) parametryczne:
  - a) wzrost/spadek kursów walutowych w stosunku do PLN o 30%,
  - b) wzrost zmienności kursów walutowych,
  - c) skrajnie niekorzystna zmiana korelacji kursów walutowych.

Scenariusze testów warunków skrajnych są przeprowadzane również przy założeniu zmiany płynności rynku i braku możliwości zamknięcia pozycji.

Wyniki analizy stress-testing pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Wyniki analizy ryzyka walutowego w księdze handlowej, w ramach raportów dziennych przekazywane są Członkom Zarządu Banku i Komitetu ZAP, w cyklach tygodniowych są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Komitetu ZAP ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego, w cyklach miesięcznych, w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach kwartalnych, dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka.

6.2.4. Ryzyko cen instrumentów i towarów

Ryzyko to występuje głównie w działalności DM BOŚ S.A. i wynika z wpływu zmian cen instrumentów finansowych i towarów na wartość kapitału i na wynik finansowy.

Transakcje na instrumentach finansowych realizowane na rachunek własny DM BOŚ S.A. dotyczą działalności DM BOŚ S.A. w charakterze Market Maklera na pozagiełdowym rynku OTC (działalność o handlowej nazwie BOSSAFX), a także działalności jako animatora rynku na rynku regulowanym na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie i w przeważającej większości przypadków są zamykane na koniec dnia. Istotne zaangażowanie w instrumenty finansowe występuje jedynie w przypadku otwieranych przez DM BOŚ S.A. transakcji zabezpieczonych (arbitrażowych), w tym w ramach krótkiej sprzedaży papierów wartościowych na rynku regulowanym na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Transakcje zabezpieczone (arbitrażowe) polegają na wykorzystaniu tymczasowej nierównowagi cen pomiędzy dwoma rynkami (np. pomiędzy cenami pochodnych instrumentów finansowych oraz cenami instrumentów bazowych). Transakcje zabezpieczone (arbitrażowe) na kontrakty walutowe są zawierane na GPW oraz w Saxo Bank A/S. Transakcje krótkiej sprzedaży są realizowane z wykorzystaniem pożyczonych papierów wartościowych od belgijskiego KBC Bank NV i przy zabezpieczeniu tej pożyczki przeciwstawną pozycją w pochodnym instrumencie finansowym

notowanym na GPW (akcyjny lub indeksowy kontrakt futures). Ryzyko to jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, zarówno w odniesieniu do transakcji zabezpieczonych (arbitrażowych), jak i niezabezpieczonych.

Ryzyko związane z prowadzeniem przez DM BOŚ S.A. działalności na rachunek własny jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, tj. zarówno w odniesieniu do transakcji zabezpieczonych (arbitrażowych) – limit o wartości 57 mln zł, jak i niezabezpieczonych – limit o wartości 19 mln zł. W DM BOŚ S.A. na dzień 30 czerwca 2018 roku wykorzystanie limitu zaangażowania w transakcje zabezpieczone (arbitrażowe) wynosiło poniżej 1%, natomiast wykorzystanie limitu w transakcje niezabezpieczone wynosiło 64% (wg stanu na 31 grudnia 2017 roku wykorzystanie ww. limitów wynosiło odpowiednio: 31% i 79%).

Ryzyko towarów występuje głównie w ramach działalności na pozagiełdowym rynku OTC, dla transakcji zawieranych z klientami DM BOŚ S.A. i transakcji zabezpieczających dokonywanych w Saxo Bank A/S, X-Trade Brokers Dom Maklerski S.A. lub BNP Paribas Prime Brokerage, Inc.

Dodatkowo w DM BOŚ S.A. istnieje hierarchiczna struktura limitów ryzyka rynkowego, składająca się z:

- 1) całkowitych limitów ryzyka rynkowego, w skład których wchodzi limit wartości zagrożonej dla całości działalności DM BOŚ S.A. oraz limit wolumenowy wyłącznie w zakresie instrumentów rynku obrotu towarowego,
- 2) strukturalnych limitów ryzyka rynkowego, w skład których wchodzi limity straty w ujęciu narastającym, limit całkowitej pozycji walutowej, limity wartości zagrożonej dla poszczególnych linii biznesowych DM BOŚ S.A. oraz limit produktowy,
- 3) operacyjnych limitów ryzyka rynkowego, w skład których wchodzi limity wartości zagrożonej dla poszczególnych segmentów w ramach linii biznesowych DM BOŚ S.A., odpowiedzialnych za powstanie ryzyka rynkowego oraz limity pozycji w układzie geograficznym.

6.3. Zarządzanie kapitałem

6.3.1. Cele, polityka i procesy zarządzania kapitałem

Poziom kapitałów, aktywów ważonych ryzykiem, współczynników kapitałowych, współczynnika dźwigni oraz kapitału wewnętrznego w Grupie kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Dostępny kapitał		
Kapitał podstawowy Tier I	1 772 783	1 698 148
Kapitał podstawowy Tier I – bez przepisów przejściowych MSSF 9	1 664 173	n/d
Kapitał Tier I	1 772 783	1 698 148
Kapitał Tier I – bez przepisów przejściowych MSS F9	1 664 173	n/d
Fundusze własne	2 192 711	2 177 670
Fundusze własne – bez przepisów przejściowych MSSF 9	2 084 101	n/d
Aktywa ważne ryzykiem		
Łączna kwota aktywów ważonych ryzykiem	14 135 673	14 458 688
Łączna kwota aktywów ważonych ryzykiem – bez przepisów przejściowych MSSF 9	13 997 894	n/d
Współczynniki kapitałowe		
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	12,54	11,74
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I - bez przepisów przejściowych MSSF 9	11,89	n/d
Współczynnik kapitału Tier I	12,54	11,74
Współczynnik kapitału Tier I - bez przepisów przejściowych MSSF 9	11,89	n/d
Łączny współczynnik kapitałowy	15,51	15,06
Łączny współczynnik kapitałowy - bez przepisów przejściowych MSSF 9	14,89	n/d
Współczynnik dźwigni		
Wartość ekspozycji	20 878 339	20 791 872
Współczynnik dźwigni	8,5	8,2
Współczynnik dźwigni - bez przepisów przejściowych MSSF 9	8,1	n/d
Kapitał wewnętrzny		
Kapitał wewnętrzny	1 518 832	1 518 604

Wartość funduszy własnych i wymogów kapitałowych została wyznaczona zgodnie z Rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zwanym dalej CRR.

Celem ograniczania ryzyka spadku współczynników kapitałowych Grupa monitoruje kształtowanie się skali i struktury działalności Grupy oraz czynników mogących mieć wpływ na obniżenie się poziomu funduszy własnych Grupy.

Grupa z częstotliwością kwartalną szacuje kapitał wewnętrzny na pokrycie:

1) ryzyk I filara:

- dla ryzyka kredytowego w oparciu o model wewnętrzny bazujący na nieoczekiwanej stracie kredytowej i wymogi regulacyjne,
- dla poszczególnych rodzajów ryzyka wchodzących w skład grupy ryzyka rynkowego oraz ryzyk operacyjnego - w oparciu o wymogi regulacyjne,

2) ryzyk II filara dla ryzyk, których poziom został oceniony jako istotny.

W 2006 roku, w toku postępowania administracyjnego związanego z uzyskaniem przez NFOŚiGW zezwolenia na wykonywanie prawa głosu z akcji Banku, NFOŚiGW zobowiązał się wobec KNF do utrzymania współczynnika wypłacalności Banku (zwanego obecnie łącznym współczynnikiem kapitałowym) na poziomie co najmniej 12%. Postępowanie administracyjne, na potrzeby którego NFOŚiGW zaciągnął wobec KNF zobowiązanie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, było prowadzone w związku z odkupieniem przez NFOŚiGW akcji Banku posiadanych przez Skandinaviska Enskilda Banken. Bank uwzględnia potrzeby kapitałowe wynikające z zobowiązania nałożonego przez KNF w planach finansowych oraz strategii Banku.

Zgodnie z art. 92 Rozporządzenia CRR, Grupa jest zobowiązana utrzymywać łączny współczynnik kapitałowy na poziomie co najmniej 8%. Współczynnik kapitału Tier I współczynnik kapitału podstawowego Tier I powinny wynosić odpowiednio co najmniej 6% i 4,5%.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą z dnia 05 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych dla współczynników kapitałowych. Od 01 stycznia 2018 roku bufor zabezpieczający został zwiększony o 0,625 p.p. i wynosi 1,875 p.p., bufor ryzyka systemowego obowiązuje w wysokości 3 p.p., natomiast bufor antycykliczny wynosi 0 p.p. Grupa Kapitałowa BOŚ S.A. nie została objęta buforem innej instytucji o znaczeniu systemowym.

W dniu 15 grudnia 2017 roku Komisja Nadzoru Finansowego zaleciła utrzymywanie przez Grupę funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenie ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych na poziomie 0,88 p.p. ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. c Rozporządzenia CRR, który powinien składać się z co najmniej 75% z kapitału Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,66 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału Tier I, o którym mowa w art. 92 ust 1. lit. b Rozporządzenia CRR) oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,49 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału podstawowego Tier I, o którym mowa w art. 92 ust 1. lit. a Rozporządzenia CRR).

W efekcie, od 01 stycznia 2018 roku, zalecane przez Komisję minimalne wskaźniki kapitałowe dla Grupy wzrosły do poziomów 11,54% dla współczynnika kapitału Tier I oraz 13,76% dla łącznego współczynnika kapitałowego TCR.

Poziom adekwatności kapitałowej Grupy, zarówno z zastosowaniem rozwiązań przejściowych MSSF 9, jaki bez nich na dzień 30 czerwca 2018 roku utrzymywał się powyżej poziomów zalecanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

7. Wynik z tytułu odsetek

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane			Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	
	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Aktywa wyceniane w wartości godzimej przez inne dochody całkowite	Aktywa finansowe wyceniane obowiązkowo w wartości godzimej przez wynik finansowy	Razem	Razem
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze z tytułu:					
Kredytów, pożyczek i innych należności, w tym od:	242 620	-	2 093	244 713	272 222
- Banków i Banku Centralnego	1 890	-	-	1 890	626
- klientów, w tym:	240 730	-	2 093	242 823	271 596
- korporacyjnych	148 997	-	910	149 907	162 545
- detalicznych	69 420	-	78	69 498	80 393
- finansów publicznych	22 313	-	1 105	23 418	28 562
- pozostałych	-	-	-	-	96
Instrumentów finansowych, w tym:	13 868	55 820	342	70 030	67 287
- inwestycyjnych dłużnych papierów wartościowych nieprzeznaczonych do obrotu	13 868	55 820	-	69 688	-
- dostępnych do sprzedaży	-	-	-	-	43 001
- utrzymywanych do terminu zapadalności	-	-	-	-	19 696
- przeznaczonych do obrotu	-	-	342	342	4 590
Razem	256 488	55 820	2 435	314 743	339 509

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane		Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	
	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem	Razem	Razem
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze z tytułu:				
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych, w tym od:	101 750	101 750		117 011
- banków	834	834		706
- klientów	100 916	100 916		116 305
- korporacyjnych	20 567	20 567		23 125
- detalicznych	72 927	72 927		86 576
- finansów publicznych	7 398	7 398		6 600
- funduszy ekologicznych	24	24		3
- pozostałych	-	-		1
Kredytów i pożyczek, w tym od:	739	739		921
- banków	161	161		197
- klientów	578	578		724
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty	185	185		334
Instrumentów finansowych - dłużne papiery własnej emisji	25 127	25 127		20 152
Transakcji zabezpieczających	4 766	4 766		4 758
Razem	132 567	132 567		143 176

8. Wynik z tytułu opłat i prowizji

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	20 385	19 047
Opłaty z tytułu operacji papierami wartościowymi	34 124	37 896
Prowizje od kredytów	13 263	13 575
Prowizje od gwarancji i akredytywy	2 196	1 953
Opłaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	231	299
Pozostałe opłaty	-	170
Razem	70 199	72 940
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty z działalności maklerskiej	10 891	11 197
Opłaty z tytułu kart płatniczych	3 442	3 102
Opłaty od rachunków bieżących	753	595
Opłaty z tytułu usług świadczonych przez Euronet	510	510
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	341	239
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	205	233
Pozostałe opłaty	1 786	1 426
Razem	17 928	17 302

Łączna wartość przychodów z działalności powierniczej Grupy w I półroczu 2018 roku wyniosła 934 tys. zł, zaś w I półroczu 2017 roku wyniosła 865 tys. zł.

9. Przychody z tytułu dywidend

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	50	-
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	35
Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	5 796	-
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	-	5 242
Razem	5 846	5 277

Na przychody z tytułu dywidend za I półrocze 2018 roku składa się dywidenda wypłacona przez Kemipol Sp. z o.o. w wysokości 5 796 tys. zł.

W analogicznym okresie 2017 roku Grupa otrzymała 5 242 tys. zł. tytułem wypłaty dywidendy przez Kemipol Sp. z o.o.

10. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy (w tym kredyty i pożyczki)

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-6 264	-6 471
Pochodne instrumenty finansowe	33 431	33 316
Kredyty i pożyczki	16 821	-
Razem	43 988	26 845

11. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	1 644	-
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych dostępnych do sprzedaży	-	6 816
Razem	1 644	6 816

12. Pozostałe przychody operacyjne

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Rozwiązanie rezerw na zobowiązania, w tym:	609	2 161
- rezerwy na zobowiązania i roszczenia	338	96
- pozostałe rezerwy	271	2 065
Aktualizacja wartości aktywów trwałych	-	2 231
Przychody z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	2	2
Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych	112	72
Przychody z tytułu zwrotu kosztów windykacji należności	285	209
Przychody od sprzedaży towarów i usług	2 967	2 952
Korekta odsetek od zerwanych depozytów z lat ubiegłych	400	361
Przychody z tytułu rozwiązania odpisów aktualizujących wartość należności	1 447	74
Przychody z tytułu odszkodowań, kar i grzywien	25	23
Pozostałe	1 903	2 206
Razem	7 750	10 291

13. Pozostałe koszty operacyjne

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych	185	553
Przekazane darowizny	390	1 004
Utworzenie rezerw na przyszłe zobowiązania, w tym:	520	509
- rezerwa na zobowiązania i roszczenia	520	39
- pozostałe rezerwy	-	470
Odpisy aktualizujące wartość należności	855	546
Koszty windykacji należności	3 605	1 460
Korekta odsetek i prowizji od kredytów z lat ubiegłych	4 177	2 695
Koszty opłat leasingowych	-	1 325
Koszty utrzymania i administracji wynajmowanych lokali własnych	194	312
Koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien	150	487
Pozostałe	1 962	1 555
Razem	12 038	10 446

14. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz zobowiązania pozabilansowe, w tym:	-66 418	-39 134
Odpis na należności bilansowe (dotworzenie), w tym:	-72 705	-30 945
Kredyty udzielone klientom detalicznym	-25 761	-11 736
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	-46 759	-19 392
Kredyty udzielone finansom publicznym	-163	293
Kredyty udzielone pozostałym klientom	-22	-110
Odpis na zobowiązania pozabilansowe (rozwiązanie/dotworzenie), w tym:	6 287	-8 189
Kredyty udzielone klientom detalicznym	230	-28
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	6 057	-8 161
Razem	-66 418	-39 134

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości na należności bilansowe w podziale na metodę wyceny

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Wycena indywidualna	-61 334	-24 588
Wycena grupowa	-11 371	-6 357
Razem	-72 705	-30 945

15. Ogólne koszty administracyjne

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Świadczenia pracownicze	84 821	84 519
Koszty administracyjne, w tym:	82 325	94 928
- koszty rzeczowe	55 684	58 400
- podatki i opłaty	2 421	2 729
- składka i wpłaty na BFG	23 358	32 614
- składka i wpłaty na KNF	650	1 009
- składka na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego	67	74
- składka na rzecz Izby Domów Maklerskich	46	46
- pozostałe	99	56
Amortyzacja, w tym:	19 747	21 355
- od środków trwałych	7 101	7 270
- od wartości niematerialnych	12 646	14 085
Razem	186 893	200 802

16. Podatek dochodowy

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Podatek bieżący	-13 142	-15 670
Podatek odroczony	3 340	-3 872
Razem	-9 802	-19 542
Zysk/Strata brutto	44 311	62 896
Podatek dochodowy według stawki 19 %	-8 419	-11 950
Trwałe różnice pomiędzy wynikiem brutto a podstawą opodatkowania:	-1 383	-7 592
a) zmniejszające:	7 352	1 570
- rozwiązane odpisy aktualizujące	84	393
- otrzymane dywidendy	1 092	996
- pozostałe	6 176	181
b) zwiększające	-8 740	-9 351
- utworzone odpisy aktualizujące	-441	-2 185
- składki na BFG	-4 438	-6 190
- pozostałe	-3 861	-976
c) odliczenia od dochodu	5	189
- darowizny	5	189
Obciążenia podatkowe dotyczące wyniku finansowego roku bieżącego	-9 802	-19 542
Razem obciążenia podatkowe	-9 802	-19 542
Efektywna stawka podatkowa	22%	31%

17. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Zysk netto	34 179	43 354
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tysiącach)	62 835	62 835
Podstawowy zysk na akcję (wyrażony w zł, gr.)	0,54	0,69

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Zysk netto	34 179	43 354
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	62 835	62 835
Rozwodniony zysk na akcję (wyrażony w zł, gr.)	0,54	0,69

18. Należności od innych banków

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Lokaty w innych bankach, ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 30)	43 397	298 016
Lokaty w innych bankach (środki pieniężne klientów DM BOŚ S.A.)	20 217	13 877
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	-	1
Należności z tytułu zabezpieczeń instrumentów pochodnych	71 165	48 779
Papiery dłużne zaklasyfikowane do portfela pożyczek i należności	15 074	15 075
Razem	149 853	375 748

19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
AKTYWA		
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	93 170	178 424
- transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych	20 068	93 125
- transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej	58 171	61 958
- kontrakty terminowe i opcje	14 931	23 341
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	37 464	19 641
Razem aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	130 634	198 065
ZOBOWIĄZANIA		
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	68 897	68 238
- transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych	14 816	12 919
- transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej	53 654	54 383
- kontrakty terminowe i opcje	427	936
Razem zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	68 897	68 238

20. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane		31-12-2017	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Transakcje zabezpieczające instrumentami pochodnymi stopy procentowej	261	24 659	4 722	20 571
Razem	261	24 659	4 722	20 571

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

Bank w okresie objętym zabezpieczeniem dokonuje zabezpieczenia zmienności wartości godziwej obligacji o stałym oprocentowaniu wynikające ze zmian rynkowych stóp procentowych. Pozycję zabezpieczaną stanowi część obligacji Skarbu Państwa utrzymywana w portfelu dostępnym do sprzedaży. Instrumentem zabezpieczającym są transakcje Interest Rate Swap (IRS), w których Bank dokonuje płatności w oparciu o stałą stopę procentową, a otrzymuje kupon oparty o zmienną stopę (6-miesięczny WIBOR). Dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku zysków i strat uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (tj. ryzyko zmienności stóp procentowych). Spread pomiędzy kwotowaniami obligacji skarbowych i transakcji IRS zostaje wyłączony z zabezpieczenia.

Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Test prospektywny polega na analizie miary BPV pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego. Test retrospektywny jest wykonywany w oparciu o metodę bezpośredniej kompensaty, w ramach której następuje porównanie zmian wartości transakcji zabezpieczających oraz pozycji zabezpieczanej wynikających ze zmian zabezpieczanego czynnika ryzyka. Testy wykonywane są z częstotliwością kwartalną.

Zmiana wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikająca ze zmian rynkowych stóp procentowych ujmowana jest w rachunku zysków i strat. Zmiany wartości godziwej obligacji, nie wynikające ze zmian zabezpieczanego czynnika ryzyka odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny. Zmiany wyceny instrumentu zabezpieczającego ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Wg stanu na 30 czerwca 2018 roku Bank posiadał dwa powiązania zabezpieczające wartość godziwą – zabezpieczenie ustanowione w lipcu 2012 roku oraz zabezpieczenie ustanowione 20 października 2015 roku. Zabezpieczenie ustanowione 20 października 2015 roku obejmuje 240 mln zł obligacji Skarbu Państwa DS0725 zapadających w lipcu 2025 roku.

Wg stanu na 30 czerwca 2018 roku na rachunku zysków i strat zaksięgowano kwotę 4 316 tys. zł, wynikającą ze zmian wartości godziwej obligacji z tytułu ryzyka stopy procentowej oraz wartości godziwej transakcji IRS.

W kapitale z aktualizacji wyceny zaewidencjonowana była kwota -10 174 tys. zł, stanowiąca sumę wpływu na kapitał obligacji z momentu ustanowienia powiązania zabezpieczającego (-11 345 tys. zł) oraz zmiany wartości godziwej obligacji wynikającej z niezabezpieczonej części ryzyka (spreadu pomiędzy kwotowaniami obligacji i transakcji IRS).

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane		30-06-2017	
	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość nominalna	wartość godziwa
Instrumenty zabezpieczające				
Interest Rate Swap (IRS) – wycena dodatnia	-	-	-	-
Interest Rate Swap (IRS) – wycena ujemna	536 000	10 226	536 000	16 635
Pozycja zabezpieczana				
Obligacje SP - wycena dodatnia	489 000	14 542	489 000	18 770
Obligacje SP - wycena ujemna	-	-	-	-
Łączny wpływ na wynik	-	4 316	-	2 135

21. Inwestycyjne papiery wartościowe

30-06-2018 niebadane	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
Dłużne papiery wartościowe	5 201 126	1 128 939	6 330 065
- obligacje Skarbu Państwa	2 336 188	1 128 939	3 465 127
- bony pieniężne NBP	2 519 284	-	2 519 284
- obligacje instytucji samorządowych	284 631	-	284 631
- obligacje pozostałych instytucji finansowych	61 023	-	61 023
Kapitałowe papiery wartościowe	85 029	-	85 029
- notowane	18 543	-	18 543
- nienotowane	66 486	-	66 486
Razem inwestycyjne papiery wartościowe	5 286 155	1 128 939	6 415 094

31-12-2017	inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	Razem
Dłużne papiery wartościowe	4 075 095	1 406 264	5 481 359
- obligacje Skarbu Państwa	2 102 420	1 406 264	3 508 684
- bony pieniężne NBP	1 599 551	-	1 599 551
- obligacje instytucji samorządowych	313 340	-	313 340
- obligacje pozostałych instytucji finansowych	59 784	-	59 784
Kapitałowe papiery wartościowe	58 361	-	58 361
- notowane	23 194	-	23 194
- nienotowane	35 167	-	35 167
Razem inwestycyjne papiery wartościowe	4 133 456	1 406 264	5 539 720

22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane			31-12-2017		
	Kredyty i pożyczki brutto	Minus odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto	Kredyty i pożyczki brutto	Minus odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto
Wycena w zamortyzowanym koszcie	12 750 496	973 999	11 776 497	12 969 544	625 780	12 343 764
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 190 272	254 689	3 935 583	4 248 785	171 997	4 076 788
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	7 203 953	715 894	6 488 059	7 186 190	451 353	6 734 837
Kredyty udzielone finansom publicznym	1 353 192	337	1 352 855	1 532 415	276	1 532 139
Kredyty udzielone innym klientom	3 079	3 079	-	2 154	2 154	-

Wyszczególnienie	Kredyty i pożyczki w wartości godziwej				
Wycena w wartości godziwej przez wynik finansowy		118 457	-	-	-
Kredyty udzielone klientom detalicznym		6 823	-	-	-
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym		62 185	-	-	-
Kredyty udzielone finansom publicznym		49 449	-	-	-
Razem		11 894 954	12 969 544	625 780	12 343 764
Pozostałe należności		4	-	-	9
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom		11 894 958			12 343 773

Zmiany stanu odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek

Wyszczególnienie	Kredyty udzielone klientom detalicznym			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Razem
Stan na koniec okresu 31-12-2017 (zgodnie z MSR 39)	6 938	7 138	157 921	171 997
Korekta impairmentowa (zmiana kalkulacji wartości bilansowej brutto)	-	-	46 411	46 411
Reklasyfikacja ekspozycji do wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	-49	-	-7 006	-7 056
Korekta wartości odpisów według stanu 31-12-2017 wynikająca z wprowadzenia MSSF 9	8 625	2 390	5 364	16 378
Stan na początek okresu 01-01-2018	15 514	9 528	202 690	227 731
Zmiana odpisów wynikająca z nabycia aktywów finansowych	2 112	22	21	2 155
Zmiana oszacowania odpisów	-4 107	19	37 983	33 896
Zmiana odpisów wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych aktywa finansowego, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-	-	-	-
Zmiana odpisów wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-884	-173	-8 706	-9 762
w tym: zmiana odpisów wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	-6 725	-6 725
Zmiana odpisów wynikająca z reklasyfikacji aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	847	-1 344	497	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 2	-214	214	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 3	-104	-	104	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 1	1 054	-1 054	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 3	-	-3 829	3 829	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 1	110	-	-110	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 2	-	3 326	-3 326	-
Inne zmiany (w tym różnice kursowe)	-130	-37	836	669
Stan na koniec okresu 30-06-2018 - niebadane	13 353	8 016	233 321	254 689

Wyszczególnienie	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Razem
Stan na koniec okresu 31-12-2017 (zgodnie z MSR 39)	15 292	16 879	419 181	451 353
Korekta impairmentowa (zmiana kalkulacji wartości bilansowej brutto)	-	-	134 196	134 196
Reklasyfikacja ekspozycji do wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	-1	-4	-19 281	-19 285
Korekta wartości odpisów według stanu 31-12-2017 wynikająca z wprowadzenia MSSF 9	26 054	70 572	26 641	123 267
Stan na początek okresu 01-01-2018	41 345	87 448	560 738	689 531
Zmiana odpisów wynikająca z nabycia aktywów finansowych	4 999	489	10	5 497
Zmiana oszacowania odpisów	-9 161	13 551	67 473	71 863
Zmiana odpisów wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych aktywa finansowego, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-	-	-	-
Zmiana odpisów wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-2 866	-3 946	-45 460	-52 271
w tym: zmiana odpisów wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	-41 692	-41 692
Zmiana odpisów wynikająca z reklasyfikacji aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	4 516	6 727	-11 243	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 2	-6 560	6 560	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 3	-471	-	471	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 1	11 324	-11 324	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 3	-	-2 532	2 532	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 1	223	-	-223	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 2	-	14 023	-14 023	-
Inne zmiany (w tym różnice kursowe)	867	32	376	1 275
Stan na koniec okresu 30-06-2018 - niebadane	39 701	104 300	571 893	715 894

Wyszczególnienie	Kredyty udzielone finansom publicznym			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Razem
Stan na koniec okresu 31-12-2017 (zgodnie z MSR 39)	110	1	164	276
Korekta impairmentowa (zmiana kalkulacji wartości bilansowej brutto)	-	-	21	21
Reklasyfikacja ekspozycji do wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	-4	-	-	-4
Korekta wartości odpisów według stanu 31-12-2017 wynikająca z wprowadzenia MSSF 9	1	5	4	9
Stan na początek okresu 01-01-2018	107	6	189	302
Zmiana odpisów wynikająca z nabycia aktywów finansowych	1	-	-	1
Zmiana oszacowania odpisów	-15	12	38	34
Zmiana odpisów wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych aktywa finansowego, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-	-	-	-
Zmiana odpisów wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-1	-	-	-1
w tym: zmiana odpisów wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	-	-
Zmiana odpisów wynikająca z reklasyfikacji aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	-3	3	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 2	-3	3	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 3	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 1	1	-1	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 3	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 1	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 2	-	-	-	-
Inne zmiany (w tym różnice kursowe)				
Stan na koniec okresu 30-06-2018 - niebadane	89	21	227	337

Wyszczególnienie	Kredytu udzielone pozostałym klientom			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Razem
Stan na koniec okresu 31-12-2017 (zgodnie z MSR 39)	-	-	2 154	2 154
Korekta impairmentowa (zmiana kalkulacji wartości bilansowej brutto)	-	-	709	709
Reklasyfikacja ekspozycji do wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-	-
Korekta wartości odpisów według stanu 31-12-2017 wynikająca z wprowadzenia MSSF 9	-	-	-	-
Stan na początek okresu 01-01-2018	-	-	2 863	2 863
Zmiana odpisów wynikająca z nabycia aktywów finansowych	-	-	-	-
Zmiana oszacowania odpisów	-	-	216	216
Zmiana odpisów wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych aktywa finansowego, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-	-	-	-
Zmiana odpisów wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-	-	-	-
w tym: zmiana odpisów wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	-	-
Zmiana odpisów wynikająca z reklasyfikacji aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 2	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 3	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 1	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 3	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 1	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 2	-	-	-	-
Inne zmiany (w tym różnice kursowe)	-	-	-	-
Stan na koniec okresu 30-06-2018 - niebadane	-	-	3 079	3 079

Wyszczególnienie	Suma udzielonych kredytów
Stan na koniec okresu 31-12-2017 (zgodnie z MSR 39)	625 780
Korekta impairmentowa (zmiana kalkulacji wartości bilansowej brutto)	181 338
Reklasyfikacja ekspozycji do wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	-26 345
Korekta wartości odpisów według stanu 31-12-2017 wynikająca z wprowadzenia MSSF 9	139 655
Stan na początek okresu 01-01-2018	920 427
Zmiana odpisów wynikająca z nabycia aktywów finansowych	7 654
Zmiana oszacowania odpisów	106 009
Zmiana odpisów wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych aktywa finansowego, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-
Zmiana odpisów wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-62 034
w tym: zmiana odpisów wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-48 417
Zmiana odpisów wynikająca z reklasyfikacji aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 2	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 3	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 1	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 3	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 1	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 2	-
Inne zmiany (w tym różnice kursowe)	1 944
Stan na koniec okresu 30-06-2018 - niebadane	973 999

Zmiany stanu odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek

Wyszczególnienie	Kredyty udzielone klientom detalicznym	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	Kredyty udzielone finansom publicznym	Kredyty udzielone pozostałym klientom	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2017	225 558	334 814	135	2 586	563 093
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	75 609	74 300	125	123	150 157
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-63 873	-54 908	-15	-416	-119 212
Kredyty odpisane jako nieściągalne w tym:	-36 357	-934	-	-	-37 291
-Zbycie wierzytelności funduszom sekurytyzacyjnym	-36 306	-934	-	-	-37 240
Inne zwiększenia	135	-99	-	-	36
Stan na koniec okresu 30-06-2017 – niebadane	201 072	353 173	245	2 293	556 783

23. Zobowiązania wobec klientów

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Klienci korporacyjni	4 152 530	3 652 320
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	2 353 841	2 357 888
– lokaty terminowe	1 798 689	1 294 432
Klienci detaliczni	9 936 857	9 843 063
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	4 352 531	4 370 159
– lokaty terminowe	5 584 326	5 472 904
Finanse publiczne	983 382	861 891
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	246 819	359 521
– lokaty terminowe	736 563	502 370
Fundusze ekologiczne	930	345
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	930	345
Pozostali klienci	119 077	100 794
Kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych	889 862	943 881
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty	60 943	61 539
Razem	16 143 581	15 463 833

24. Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych

	Waluta	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności /wykupu	30-06-2018 niebadane		31-12-2017	
				Wartość nominalna (w wal.)	Stan zobowiązań	Wartość nominalna (w wal.)	Stan zobowiązań
Dłużne papiery wartościowe:							
Obligacje serii N1	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	5 lat	200 000	201 169	200 000	201 172
Obligacje serii N2	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	4,5 roku	-	-	200 000	200 522
Obligacje serii O1	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	4,5 roku	-	-	200 000	200 563
Obligacje serii S	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata	-	-	100 000	101 096
Obligacje serii T	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata	-	-	80 000	80 053
Obligacje serii U	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	4 lata	46 000	46 572	46 000	46 574
Razem				246 000	247 741	826 000	829 980

25. Zobowiązania podporządkowane

	Waluta	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności / wykupu	30-06-2018 niebadane		31-12-2017	
				Wartość nominalna (w wal.)	Stan zobowiązań	Wartość nominalna (w wal.)	Stan zobowiązań
Seria A	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	-	-	120 000	120 893
Seria AA1	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	7 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	34 214	35 067	34 214	35 080
Seria AA2	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	7 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	65 786	66 395	65 786	66 391
Seria D	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	100 000	102 876	100 000	103 236
Seria P	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	150 000	152 853	150 000	152 904
Seria R1	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	83 000	83 894	83 000	83 900
Seria W	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	7 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	32 500	33 291	32 500	33 288
Razem				465 500	474 376	585 500	595 692

26. Rezerwy

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe w tym:	20 908	10 577
- otwarte linie kredytowe	12 157	2 826
- gwarancje	8 751	7 751
Rezerwa na świadczenia pracownicze (odprawy emerytalne i rentowe)	2 642	2 652
Rezerwa na zobowiązania i roszczenia	4 493	4 310
Razem	28 043	17 539

27. Kapitał podstawowy

Zarejestrowany kapitał zakładowy

Na dzień 30 czerwca 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku kapitał zakładowy wynosił 628 732 tys. zł.

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób Pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	O	zwykłe	236 700	2 367	opłacone	09-01-91	01-01-92
B	O	zwykłe	1 263 300	12 633	opłacone	11-03-92	01-01-93
C	O	zwykłe	477 600	4 776	opłacone	30-12-92	01-01-93
C	O	zwykłe	22 400	224	wkład niepieniężny	30-12-92	01-01-93
D	O	zwykłe	1 300 000	13 000	opłacone	30-12-93	01-01-94
E	O	zwykłe	647 300	6 473	opłacone	30-06-94	01-01-95
E	O	zwykłe	15 500	155	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
E	O	zwykłe	37 200	372	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
F	O	zwykłe	1 500 000	15 000	opłacone	30-12-94	01-01-95
G	O	zwykłe	1 260 000	12 600	opłacone	30-06-95	01-01-96
H	O	zwykłe	670 000	6 700	opłacone	30-06-95	01-01-96
I	O	zwykłe	70 000	700	opłacone	30-06-95	01-01-96
J	O	zwykłe	1 055 000	10 550	opłacone	21-06-96	01-01-96
K	O	zwykłe	945 000	9 450	opłacone	21-06-96	01-01-96
L	O	zwykłe	1 200 000	12 000	opłacone	29-11-96	01-01-96
M	O	zwykłe	2 500 000	25 000	opłacone	07-05-98	01-01-97
N	O	zwykłe	1 853 000	18 530	opłacone	13-06-07	01-01-07
O	O	zwykłe	1 320 245	13 202	wkład niepieniężny	25-06-10	01-01-10
P	O	zwykłe	6 500 000	65 000	opłacone	15-06-12	01-01-11
U	O	zwykłe	40 000 000	400 000	opłacone	12-07-16	01-01-16
Liczba akcji razem			62 873 245				
Kapitał zakładowy wg wartości nominalnej razem				628 732			
Kapitał zakładowy razem				628 732			

Wartość nominalna 10,00 zł za akcję.

Na dzień 30 czerwca 2018 roku ogólna liczba głosów wynikająca ze wszystkich wyemitowanych przez Bank akcji wynosiła 62 873 245 i nie zmieniła się wobec stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku. Jedna akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.

Akcje własne

Na dzień 30 czerwca 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Bank posiadał 37 775 akcji własnych, które reprezentują 0,04 % kapitału zakładowego i 0,04 % ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, w tym:

- 1) 33 095 akcji, które Bank nabył w 2012 roku w ramach działań stabilizacyjnych związanych z emisją akcji serii P. Wyżej wymienione akcje reprezentują 0,04% kapitału zakładowego Banku i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, przy czym Bank zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych nie jest uprawniony do wykonywania prawa głosu z tych akcji,
- 2) 4 680 akcji, które reprezentują 0,01% kapitału zakładowego i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, które Bank nabył w okresie od 22 czerwca do 6 lipca 2015 roku podczas sesji giełdowych na rynku podstawowym GPW w Warszawie S.A. Akcje zostały nabyte na podstawie Uchwały 34/2015 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia BOS S.A. z dnia 10 czerwca 2015 roku w sprawie Programu odkupu akcji BOŚ S.A. w celu zaoferowania osobom zajmującym stanowiska kierownicze mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku. W związku z zaistnieniem okoliczności przewidzianych w Uchwale Nr 258/2011 KNF oraz Polityce zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A., Rada Nadzorcza Banku zdecydowała o nieprzyznaniu członkom Zarządu Banku wynagrodzenia zmiennego za 2014 rok, zaś wynagrodzenia zmienne pozostałych osób zajmujących stanowiska kierownicze nie osiągnęły progu, powyżej którego część wynagrodzenia zmiennego wymaga wypłaty w akcjach. W związku z powyższym nabyte w tym celu akcje nie zostały przekazane.

Zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych, Bank nie jest uprawniony do wykonywania prawa głosu z akcji własnych.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji.

28. Płatności na bazie akcji

W celu wypełnienia wymogów określonych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, a także w zgodzie z postanowieniami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, Bank wdrożył Politykę wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą BOŚ S.A.

Komitet ds. Wynagrodzeń powołany przez Radę Nadzorczą Banku opiniuje Politykę wynagrodzeń, opiniuje i projektuje zasady wynagradzania członków Zarządu, opiniuje wysokość wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze, opiniuje i monitoruje wysokość wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, kierowanie komórką do spraw zgodności oraz kierowanie komórką audytu wewnętrznego.

Polityka wynagrodzeń zakłada m.in.:

- 1) wypłatę co najmniej 50% ustalonego wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska, których wartość ustala się jako średnią cenę ważoną akcji Banku w obrotach sesyjnych na GPW w okresie od 1 grudnia roku poprzedzającego rok przyznania premii do 31 stycznia roku, w którym następuje przyznanie premii,

Przez akcje rozumie się:

- a) akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
- b) akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

- 2) odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, przy czym co najmniej 50% każdej transzy jest wypłacane w akcjach Banku, a pozostała część w gotówce. Część odroczonej może zostać wstrzymana, ograniczona lub Bank może odmówić jej wypłaty bądź realizacji m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok lub gdy spełnione zostały warunki, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe,
- 3) ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Przez wyniki rozumie się założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

Maksymalny poziom wynagrodzenia zmiennego każdej z osób zajmujących stanowisko kierownicze nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego. Walne Zgromadzenie Banku Ochrony Środowiska S.A. może wyrazić zgodę na zwiększenie maksymalnego poziomu wynagrodzenia zmiennego w stosunku do wynagrodzenia stałego do 200%, zgodnie z procedurą przewidzianą w § 25 ust. 2 pkt 4) lit. b) i c) Rozporządzenia MRiF. Zwiększenie maksymalnego poziomu wynagrodzenia zmiennego, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, nie dotyczy Członków Zarządu Banku.

W okresie sprawozdawczym wynagrodzenie zmienne za wyniki roku 2017 nie zostało jeszcze przyznane.

29. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Zobowiązania warunkowe:	2 014 086	1 938 588
Finansowe, w tym:	1 635 667	1 672 625
- otwarte linie kredytowe w tym:	1 620 721	1 635 709
- odwoławalne	1 380 132	1 373 802
- nieodwoławalne	240 589	261 907
- otwarte akredytywy importowe	12 749	24 880
- promesy udzielenia kredytu w tym:	2 197	12 036
- nieodwoławalne	2 197	12 036
Gwarancyjne, w tym:	253 759	252 928
poręczenia i gwarancje spłaty kredytu	16 002	17 003
gwarancje właściwego wykonania kontraktu	237 757	235 925
Gwarantowanie emisji	13 035	13 035
Papiery do otrzymania	111 625	-
Aktywa warunkowe:	843 909	1 020 887
Finansowe, w tym:	327 120	491 177
- otwarte linie kredytowe	327 120	312 817
- pozostałe	-	178 360
Gwarancyjne	505 583	519 241
Inne	11 206	10 469
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem	2 857 995	2 959 475

30. Informacje dodatkowe do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb sprawozdania z przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o wysokiej płynności i terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące:

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane	31-12-2017	30-06-2017 niebadane
Kasa, środki w Banku Centralnym	443 913	632 772	628 765
Lokaty w innych bankach, ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 18)	43 397	298 016	379 652
Inwestycyjne papiery wartościowe (nota 21)	2 519 284	1 599 551	1 149 664
Razem	3 006 594	2 530 339	2 158 081

Saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera rezerwę obowiązkową utrzymywaną na rachunku w NBP. Rezerwa deklarowana do utrzymania w miesiącu czerwcu 2018 roku wynosiła 464 746 tys. zł (w grudniu 2017 roku w kwocie 548 851 tys. zł). Bank zobowiązany jest utrzymywać średnie saldo środków pieniężnych w miesiącu powyżej zadeklarowanej rezerwy obowiązkowej. Zgodnie z § 12 Uchwały NBP nr 40/2015 Bank może wykorzystywać środki utrzymywane na rachunku rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych.

Zarząd Narodowego Banku Polskiego w dniu 21 czerwca 2018 roku podjął uchwałę w sprawie zwolnienia Banku z obowiązku utrzymywania 55% wymaganej rezerwy obowiązkowej. Powyższe zwolnienie obowiązuje od dnia 02 lipca 2018 roku do dnia 31 grudnia 2021 roku.

Objaśnienie różnic pomiędzy bilansowymi zmianami stanu, a zmianami stanu tych pozycji wykazywanymi w działalności operacyjnej sprawozdania z przepływów pieniężnych.

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Zmiana stanu należności od innych banków	225 895	321 771
Zmiana stanu należności od innych banków przyjęta do środków pieniężnych	-254 619	-353 495
Zmiana stanu należności od innych banków razem	-28 724	31 724

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych	-875 374	326 117
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych przyjęta do środków pieniężnych	919 733	-929 845
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-	-6 041
Przesunięcie odsetek od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności do odsetek z działalności inwestycyjnej	-	19 696
Wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na kapitał z aktualizacji wyceny	60 796	22 053
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych razem	105 155	-568 020

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Zmiana stanu pozostałych aktywów i podatku dochodowego	56 251	130 712
Odroczony podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	3 340	-3 872
Odroczony podatek dochodowy z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	17 784	-4 307
Niepieniężne zmiany z tytułu wartości niematerialnych oraz rzeczowych środków trwałych	94	7 695
Zmiana stanu pozostałych aktywów i podatku dochodowego razem	77 469	130 228

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych i zobowiązań podporządkowanych razem	-703 555	-107 778
Zapłacone odsetki od obligacji emitowanych przez Grupę	28 667	27 914
Przesunięcie odsetek od bankowych papierów wartościowych do działalności finansowej	-25 112	-20 136
Wykup obligacji emitowanych przez Grupę	700 000	100 000
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych i zobowiązań podporządkowanych razem	-	-

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Zmiana stanu innych zobowiązań i bieżącego podatku dochodowego	-122 658	-15 858
Bieżące obciążenia z tytułu podatku dochodowego	-13 142	-15 670
Zapłacony/zwrócony podatek dochodowy	17 033	10 070
Zmiana stanu innych zobowiązań i podatku dochodowego razem	-118 767	-21 458

31. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość bilansowa i godziwa aktywów oraz zobowiązań finansowych innych niż wyceniane do wartości godziwej w sprawozdaniu finansowym

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa na 30-06-2018 niebadane	Wartość godziwa na 30-06-2018 niebadane	Wartość bilansowa na 31-12-2017	Wartość godziwa na 31-12-2017
AKTYWA FINANSOWE				
Należności od innych banków	149 853	148 509	375 748	374 275
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	11 894 958	11 829 907	12 343 773	12 233 446
- kredyty w złotych polskich	9 139 826	9 083 210	9 732 832	9 644 852
- kredyty w walutach obcych	2 755 135	2 745 697	2 610 941	2 588 594
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	1 128 939	1 149 211	1 406 264	1 451 585
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	1 128 939	1 149 211	1 406 264	1 451 585
- Skarb Państwa	1 128 939	1 149 211	1 406 264	1 451 585
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków	532 392	532 395	479 534	479 544
Zobowiązania wobec klientów, w tym:	16 143 581	16 152 976	15 463 833	15 476 538
- Klientów korporacyjnych	4 152 530	4 153 295	3 652 320	3 652 712
- Klientów detalicznych	9 936 857	9 943 437	9 843 063	9 853 211
- Finansów publicznych	983 382	983 621	861 891	862 009
- Funduszy ekologicznych i pozostałych funduszy	61 873	61 873	61 884	61 884
- Międzynarodowych instytucji finansowych	889 862	891 673	943 881	945 928
- Pozostałych klientów	119 077	119 077	100 794	100 794
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	247 741	247 993	829 980	840 932
Zobowiązania podporządkowane	474 376	443 294	595 692	558 695

Należności od innych banków

Należności od innych banków obejmują lokaty międzybankowe, rachunki nostro oraz kredyty i pożyczki. Wartość godziwa lokat międzybankowych z uwagi na krótki termin realizacji (do 6 m-cy lokaty międzybankowe na stopę stałą) jest równa wartości bilansowej. Obligacje wyemitowane przez banki wyceniono według wartości godziwej z uwzględnieniem spreadu kredytowego wyznaczonego w oparciu o porównywalne emisje przeprowadzone przez podobne banki.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom przedstawiono po pomniejszeniu o odpisy z tytułu utraty wartości. Kredyty i pożyczki udzielone klientom w bilansie wycenia się głównie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej (99% wartości bilansowej kredytów).

Za wartość godziwą kredytów jest przyjmowana ich wartość wynikająca z bieżąco oszacowanych przyszłych przepływów kapitałowo-odsetkowych (oddzielnie dla walut i oddzielnie dla PLN) wyliczonych w oparciu o efektywną stopę procentową dla każdego kredytu (z wyjątkiem kredytów o nieustalonym harmonogramie lub kredytów zagrożonych dla których jako wartość godziwa przyjmowana jest wartość bilansowa) dyskontowanych średnią efektywną stopą procentową kredytów udzielonych w ostatnich dwunastu miesiącach. Dla kredytów hipotecznych uwzględniono przedpłaty. W przypadku kredytów w walutach obcych, których Bank zaprzestał udzielania została zastosowana średnia efektywna stopa procentowa odpowiadających im kredytów udzielanych w PLN, skorygowana o różnicę pomiędzy poziomami stóp w poszczególnych walutach i PLN.

Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Wartość godziwa została wyznaczona w oparciu o kwotowania rynkowe pozyskane na datę sporządzanego sprawozdania.

Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków

Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz zobowiązania z tytułu transakcji repo zostały wykazane w wartości bilansowej. Zobowiązania z tytułu transakcji repo zostały wykazane w wartości bilansowej ze względu na brak dostępnych danych rynkowych do kalkulacji wartości godziwej podstawowej transakcji repo Banku z kontrahentem.

Depozyty międzybankowe, z uwagi na krótki termin zostały ujęte w wartości bilansowej, a zaciągnięte pożyczki (kapitał i odsetki) zostały zdyskontowane średnią efektywną stopą procentową zobowiązań zaciąganych w 2015 roku.

Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania w bilansie wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jako wartość godziwa zobowiązań jest przyjmowana ich wartość wynikająca ze zdyskontowania kapitału oraz odsetek dla wszystkich depozytów średnią ważoną stopą procentową, która obowiązywała dla depozytów przyjętych w czerwcu 2018 roku. Z uwagi na brak harmonogramów dla rachunków bieżących zostały one ujęte wg wartości bilansowej.

Zobowiązania (kapitał i odsetki) wobec międzynarodowych instytucji finansowych zostały zdyskontowane średnią efektywną stopą procentową zobowiązań zaciąganych w 2015 roku (dla EUR) bądź ostatniej transakcji zawartej w danej walucie (dla PLN).

Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych wycenione według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego dla obligacji w PLN wyznaczonego w oparciu o emisje przeprowadzone przez Bank w 2015 roku.

Zobowiązania podporządkowane

Zobowiązania podporządkowane wycenione według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego wyznaczonego w oparciu o emisję przeprowadzoną przez Bank w 2017 roku.

32. Podział instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej w zależności od sposobu pomiaru wartości godziwej

Wartość godziwa zgodnie z MSSF 13 definiowana jest jako cena, którą otrzymanoby za zbycie składnika aktywów lub zapłaconoby za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych (tj. ceną wyjścia) bez względu na to, czy cena ta jest bezpośrednio obserwowalna lub oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny. Grupa szacując wartość godziwą uwzględnia korektę z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta.

Na 30 czerwca 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku Grupa dokonywała klasyfikacji aktywów oraz zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej na trzy kategorie (poziomy) według ich metody wyceny:

Poziom 1: metoda wyceny – mark-to-market bezpośrednio z dostępnych kwotowań instrumentów na rynku. Dotyczy to kwotowanych kapitałowych i dłużnych papierów wartościowych i bonów NBP (kwotowania oparte o stopę referencyjną);

Poziom 2: metoda wyceny – mark-to-model z parametryzacją modeli w oparciu o kwotowania z aktywnego rynku dla danego typu instrumentów lub ceny uzyskane w ramach transakcji, które zostały dokonane w terminie bliskim dacie bilansowej na normalnych zasadach rynkowych. Wartość godziwą ustala się również poprzez odwołanie się do innych, podobnych instrumentów, poprzez analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych i inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku, a w przypadku instrumentów finansowych dla których brak jest możliwości wyceny po koszcie nabycia. Dotyczy to nienotowanych bankowych papierów, kapitałowych papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych (w tym transakcji terminowych na papiery wartościowe) za wyjątkiem przypadków które spełniają kryteria przynależności do Poziomu 3. Z uwagi na powyższe wartość godziwa tych papierów jest oparta na modelu wyceny wypracowanym przez Spółkę, uwzględniającym porównywalne wartości dla podmiotów gospodarczych notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie;

Poziom 3: metoda wyceny - mark-to-model z parametryzacją modeli w oparciu o kwotowania z aktywnego rynku dla danego typu instrumentów oraz parametryzacją modelu na podstawie estymowanych czynników ryzyka. Dotyczy to komunalnych papierów wartościowych (wycena dokonywana na podstawie zdyskontowanych przepływów, przy czym spready kredytowe używane do wyceny wyznaczane są w oparciu o wewnętrzne ratingi), papierów innych banków (cena ustalana jest w oparciu o marże papierów, kwotowanych na rynku na moment ustalenia ceny, emitowanych przez odpowiednio wyselekcjonowanych emitentów), nienotowanych papierów kapitałowych oraz papierów kapitałowych charakteryzujących się niską płynnością (wyceniane są metodą zdyskontowanych przepływów).

Przeniesienie instrumentów pomiędzy Poziomem 1 a Poziomem 2 występuje na podstawie dostępności kwotowań z aktywnego rynku według stanu na zakończenie danego okresu sprawozdawczego.

Przeniesienie z Poziomu 2 do Poziomu 3 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika obserwowalnego na nieobserwowalny lub zastosowanie do wyceny nowego nieobserwowalnego czynnika ryzyka, która jednocześnie skutkuje istotnym wpływem na wycenę instrumentu.

Przeniesienie z Poziomu 3 do Poziomu 2 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika nieobserwowalnego na obserwowalny lub gdy wpływ czynnika nieobserwowalnego na wycenę instrumentu przestaje być istotny.

Przeniesienie między metodami wyceny następują w dacie i według stanu na koniec okresu sprawozdawczego.

W okresie od 01 stycznia do 30 czerwca 2018 roku nie nastąpiły przeniesienia instrumentów pomiędzy poziomami. W przypadku instrumentów zaklasyfikowanych do Poziomu 3 ich wycena nie ma wpływu na rachunek zysków i strat. Wycena do wartości godziwej instrumentów zakwalifikowanych do Poziomu 3 została uwzględniona w pozostałych całkowitych dochodach. W wyniku finansowym zostały uwzględnione odsetki naliczone, odsetki zapłacone, dyskonto lub premia, różnice kursowe oraz rozwiązane rezerwy (dotyczy to kapitałowych papierów wartościowych).

Na dzień 30 czerwca 2018 roku wrażliwość wyceny instrumentów komunalnych zaklasyfikowanych do Poziomu 3, na zmianę spreadu kredytowego o +/- 1 p.b. (nieobserwowalny parametr modelu) wynosiła 105 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiła 123 tys. zł).

30-06-2018 niebadane	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu w tym:	37 417	47	-	37 464
dłużne papiery wartościowe	27 652	-	-	27 652
kapitałowe papiery wartościowe	9 765	47	-	9 812
Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	164	93 267	-	93 431
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:*\\	4 874 015	-	412 140	5 286 155
dłużne papiery wartościowe	4 855 472	-	345 654	5 201 126
kapitałowe papiery wartościowe*\\	18 543	-	66 486	85 029
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	-	-	148 509	148 509
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	-	-	11 828 907	11 828 907
Inwestycyjne papiery wartościowe	1 149 211	-	-	1 149 211
Razem	6 060 807	93 314	12 389 556	18 543 677
*\\ z wyłączeniem kapitałowych papierów wartościowych wycenianych według ceny nabycia				
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	143	93 414	-	93 557
pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	143	93 414	-	93 557
Zobowiązania wobec innych banków	-	-	532 395	532 395
Zobowiązania wobec klientów	-	-	16 152 976	16 152 976
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	247 993	247 993
Zobowiązania podporządkowane	-	-	443 294	443 294
Razem	143	93 414	17 376 658	17 470 215

Zmiany w aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży - poziom 3

Wyszczególnienie	Poziom 3
Stan na początek okresu 01-01-2018	439 820
Zakup	-
Sprzedaż i wykup	-28 164
Suma zysków lub strat:	
- w wyniku finansowym	-8 839
- w pozostałych całkowitych dochodach	9 322
Przeniesienia z poziomu 3	-
Stan na koniec okresu 30-06-2018 niebadane	412 140

31-12-2017	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	16 376	3 265	-	19 641
dłużne papiery wartościowe	-	3 218	-	3 218
kapitałowe papiery wartościowe	16 376	47	-	16 423
Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	455	182 690	-	183 145
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, w tym:*\\	3 725 166	-	408 291	4 133 456
dłużne papiery wartościowe	3 701 972	-	373 124	4 075 095
kapitałowe papiery wartościowe*\\	23 194	-	35 167	58 361
Należności od innych banków	-	-	374 275	374 275
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	-	-	12 236 266	12 236 266
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe - utrzymywane do terminu zapadalności	1 451 585	-	-	1 451 585
Razem	5 193 582	185 955	13 018 832	18 398 369

*\\ z wyłączeniem kapitałowych papierów wartościowych wycenianych według ceny nabycia

ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	139	88 670	-	88 809
pochođne instrumenty finansowe i zabezpieczające	139	88 670	-	88 809
Zobowiązania wobec innych banków	-	-	479 544	479 544
Zobowiązania wobec klientów	-	-	15 476 538	15 476 538
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	840 932	840 932
Zobowiązania podporządkowane	-	-	558 695	558 695
Razem	139	88 670	17 355 709	17 444 518

Zmiany w aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży - poziom 3

Wyszczególnienie	Poziom 3
Stan na początek okresu 01-01-2017	561 735
Zakup	40
Sprzedaż i wykup	-159 359
Suma zysków lub strat:	-
- w wyniku finansowym	-463
- w pozostałych całkowitych dochodach	6 338
Przeniesienia z poziomu 3	-
Stan na koniec okresu 31-12-2017	408 291

33. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Zgodnie z wymogami MSSF 8, segmenty operacyjne zostały określone na podstawie sprawozdań wewnętrznych dotyczących komponentów jednostki gospodarczej podlegających okresowym przeglądom dokonywanym przez członka kierownictwa odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji operacyjnych. MSSF 8 definiuje segment operacyjny jako część działalności jednostki spełniający trzy kryteria:

- 1) segment prowadzi działalność gospodarczą, w ramach której może osiągać przychody i ponosić koszty,
- 2) wyniki działalności operacyjnej segmentu są przeglądane regularnie przez osobę podejmującą w jednostce główne decyzje operacyjne,
- 3) odrębne informacje finansowe dla segmentu są dostępne.

Poniżej przedstawiono zasady sprawozdawczości według segmentów operacyjnych za okresy zakończone dnia 30 czerwca 2018 roku i 30 czerwca 2017 roku w podziale na następujące obszary działalności:

- a) pion korporacji i finansów publicznych,
- b) pion detaliczny,
- c) działalność skarbową i inwestycyjną,
- d) działalność maklerską,
- e) pozostałe (nieulokowane w segmentach).

W ramach pionu korporacji i finansów publicznych prowadzona jest działalność obejmująca transakcje zawierane poprzez Centra Korporacyjne oraz Centralę Banku z klientami korporacyjnymi i klientami należącymi do sektora finansów publicznych.

Aktywność Banku w pionie detalicznym dotyczy transakcji z klientami z grupy osób prywatnych, mikroprzedsiębiorstw oraz wspólnot mieszkaniowych.

W skład obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej wchodzi działalność na rynku międzybankowym i dłużnych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych, a także w obszarze inwestycji kapitałowych. Działalność skarbową i inwestycyjną obejmuje zarządzanie płynnością, ryzykiem walutowym i stóp procentowych Banku oraz rozliczenia z tytułu cen transferowych funduszy z innymi pionami (segmentami) biznesowymi.

W ramach działalności maklerskiej świadczone są usługi dla klientów indywidualnych jak również instytucjonalnych.

W obszarze pozostałe (nieulokowane w segmentach) znajdują się pozycje rachunku zysków i strat, które nie zostały przypisane do żadnego z wymienionych w pkt a-d) obszarów działalności, w szczególności przychody i koszty związane z klientami niesklasyfikowanymi.

Dane finansowe spółek BOŚ Eko Profit S.A., BOŚ Capital Sp. z o.o. oraz MS Wind Sp. z o.o. są klasyfikowane do pionu korporacji i finansów publicznych.

Produkty pionów i obszarów działalności wymienionych w pkt a-d powyżej zostały opisane w „Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2017 roku” w pkt. II ppkt. 7.

Produktami obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej są instrumenty finansowe, bieżące i terminowe lokaty i depozyty międzybankowe oraz klientów ALM, kredyty od innych banków oraz kredyty udzielone bankom, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe oraz instrumenty pochodne.

Obszar działalności maklerskiej obejmuje głównie nabywanie i zbywanie papierów wartościowych na cudzy lub własny rachunek, prowadzenie rachunków papierów wartościowych, zarządzanie cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie oraz oferowanie papierów wartościowych w obrocie pierwotnym lub w pierwszej ofercie publicznej.

Aktywa i pasywa obszarów określonych w pkt a-b) powyżej zostały wyodrębnione w oparciu o bazę kredytową i depozytową Banku.

Wynik odsetkowy uwzględnia rozliczenia transferowe pomiędzy pionem korporacji i finansów publicznych oraz detalicznym, a obszarem działalności skarbowej i inwestycyjnej. Wycena transferowa

funduszy jest oparta na stawkach referencyjnych, dodatkowych stawkach finansowania oraz zmiennych stawkach transferowych z uwzględnieniem m.in. waluty, stabilności środków i terminu, które są odnoszone do krzywej rentowności. Wycena stawkami transferowymi podlegają wszystkie istotne pozycje aktywów i pasywów odsetkowych, jak również pozycje pozabilansowe, generujące zapotrzebowanie na płynność. Wycena przeprowadzana jest w cyklu miesięcznym i bazuje na średniej (ze stanów dziennych) poszczególnych transakcji odsetkowych przypisanych do danego pionu, odrębnie dla każdej waluty.

Wynik na działalności operacyjnej pionu korporacji i finansów publicznych oraz pionu detalicznego

Jest to wynik z działalności bankowej tych pionów, pomniejszony o wartość kosztów administracyjnych przypisanych bezpośrednio do transakcji lub jednostek danego pionu, jak również kosztów alokowanych oraz odpisów na oczekiwane straty. Wynik finansowy uwzględnia także rozliczenia wzajemne z tytułu obsługi klientów pionu korporacji i finansów publicznych przez oddziały Banku (przypisane do pionu detalicznego).

Na wynik z działalności finansowej ww. pionów składają się m.in.:

- 1) Wynik z tytułu odsetek, tj. suma różnicy pomiędzy przychodami odsetkowymi od kredytów i obligacji komunalnych klientów, a kosztami za otrzymane fundusze od ALM (działalność skarbową i inwestycyjną) oraz przychodów z transferu funduszy do ALM pomniejszonych o koszty odsetkowe zapłacone klientom Banku.
- 2) Wynik z tytułu prowizji, tj. różnica przychodów z opłat i prowizji oraz kosztów przypisanych do danej transakcji oraz alokowanych do obszaru działalności. Wynik uwzględnia przychody i koszty rozliczane jednorazowo oraz rozliczane w czasie metodą liniową, natomiast przychody i koszty rozliczane przy transakcji według efektywnej stopy procentowej odnoszone są do wyniku z tytułu odsetek.
- 3) Wynik z pozycji wymiany, tj. dochody z negocjowanych transakcji wymiany walut (terminowych i SPOT) oraz dochody z wymiany walut według tabeli kursowej Banku. Pozycja uwzględnia wynik z transakcji instrumentami pochodnymi.
- 4) Wynik odpisów z tytułu utraty wartości oraz wycena należności według wartości godziwej przez wynik finansowy, tj. wynik z tytułu zmiany wartości odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i obligacji komunalnych oraz wynik na kredytach i obligacjach komunalnych wycenianych według wartości godziwej przypisanych do danego obszaru działalności. Wynik uwzględnia zmiany z tytułu wahań kursowych portfela kredytów walutowych objętych utratą wartości.

Wynik finansowy obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej

Jest to suma wyników z obszaru działalności skarbowej oraz obszaru inwestycji kapitałowych Banku, na które składają się m.in.:

- 1) Wynik odsetkowy – wyliczany jako suma wyniku odsetkowego z tytułu transakcji z klientami zewnętrznymi oraz wyniku rozliczeń z tytułu cen transferowych funduszy z innymi segmentami. Przychody i koszty odsetkowe zewnętrzne dotyczą transakcji na rynku międzybankowym (lokaty i kredyty), jak również nabywanych oraz emitowanych dłużnych papierów wartościowych. Wynik rozliczeń z tytułu cen transferowych funduszy jest różnicą pomiędzy przychodami z tytułu finansowania aktywów innych segmentów, a kosztami transferowymi za środki depozytowe otrzymane od innych segmentów.
- 2) Wynik z pozycji wymiany uwzględnia wynik z handlowych transakcji wymiany walut, rewaluację pozycji zabezpieczających odpisy z tytułu utraty wartości oraz zmiany wyceny pozycji zabezpieczających aktywne walutowe transakcje terminowe. Pozycja uwzględnia wynik z pozycji wymiany nie przypisany innym segmentom.
- 3) Wynik na rachunkowości zabezpieczeń uwzględniający wynik z transakcji zabezpieczających wartość godziwą.
- 4) Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wynik z działalności ewidencjonowanej w księdze handlowej oraz z operacji instrumentami finansowymi, w tym typu FX SWAP.
- 5) Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych - wynik dotyczący akcji, udziałów i dłużnych papierów wartościowych oraz wyceny instrumentów finansowych.
- 6) Przychody z tytułu dywidend.

- 7) Różnica wartości odpisów z tytułu utraty wartości oraz wycena należności według wartości godziwej przez wynik finansowy - wynik dotyczy akcji i udziałów oraz zaangażowań wobec instytucji finansowych przypisanych do obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej.

Poniżej przedstawiono skonsolidowane wyniki finansowe Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okresy zakończone dnia 30 czerwca 2018 roku oraz 30 czerwca 2017 roku przypadające na przyjęte segmenty:

Lp.	Sprawozdanie przedstawiające składniki śródrocznego skonsolidowanego rachunku zysków i strat	Pion korporacji i finansów publicznych	Pion detaliczny	Działalność skarbową i inwestycyjną	Działalność maklerska	Pozostałe (nieulokowane w segmentach)	za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 niebadane
I	Wynik z tytułu odsetek	86 825	58 704	33 961	3 308	-622	182 176
1	Przychody z tytułu odsetek	231 952	180 713	-95 853	4 431	8	321 251
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	177 624	69 892	66 769	457	1	314 743
	- sprzedaż innym segmentom	54 328	110 821	-162 622	3 974	7	6 508
2	Koszty z tytułu odsetek	-145 127	-122 009	129 814	-1 123	-630	-139 075
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	-27 578	-72 974	-31 603	-412	-	-132 567
	- sprzedaż innym segmentom	-117 549	-49 035	161 417	-711	-630	-6 508
II	Wynik z tytułu opłat i prowizji	21 217	9 002	-514	23 464	-898	52 271
III	Przychody z tytułu dywidend	-	-	5 796	50	-	5 846
IV	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy	16 683	138	10 613	16 554	-	43 988
V	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-	-	833	-	-	833
VI	Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	14	-	1 630	-	-	1 644
VII	Wynik z pozycji wymiany	3 780	2 264	7 594	764	84	14 486
VIII	Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych	297	41	-	-	-	338
IX	Wynik z tytułu modyfikacji instrumentów finansowych	-	-	-2	-	-	-2
X	Wynik na działalności bankowej	128 816	70 149	59 911	44 140	-1 436	301 580
XI	Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	-2 979	145	-	174	-1 628	-4 288
XII	Wynik odpisów z tytułu utraty wartości	-41 034	-25 226	-158	-	-	-66 418
XIII	Wynik na działalności finansowej	84 803	45 068	59 753	44 314	-3 064	230 874
1	Koszty bezpośrednie	-16 055	-15 873	-	-31 814	-529	-64 271
	Wynik po kosztach bezpośrednich	68 748	29 195	59 753	12 500	-3 593	166 603
2	Koszty pośrednie i usługi wzajemne	-32 077	-37 819	-6 338	-	-	-76 234
	Wynik po kosztach pośrednich i pośrednich	36 671	-8 624	53 415	12 500	-3 593	90 369
3	Amortyzacja	-7 016	-8 046	-1 045	-3 052	-588	-19 747
4	Pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF)	-12 383	-12 308	-74	-1 705	-171	-26 641
XIV	Wynik finansowy brutto przed alokacją wyniku ALM	17 272	-28 978	52 296	7 743	-4 352	43 981
XV	Alokowany wynik ALM	16 678	30 626	-47 304	-	-	-
XVI	Wynik brutto	33 950	1 648	4 992	7 743	-4 352	43 981
XVII	Obciążenia podatkowe	-	-	-	-	-	-9 802
XVIII	Wynik finansowy netto	-	-	-	-	-	34 179
	Aktywa segmentu	8 243 923	3 940 639	6 942 212	276 892	151 171	19 554 837
	w tym kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz należności od innych banków	7 592 548	3 940 639	125 651	25 969	4	11 684 811
	Zobowiązania segmentu	4 717 682	9 437 317	4 066 835	1 090 866	242 137	19 554 837
	w tym zobowiązania wobec klientów oraz banków	4 700 719	9 437 317	1 483 197	935 663	119 077	16 675 973
	Nakłady na aktywa trwałe i wartości niematerialne	4 827	5 495	554	3 448	-	14 324

Lp.	Sprawozdanie przedstawiające składniki śródrocznego skonsolidowanego rachunku zysków i strat	Pion korporacji i finansów publicznych	Pion detaliczny	Działalność skarbową i inwestycyjną	Działalność maklerska	Pozostałe (nieułożone w segmentach)	za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 niebadane
I	Wynik z tytułu odsetek	92 343	58 540	42 376	3 067	7	196 333
1	Przychody z tytułu odsetek	251 686	199 634	-110 607	4 340	651	345 704
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	197 239	80 351	61 467	452	-	339 509
	- sprzedaż innym segmentom	54 447	119 283	-172 074	3 888	651	6 195
2	Koszty z tytułu odsetek	-159 343	-141 094	152 983	-1 273	-644	-149 371
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	-28 865	-86 257	-27 624	-429	-1	-143 176
	- sprzedaż innym segmentom	-130 478	-54 837	180 607	-844	-643	-6 195
II	Wynik z tytułu opłat i prowizji	20 243	9 372	-657	26 998	-318	55 638
III	Przychody z tytułu dywidend	-	-	5 242	35	-	5 277
IV	Wynik na działalności handlowej (ze SWAP)	-	-	8 818	18 027	-	26 845
V	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-	-	1 248	-	-	1 248
VI	Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	-	-	-	-	6 816	6 816
VII	Wynik z pozycji wymiany	5 612	1 922	4 504	-1 127	-81	10 830
VIII	Wynik na działalności bankowej	118 198	69 834	61 531	47 000	6 424	302 987
IX	Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	-646	-2 096	-	-1 476	4 063	-155
X	Wynik odpisów z tytułu utraty wartości	-27 602	-11 509	-22	-	-1	-39 134
XI	Wynik na działalności finansowej	89 950	56 229	61 509	45 524	10 486	263 698
1	Koszty bezpośrednie	-18 106	-21 274	-2 955	-31 907	-922	-75 164
	Wynik po kosztach bezpośrednich	71 844	34 955	58 554	13 617	9 564	188 534
2	Koszty pośrednie i usługi wzajemne	-27 594	-34 813	-5 348	-	-	-67 755
	Wynik po kosztach bezpośrednich i pośrednich	44 250	142	53 206	13 617	9 564	120 779
3	Amortyzacja	-7 656	-8 373	-1 201	-2 999	-1 126	-21 355
4	Pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF)	-17 007	-16 958	-92	-2 214	-257	-36 528
XII	Wynik finansowy brutto przed alokacją wyniku ALM	19 587	-25 189	51 913	8 404	8 181	62 896
XIII	Alokowany wynik ALM	18 698	27 500	-46 199	-	1	-
XIV	Wynik brutto	38 285	2 311	5 714	8 404	8 182	62 896
XV	Obciążenia podatkowe	-	-	-	-	-	-19 542
XVI	Wynik finansowy netto	-	-	-	-	-	43 354
	Aktywa segmentu	9 046 875	4 326 125	6 176 244	238 756	120 499	19 908 499
	w tym kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz należności od innych banków	8 683 668	4 326 125	461 033	20 004	7	13 490 837
	Zobowiązania segmentu	4 441 638	9 736 815	4 754 016	780 525	195 505	19 908 499
	w tym zobowiązania wobec klientów oraz banków	4 432 976	9 736 815	1 496 877	659 271	76 378	16 402 317
	Nakłady na aktywa trwałe i wartości niematerialne	2 893	3 404	399	2 068	1	8 765

34. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Na dzień 30 czerwca 2018 roku Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą nad jednostkami bezpośrednio zależnymi: Domem Maklerskim BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOŚ Capital Sp. z o.o. oraz jednostką zależną w sposób pośredni (podmiot zależny od BOŚ Eko Profit S.A.) MS Wind Sp. z o.o. Jednostką dominującą wobec BOŚ S.A. był Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), jednostka powiązana ze Skarbem Państwa.

Za podmioty powiązane uznaje się również kluczowy personel kierowniczy.

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi nie odbiegają od warunków rynkowych.

Bank zawiera transakcje z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa – głównie z jednostkami sektora finansów publicznych.

Opis transakcji z głównym akcjonariuszem Banku – NFOŚiGW

Na dzień 30 czerwca 2018 roku wartość środków powierzonych na kredyty przez NFOŚiGW wynosiła 76 tys. zł. Ponadto w ramach programu Prosument, dotyczącego finansowania zakupu i montażu instalacji odnawialnych źródeł energii, NFOŚiGW powierzył środki na kredyty preferencyjne w wysokości 20 487 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość środków powierzonych na kredyty przez NFOŚiGW wynosiła 38 tys. zł, a w ramach programu Prosument – 24 438 tys. zł.

NFOŚiGW udzielał dopłat do odsetek dla klientów, które wynosiły za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku 333 tys. zł. Za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2017 roku odsetki te wynosiły 578 tys. zł.

Wyżej wymienione transakcje zostały zawarte z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

Informacje dotyczące kredytów i depozytów Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

W ramach działalności operacyjnej przeprowadzone transakcje z członkami organu zarządzającego i kluczowym personelem kierowniczym obejmują przede wszystkim kredyty i depozyty. Salda poszczególnych pozycji bilansu na dzień 30 czerwca 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku oraz koszty i przychody za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku oraz 30 czerwca 2017 roku zaprezentowano poniżej:

Kluczowy personel kierowniczy

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Stan kredytów	21	4
Udzielone zobowiązania z tytułu linii kredytowych	14	16
Stan depozytów	1 310	1 679

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Koszty odsetek od depozytów	11	12

Kluczowy personel kierowniczy korzysta z kredytów i depozytów na warunkach ogólnych oferty Banku.

Świadczenia kluczowego personelu kierowniczego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Zarząd Banku		
- krótkoterminowe świadczenia pracownicze *\\	769	1 010
- świadczenia po okresie zatrudnienia	64	189
- świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	284
Razem	833	1 483
Rada Nadzorcza Banku		
- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	478	464
Razem	478	464

*\\ Krótkoterminowe świadczenia pracownicze obejmują płace zasadnicze, wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia, koszty opieki medycznej, zwrot nadpłaconych składek ZUS, ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wynagrodzenie za czas choroby, koszty korzystania z samochodów służbowych do celów prywatnych.

35. Rodzaj oraz kwoty pozycji wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy netto lub przepływy środków pieniężnych, które są nietypowe ze względu na ich rodzaj, wielkość lub wywierany wpływ

W I półroczu 2018 roku nie wystąpiły zdarzenia, które były nietypowe i miałyby znaczący wpływ na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy netto lub przepływy środków pieniężnych.

36. Rodzaj oraz kwoty zmian wartości szacunkowych kwot, które były podawane w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego lub zmiany wartości szacunkowych podawanych w poprzednich latach obrotowych, jeśli wywierają one istotny wpływ na bieżący okres śródroczny

W I półroczu 2018 roku nie wystąpiły zmiany założeń będących podstawą do wyliczeń wartości szacunkowych kwot podawanych w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego oraz poprzednich latach obrotowych poza kwestią opisaną w nocie 5.

37. Wyplacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję), z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

BOŚ S.A. nie wypłacał dywidendy w okresie sześciu miesięcy zakończonych 30 czerwca 2018 roku.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. podjęło w dniu 19 czerwca 2018 roku Uchwałę w sprawie podziału zysku netto Banku za 2017 rok. Zysk netto Banku za 2017 rok w wysokości 24 423 393,03 zł przeznaczony został na kapitał zapasowy Banku.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. podjęło w dniu 19 czerwca 2018 roku Uchwałę wyrażającą zgodę na użycie kapitału zapasowego BOŚ S.A. na pokrycie kosztów emisji akcji Banku serii U przeprowadzonej w latach 2016-2017, zaliczonych do straty z lat ubiegłych w kwocie 6 963 108,45 zł.

38. Zdarzenia po dniu bilansowym

W dniu 03 lipca 2018 roku (raport bieżący nr 27/2018) Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w Warszawie zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego BOŚ S.A. w drodze emisji 30 074 426 akcji zwykłych na okaziciela serii V oraz zmianę Statutu Banku w tym zakresie.

Wysokość kapitału zakładowego Banku po rejestracji wynosi 929 476 710 zł.

W dniu 23 lipca 2018 roku (raport bieżący nr 30/2018) w KDPW nastąpiła rejestracja 30 074 426 akcji zwykłych na okaziciela serii V BOŚ S.A. o wartości nominalnej 10 zł każda („Akcje Serii V”) oznaczonych kodem ISIN „PLBOS0000308”.

W dniu 10 sierpnia 2018 roku KNF wydała zezwolenie na zaliczenie ww. akcji serii V w kwocie 300 744 260 zł do kapitału podstawowego Tier I.

W dniu 12 lipca 2018 roku (raport bieżący nr 29/2018) pomiędzy Bankiem, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju, spółką Polenergia S.A. (Sponsor) i jej trzema spółkami zależnymi, tj.: Grupa PEP Farma Wiatrowa 1 Sp. z o.o., Grupa PEP Farma Wiatrowa 4 Sp. z o.o. oraz Grupa PEP Farma Wiatrowa 6 Sp. z o.o., zawarty został aneks do Umowy finansowania z dnia 04 października 2013 roku, do której Bank przystąpił w dniu 29 lipca 2014 roku (o czym Bank informował w RB 47/2014). Kredyty inwestycyjne udzielone w/w spółkom przez Bank oraz EBOiR, przeznaczone zostały na realizację budowy farm wiatrowych FW Gawłowice, FW Skurpie oraz FW Rajgród o łącznej mocy 117,3 MW. Finansowanie udzielone przez Bank dotyczy budowy FW Skurpie zrealizowanej przez Grupa PEP Farma Wiatrowa 4 Sp. z o.o.

Zawarty w dniu 12 lipca 2018 roku aneks jest efektem rozmów i negocjacji prowadzonych przez strony, mających na celu uzgodnienie zmian wybranych warunków udzielonego finansowania z uwzględnieniem zaistniałych zmian w otoczeniu rynkowym i regulacyjnym branży energetyki wiatrowej, w tym spadku cen zielonych certyfikatów oraz niepewności inwestorów odnośnie wysokości obciążeń z tytułu podatku od nieruchomości. Zmiany warunków finansowania wprowadzone przedmiotowym aneksem dotyczyły w szczególności obniżenia do poziomów rynkowych cen sprzedaży energii elektrycznej i praw majątkowych realizowanych przez poszczególnych kredytobiorców w ramach długoterminowych umów PPA i CPA zawartych ze spółką Polenergia Obrót S.A. Jednocześnie okres finansowania uległ wydłużeniu o 3 lata, tj. do dnia 29 grudnia 2032 roku, a harmonogram spłaty kredytów został dostosowany do wysokości przepływów pieniężnych generowanych przez poszczególne spółki. Postanowienia aneksu nie zawierają zapisów o karach umownych. Wejście w życie zmienionych warunków finansowania określonych w aneksie, uzależnione jest od spełnienia warunków zawieszających, w tym dokonania przez kredytobiorców przedpłaty kredytów w łącznej kwocie 23,7 mln zł. Łączne saldo zadłużenia spółek z tytułu udzielonych kredytów przez konsorcjum, w którego skład wchodzi BOŚ S.A., po dokonaniu planowanej przedpłaty obniżyło się do kwoty 434,5 mln zł. Zaangażowanie Banku na dzień 12 lipca 2018 roku tj. przed ww. przedpłatą wobec Klienta oraz grupy podmiotów z nim powiązanych wynosiło 232,4 mln zł.

39. Skutek zmian w strukturze jednostki gospodarczej w ciągu I półrocza 2018 roku, łącznie z połączeniem jednostek gospodarczych, przejęciem lub sprzedażą jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacją i zaniechaniem działalności

W I półroczu 2018 roku zostało zrealizowane planowane połączenie poprzez przeniesienie całego majątku spółki BOŚ Ekosystem Sp. z o.o. (spółka przejmowana) na spółkę BOŚ Capital Sp. z o.o. (spółka przejmująca) za udziały, które spółka BOŚ Capital Sp. z o.o. wydała Bankowi Ochrony Środowiska S.A. jako jedyńemu wspólnikowi spółki BOŚ Ekosystem Sp. z o.o. (łączenie przez przejęcie) – postanowieniem z dnia 30 maja 2018 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wpisał w rejestrze przedsiębiorców informację o połączeniu w/w spółek.

Ze względu na fakt, iż połączenie tych spółek dokonało się pod kontrolą jednego podmiotu dominującego, tj. BOŚ Banku S.A., rozliczenie tej transakcji w księgach rachunkowych BOŚ Capital Sp. z o.o. zostało zaksięgowane metodą łączenia udziałów. Połączenie to nie miało wpływu na śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy. W śródrocznym skróconym sprawozdaniu finansowym wartość jednostki BOŚ Capital Sp. z o.o. wg kosztu nabycia uległa zwiększeniu o wartość kosztu nabycia spółki BOŚ Ekosystem Sp. z o.o. i na dzień 30 czerwca 2018 roku wynosi 37 871 tys. zł.

Również w I półroczu 2018 roku zostały podjęte pierwsze kroki w procesie inkorporacji spółki BOŚ Capital Sp. z o.o. przez spółkę BOŚ Eko Profit S.A., której zakończenie planowane jest na koniec października 2018 roku.

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
20.08.2018 roku	Bogusław Białowąs	Prezes Zarządu	.....
20.08.2018 roku	Arkadiusz Garbarczyk	Wiceprezes – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu	.....
20.08.2018 roku	Konrad Raczkowski	Wiceprezes Zarządu	.....

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

20.08.2018 roku	Andrzej Kowalczyk	Dyrektor Departamentu Rachunkowości	.....
-----------------	-------------------	--	-------

II. Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Banku

Śródroczny rachunek zysków i strat Banku

Działalność kontynuowana	Nota	2 kwartał okres od 01-04-2018 do 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	2 kwartał okres od 01-04-2017 do 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze, w tym:		160 162	314 128	169 130	339 497
- aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie		127 516	255 968	-	-
- aktywa wyceniane w wartości godziwej przez inne dochody całkowite		30 990	55 820	-	-
- aktywa finansowe wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy		1 656	2 340	-	-
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:		-68 748	-136 303	-73 646	-146 848
- zobowiązania finansowe wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy		-68 748	-136 303	-	-
Wynik z tytułu odsetek	6	91 414	177 825	95 484	192 649
Przychody z tytułu opłat i prowizji		18 010	37 365	18 071	35 889
Koszty z tytułu opłat i prowizji		-3 510	-7 031	-3 486	-6 105
Wynik z tytułu opłat i prowizji	7	14 500	30 334	14 585	29 784
Przychody z tytułu dywidend	8	5 796	5 796	5 242	5 242
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy (w tym kredyty i pożyczki)		22 900	27 662	5 939	8 984
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych		1 711	1 644	-	-
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń		344	833	410	1 248
Wynik z pozycji wymiany		6 866	13 637	3 794	12 038
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych		-136	338	-	-
Wynik z tytułu modyfikacji instrumentów finansowych		-4	-2	-	-
Pozostałe przychody operacyjne		843	2 036	3 531	4 766
Pozostałe koszty operacyjne		-5 601	-9 291	-4 928	-6 949
Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych		-4 758	-7 255	-1 397	-2 183
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości	9	-55 163	-64 764	-29 838	-41 101
Ogólne koszty administracyjne		-66 559	-146 575	-68 873	-160 720
Wynik na działalności operacyjnej		16 911	39 473	25 346	45 941
Zysk brutto		16 911	39 473	25 346	45 941
Podatek dochodowy		-2 975	-11 291	-6 331	-16 093
Zysk netto		13 936	28 182	19 015	29 848
Zysk na akcję Banku w trakcie okresu (w zł)					
- podstawowy	10		0,45		0,48
- rozwodniony	10		0,45		0,48

Działalność zaniechana w okresie 6 miesięcy, zakończonym dnia 30 czerwca 2018 roku oraz w roku 2017 nie wystąpiła.

Noty przedstawione na stronach od 104 do 131 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego.

Śródroczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku

Wyszczególnienie	2 kwartał okres od 01-04-2018 do 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	2 kwartał okres od 01-04-2017 do 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Zysk netto	13 936	28 182	19 015	29 848
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	-10 666	-1 813	7 128	18 569
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, brutto	-13 168	-2 238	-	-
Podatek odroczony	2 502	425	-	-
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, netto	-10 666	-1 813	-	-
Wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto	-	-	8 801	22 925
Podatek odroczony	-	-	-1 673	-4 356
Wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto	-	-	7 128	18 569
Pozycje, które nie będą przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	-	-	-	-
Całkowity dochód ogółem	3 270	26 369	26 143	48 417

Noty przedstawione na stronach od 104 do 131 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego.

Śródroczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku

AKTYWA	Nota	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Kasa, środki w Banku Centralnym		443 904	632 762
Należności od innych banków		125 651	356 078
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu		104 193	-
Pochodne instrumenty finansowe		-	156 927
Pochodne instrumenty zabezpieczające		261	4 722
Inwestycyjne papiery wartościowe		6 415 094	5 539 356
- kapitałowe papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		85 029	-
- dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		5 201 126	-
- dłużne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		1 128 939	-
- inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		-	4 133 092
- inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności		-	1 406 264
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	11	11 926 054	12 393 458
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		11 807 597	-
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		118 457	-
Inwestycje w jednostkach zależnych		77 590	77 590
Wartości niematerialne		112 186	113 118
Rzeczowe aktywa trwałe		25 554	29 588
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		88 989	67 549
- bieżące		3 375	-
- odroczone		85 614	67 549
Inne aktywa		35 598	34 275
Aktywa razem		19 355 074	19 405 423
ZOBOWIĄZANIA	Nota	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków		532 392	479 534
Pochodne instrumenty finansowe		67 988	62 473
Pochodne instrumenty zabezpieczające		24 659	20 571
Zobowiązania wobec klientów		16 124 532	15 461 094
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych		247 741	829 971
Zobowiązania podporządkowane		474 376	595 692
Rezerwy	12	25 593	15 089
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-	727
Pozostałe zobowiązania		108 279	141 151
Zobowiązania razem		17 605 560	17 606 302
KAPITAŁ WŁASNY		30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Kapitał podstawowy:		1 159 619	1 159 619
- Kapitał zakładowy		628 732	628 732
- Akcje własne		-1 294	-1 294
- Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		532 181	532 181
Kapitał z aktualizacji wyceny		57 840	10 681
Zyski zatrzymane		532 055	628 821
Kapitał własny razem		1 749 514	1 799 121
Kapitał własny i zobowiązania razem		19 355 074	19 405 423

Noty przedstawione na stronach od 104 do 131 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego.

Śródroczne sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Banku

	Kapitał podstawowy				Zyski zatrzymane			Razem kapitał własny
	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostały kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy	
Stan na 31-12-2017	628 732	-1 294	532 181	10 681	563 058	48 302	17 461	1 799 121
Wpływ wdrożenia MSSF 9 na dzień 01-01-2018	-	-	-	48 972	-	-	-127 172	-78 200
Stan na 01-01-2018 po uwzględnieniu zmian zasad rachunkowości wynikających z MSSF 9	628 732	-1 294	532 181	59 653	563 058	48 302	-109 711	1 720 921
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	28 182	28 182
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	-1 813	-	-	-	-1 813
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	-1 813	-	-	28 182	26 369
Wynik na sprzedaży zreklasifikowanych wg MSSF 9 papierów wartościowych	-	-	-	-	-	-	2 224	2 224
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	17 461	-	-17 461	-
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	-	24 424	-	-24 424	-
Pokrycie kosztów emisji akcji serii U	-	-	-	-	-6 963	-	6 963	-
Stan na 30-06-2018 - niebadane	628 732	-1 294	532 181	57 840	580 519	48 302	-96 766	1 749 514
Stan na 01-01-2017	628 732	-1 294	532 181	-23 603	631 031	48 302	-73 881	1 741 468
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	24 424	24 424
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	34 284	-	-	-	34 284
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	34 284	-	-	24 424	58 708
Koszty emisji akcji	-	-	-	-	-	-	-1 055	-1 055
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	-67 973	-	67 973	-
Pokrycie straty z lat ubiegłych	-	-	-	-	-67 973	-	67 973	-
Stan na 31-12-2017	628 732	-1 294	532 181	10 681	563 058	48 302	17 461	1 799 121

	Kapitał podstawowy				Zyski zatrzymane			Razem kapitał własny
	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostały kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy	
Stan na 01-01-2017	628 732	-1 294	532 181	-23 603	631 031	48 302	-73 881	1 741 468
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	29 848	29 848
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	18 569	-	-	-	18 569
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	18 569	-	-	29 848	48 417
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	-67 973	-	67 973	-
Pokrycie straty z lat ubiegłych	-	-	-	-	-67 973	-	67 973	-
Stan na 30-06-2017 - niebadane	628 732	-1 294	532 181	-5 034	563 058	48 302	23 940	1 789 885

Noty przedstawione na stronach od 104 do 131 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego.

Śródroczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych Banku

Metoda pośrednia	Za okres 6 miesięcy zakończony	
	30-06-2018 niebadane	30-06-2017 niebadane
PRZEPIŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		
Zysk brutto	39 473	45 941
Korekty razem:	1 178 125	-380 041
Amortyzacja	15 802	17 266
Odsetki z działalności inwestycyjnej	-	-19 696
Strata z tytułu działalności inwestycyjnej	19	47
Odsetki z działalności finansowej	25 121	20 148
Dywidendy otrzymane:	-5 796	-5 242
- od inwestycyjnych papierów wartościowych	5 796	5 242
Zmiana stanu:	1 152 856	-388 245
- należności od innych banków	-22 384	34 074
- papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	-24 444	-15 909
- aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych i zabezpieczających instrumentów finansowych	91 242	-67 775
- inwestycyjnych papierów wartościowych	104 708	-577 282
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom	311 118	977 037
- innych aktywów i podatku dochodowego	-16 258	7 011
- zobowiązań wobec Banku Centralnego i innych banków	52 858	210 616
- zobowiązań wobec klientów	663 438	-1 021 180
- rezerw	10 504	8 248
- pozostałych zobowiązań i podatku dochodowego	-17 926	56 915
Zapłacony podatek dochodowy	-15 673	-9 561
Przeplwy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 217 598	-334 100
PRZEPIŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		
Wpływy	2	6 055
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	2	14
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-	6 041
Wydatki	-10 869	-6 619
Nabycie wartości niematerialnych	-10 580	-5 070
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	-289	-1 549
Nabycie papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-	-
Przeplwy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-10 867	-564

Metoda pośrednia	Za okres 6 miesięcy zakończony	
	30-06-2018 niebadane	30-06-2017 niebadane
PRZEPIŁYWI PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		
Wpływy	-	-
Wydatki	-728 667	-127 914
Wykup obligacji emitowanych przez Bank	-700 000	-100 000
Odsetki zapłacone od obligacji emitowanych przez Bank, w tym:	-28 667	-27 914
- obligacje podporządkowane	-14 657	-13 929
Przeplwy pieniężne netto z działalności finansowej	-728 667	-127 914
PRZEPIŁYWI PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM	478 064	-462 578
BILANSOWA ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I EKWIWALENTÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	478 064	-462 578
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK OKRESU	2 524 536	2 615 751
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC OKRESU w tym:	3 002 600	2 153 173
- środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	464 746	548 851

Noty przedstawione na stronach od 104 do 131 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego.

Informacja dodatkowa do śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego Banku

1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A.

Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A., w tym o zmianach w składzie Zarządu Banku zostały opisane w nocie nr 1 do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku.

1.1. Podstawa i zasady sporządzania

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe BOŚ S.A. za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku zostało w dniu 20 sierpnia 2018 roku zatwierdzone przez Zarząd Banku do publikacji w dniu 21 sierpnia 2018 roku.

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe publikowane jest łącznie ze skonsolidowanym śródrocznym skróconym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu sprawozdania finansowego zostały opisane w nocie nr 3 do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Banku Ochrony Środowiska S.A. (Bank, BOŚ S.A.) obejmuje:

- 1) śródroczny rachunek zysków i strat Banku za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku, dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku, a także dane za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku i dane porównawcze za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku (które nie były przedmiotem przeglądu ani badania przez biegłego rewidenta),
- 2) śródroczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku, dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku oraz dane za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku i dane porównawcze za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku (które nie były przedmiotem przeglądu ani badania przez biegłego rewidenta),
- 3) śródroczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku na dzień 30 czerwca 2018 roku oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2017 roku,
- 4) śródroczne sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Banku za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku oraz za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku,
- 5) śródroczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych Banku za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku oraz dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku,
- 6) dodatkowe noty objaśniające.

1.2. Wpływ MSSF 9 na sytuację finansową

Poniżej zaprezentowane zostało porównanie kategorii wyceny oraz wartości bilansowych aktywów finansowych i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2017 roku zgodnie z MSR 37 i MSR39 z kategoriami wyceny i odpowiednimi wartościami bilansowym na dzień 01 stycznia 2018 roku zgodnie z MSSF 9.

Aktywa finansowe dotknięte zmianami MSSF 9	MSR 39	Klasyfikacja i wycena	Utrata wartości	MSSF 9
	31-12-2017			01-01-2018
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	12 393 458	-114 618 ⁽¹⁾	-139 655 ⁽²⁾	12 139 185
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	n/d	114 602 ⁽¹⁾	n/d	114 602
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	57 997	-57 997 ⁽³⁾	n/d	n/d
Kapitałowe papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	n/d	85 021 ⁽³⁾	n/d	85 021
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	4 075 095	-4 075 095 ⁽⁴⁾	n/d	n/d
Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do zapadalności	1 406 264	-1 406 264 ⁽⁴⁾	n/d	n/d
Dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	n/d	4 392 023 ⁽⁴⁾	-641 ⁽⁵⁾	4 391 382
Dłużne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	n/d	1 123 681 ⁽⁴⁾	n/d	1 123 681
Aktywa finansowe	17 932 814	61 353	-140 296	17 853 871

Zobowiązania dotknięte zmianami MSSF 9	MSR 37	Klasyfikacja i wycena	Utrata wartości	MSSF 9
	31-12-2017			01-01-2018
Rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe o charakterze kredytowym i gwarancyjnym	10 577	-	16 616 ⁽⁶⁾	27 193
Zobowiązania	10 577	-	16 616	27 193

W poniższej tabeli zaprezentowany został wpływ wdrożenia MSSF 9 na skonsolidowane aktywa netto Banku:

Wpływ na skonsolidowane aktywa netto Banku	
Aktywa finansowe dotknięte zmianami MSSF 9	17 932 814
Zobowiązania dotknięte zmianami MSSF 9	10 577
Aktywa z tytułu podatku odroczonego związane z aktywami finansowymi i zobowiązaniami	67 549
Aktywa finansowe i zobowiązania dotknięte zmianami MSSF 9 z uwzględnieniem podatku odroczonego na 31-12-2017	18 010 940
Wdrożenie MSSF 9:	
Klasyfikacja i wycena aktywów finansowych	61 353
Utrata wartości aktywów finansowych	-140 296
Utrata wartości zobowiązań o charakterze kredytowym i gwarancyjnym	-16 616
Utworzone aktywa z tytułu podatku odroczonego	17 359
Wpływ wdrożenia MSSF 9	-78 200
Aktywa finansowe i zobowiązania dotknięte zmianami MSSF 9 z uwzględnieniem podatku odroczonego na 01-01-2018	17 932 740

W związku z zasadami ujmowania zmian z tytułu wyceny oraz utraty wartości instrumentów finansowych wpływ wdrożenia został ujęty odpowiednio w zyskach zatrzymanych w kwocie 127 172 tys. zł (zmniejszenie) oraz kapitale z aktualizacji wyceny w kwocie 48 972 tys. zł (zwiększenie).

W zyskach zatrzymanych ujęto przede wszystkim efekt zmiany modelu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych wg zamortyzowanego kosztu w kwocie 139 655 tys. zł, i utraty wartości zobowiązań o charakterze kredytowym i gwarancyjnym w kwocie 16 616 tys. zł, zmiany wartości bilansowej kredytów i pożyczek reklasyfikowanych do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie 16 tys. zł oraz utworzonych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 28 846 tys. zł.

W kapitale z aktualizacji wyceny ujęto zmianę wyceny kapitałowych papierów wartościowych reklasyfikowanych do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite w kwocie 26 116 tys. zł, zmianę wyceny reklasyfikowanych dłużnych papierów wartościowych w kwocie 33 704 tys. zł, utworzony odpis utraty wartości dłużnych papierów wartościowych w kwocie 641 tys. zł oraz utworzoną rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 11 487 tys. zł.

Korekta (1) – Reklasyfikacja należności kredytowych do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez wynik finansowy. Należności od klientów w kwocie 114 618 tys. zł nie spełniły testu SPPI ze względu na formułę mnożnikową oprocentowania w związku z czym zostały usunięte z kategorii wyceny wg zamortyzowanego kosztu. Należności te wyceniono w wartości godziwej 114 602 tys. zł i ujęto w kategorii wyceny wg wartości godziwej przez wynik finansowy.

Korekta (2) – Oczekiwane straty kredytowe. Kwota 139 655 tys. zł dotyczy zwiększenia odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów ujętych w bilansie Grupy. Zgodnie z metodologią MSSF 9 na dzień 01 stycznia 2018 roku odpisy z tytułu utraty wartości zostały oszacowane wg metody oczekiwanych strat kredytowych.

Korekta (3) – Klasyfikacja instrumentów kapitałowych. Zgodnie z MSR 39 instrumenty kapitałowe były klasyfikowane do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych wg wartości godziwej przed inne dochody całkowite. W przypadku instrumentów kapitałowych nienotowanych na rynkach publicznych wycena była dokonywana wg kosztu nabycia z uwzględnieniem utraty wartości. Na dzień 01 stycznia 2018 roku Grupa dokonała reklasyfikacji tych pozycji do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez wynik finansowy (papiery wartościowe utrzymywane przez Dom Maklerski BOS) oraz do kategorii wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite (papiery wartościowe utrzymywane w jednostce dominującej). Klasyfikacja do kategorii wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite jest nieodwołalna przez cały czas utrzymywania tych inwestycji.

Korekta (4) – Reklasyfikacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa. W związku z usunięciem kategorii aktywów finansowych utrzymywanych do zapadalności i dostępnych do sprzedaży na dzień 01 stycznia 2018 roku Grupa dokonała klasyfikacji dłużnych papierów wartościowych zgodnie z zasadami MSSF 9 na bazie modelu biznesowego i testu SPPI. W efekcie dłużne papiery zostały przyporządkowane do kategorii wyceny: wg zamortyzowanego kosztu i wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite.

Korekta (5) – Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego i podmioty komercyjne zostały poddane ocenie ze względu na oczekiwane straty kredytowe. W efekcie ujęto odpis z tytułu wartości w kwocie 641 tys. zł.

Korekta (6) - Oczekiwane straty kredytowe na udzielone zobowiązania warunkowe o charakterze kredytowym i gwarancyjnym. Na dzień 01 stycznia 2018 roku rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe o charakterze kredytowym i gwarancyjnym zostały oszacowane wg metody oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z MSSF 9.

Dodatkowo wprowadzono zmianę definicji wartości brutto aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu dotkniętych utratą wartości po dniu początkowego ujęcia. Do dnia 31 grudnia 2017 roku różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi od wartości brutto i wartości netto, tzw. korekta przychodu odsetek impairmentowych, ujmowana była jako pomniejszenie wartości brutto aktywów finansowych. Zgodnie z MSSF 9 korekta ta ujmowana jest jako zwiększenie odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych. W efekcie zwiększeniu uległa wartość brutto i odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych o kwoty ujawnione w nocie 11. Ta zmiana nie miała wpływu na kapitał własny Banku. Zmiana ta skutkowałą jednoczesnym podwyższeniem wartości bilansowej brutto i odpisów z tytułu utraty wartości na dzień 01 stycznia 2018 roku o kwotę 181 338 tys. zł, tj. bez wpływu na wartość bilansową (netto) aktywów finansowych.

1.3. Wpływ MSSF 9 na ocenę adekwatności kapitałowej

Bank zdecydował na potrzeby adekwatności kapitałowej o stosowaniu rozwiązań przejściowych w trakcie trwania okresu przejściowego, dotyczących złagodzenia wpływu wdrożenia MSSF 9 na fundusze własne w oparciu o Artykuł 1 ust. 9 Rozporządzenia (UE) 2017/2395 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2017 roku (Rozporządzenie) zmieniającego Rozporządzenie (UE) nr 575/2013. Dodatkowo postanowiono nie stosować ust. 4 z art. 1 Rozporządzenia (UE) 2017/2395.

Uwzględniając wpływ wdrożenia MSSF 9 zarówno z zastosowaniem rozwiązań przejściowych, jak i bez nich Bank spełnił obowiązujące normy kapitałowe na dzień 30 czerwca 2018 roku.

Na datę 01 stycznia 2018 roku wpływ zastosowania zasad MSSF 9 na współczynnik kapitału Tier 1 wynosi -0,49 p.p. bez zastosowania przepisów przejściowych oraz 0,17 p.p. z zastosowaniem przepisów przejściowych. Natomiast wpływ zastosowania zasad MSSF 9 na łączny współczynnik kapitałowy wynosi -0,48 p.p. bez zastosowania przepisów przejściowych oraz 0,15 p.p. z zastosowaniem przepisów przejściowych.

Z uwagi na podjęcie decyzji o zastosowaniu przepisów przejściowych z dniem 01 lutego 2018 roku Bank dokonuje ujawnień funduszy własnych, współczynników kapitałowych, jak również wskaźnika dźwigni, zarówno z zastosowaniem, jak i bez zastosowania rozwiązań przejściowych wynikających z artykułu 473a Rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

2. Kontynuacja działalności

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank oraz spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Ze względu na powstanie straty bilansowej w 2015 roku oraz w związku wymaganiami określonymi w art.142 Prawa bankowego, w dniu 30 marca 2016 roku, Bank przekazał do Komisji Nadzoru Finansowego, zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku Program Postępowania Naprawczego BOŚ S.A. (PPN). Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała wyżej wymieniony program z uwzględnieniem uwag i informacji Komisji przedstawionych w piśmie przesłanym do Banku w dniu 14 grudnia 2016 roku.

W dniu 23 lutego 2018 roku Bank złożył do KNF zaktualizowaną wersję PPN. Weryfikacja PPN wynikała z braku spełnienia warunków brzegowych dokumentu zaakceptowanego przez KNF w grudniu 2016 roku, co oznaczało konieczność ponownej analizy założeń przyjętych w obszarze modelu biznesowego oraz kosztów ryzyka. Zmiany dotyczyły głównie modyfikacji modelu biznesowego Banku – w kierunku specjalizacji zgodnej z misją Banku, weryfikacji ścieżki odpisów w zakresie obszaru ryzyka kredytowego związanej z korektą modelu biznesowego oraz aktualizacji elementów związanych z adekwatnością kapitałową.

Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała zaktualizowaną wersję PPN w dniu 24 maja 2018 roku.

Okres realizacji działań restrukturyzacyjnych realizowanych przez Bank w ramach PPN został określony na lata 2018 - 2021. Bank jest w trakcie opracowywania Ramowej Strategii działania BOŚ, przy zachowaniu spójności z PPN pod względem założeń, kierunków i planowanych do osiągnięcia celów. Główne założenia Strategii zostały przekazane do publicznej wiadomości w formie raportu bieżącego w dniu 20 kwietnia 2016 roku natomiast raport dot. modyfikacji Głównych założeń Strategii w dniu 22 marca 2018 roku.

Osiągnięcie nadrzędnych celów strategicznych odbędzie się poprzez realizację założonych kierunków strategicznych bazujących na istniejących i rozwijanych przewagach konkurencyjnych Banku.

Bank przeprowadził podwyższenie kapitału zakładowego:

- 1) w 2016 roku o kwotę 400 mln zł. Rejestracja przez sąd podwyższenia kapitału miała miejsce w dniu 12 lipca 2016 roku,
- 2) w 2018 roku o kwotę 300,7 mln zł. Rejestracja przez sąd podwyższenia kapitału miała miejsce w dniu 3 lipca 2018 roku.

Bank w ramach, realizacji strategii m.in. restrukturyzuje sieć oddziałów Banku.

Bank w I półroczu 2018 roku prowadził działania związane z optymalizacją sieci Oddziałów. Liczba placówek BOŚ S.A. w okresie I półrocza 2018 roku zmniejszyła się o 6. Likwidacje oddziałów nie wpłynęły na spadek efektywności sprzedażowej sieci. W wyniku likwidacji placówek Bank w 2018 roku uzyska oszczędności w kosztach utrzymania placówek.

3. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów

Na dzień 30 czerwca 2018 roku oraz za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2018 roku Bank nie dokonał korekt w uprzednio publikowanych sprawozdaniach finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku.

4. Zaangażowanie Banku w farmy wiatrowe

Łączna kwota ekspozycji Banku w finansowanie farm wiatrowych na dzień 30 czerwca 2018 roku wynosi 1 963,5 mln PLN.

W I półroczu 2018 roku Bank nie udzielał nowego finansowania w segmencie farm wiatrowych.

Ryzyka istotne z punktu widzenia Banku w zakresie finansowania farm wiatrowych

Zidentyfikowane przez Bank ryzyka opisane szczegółowo poniżej, zostały zaalokowane do stosowanego przez Bank modelu wyceny ekspozycji farm, poprzez poziom prognozowanych cen energii oraz zielonych certyfikatów oraz ostrożne podejście do wysokości podatku od nieruchomości.

Bank podjął działania mające na celu ograniczenie ryzyka, wynikającego ze zmian przepisów prawnych, regulujących funkcjonowanie branży OZE, m.in.:

- 1) Prowadzony jest na bieżąco przegląd ekspozycji związanych z finansowaniem elektrowni wiatrowych, ukierunkowany na szacowanie wpływu zmian otoczenia prawnego na zdolność do terminowej obsługi udzielonych kredytów oraz rozpoznania obszarów, w których konieczne jest uszczegółowienie lub dostosowanie warunków finansowania do sytuacji rynkowej;
- 2) Pozyskiwane są od kredytobiorców na bieżąco informacje, które podlegają weryfikacji i stress-testom, bazującym na parametrach faktycznie osiągniętych przez poszczególne projekty wiatrowe (ceny energii i praw majątkowych, produktywność, poziom kosztów operacyjnych, itp.);
- 3) Podjęte zostały działania mające na celu analizę kosztów operacyjnych i kosztów finansowych ponoszonych przez poszczególne spółki pod kątem ich optymalizacji. Analizą objęto koszty we wszystkich grupach rodzajowych, w tym w szczególności: serwis i utrzymanie, usługi doradcze i zarządzanie, ubezpieczenie, dzierżawa, podatki. Współdziałanie Banku i klientów w perspektywie średnio- i długoterminowej koncentruje się na ograniczeniu kosztów funkcjonowania farm.

Ryzyko spadku ceny zielonych certyfikatów

W trakcie analizy zdolności kredytowej spółek wiatrowych przed udzieleniem kredytów, dokonywana była ocena wrażliwości poszczególnych projektów na zmiany parametrów przychodowo-kosztowych, w szczególności spadek cen zielonych certyfikatów przy jednoczesnym przyjęciu konserwatywnego scenariusza w zakresie produktywności projektów (P90). W celu zabezpieczenia sezonowego spadku przychodów, standardem w finansowanych projektach było ustanowienie rezerwy w formie Rachunku Rezerwy Obsługi Długu (RROD), na którym gromadzone są środki w wysokości krotności miesięcznej raty kapitałowo – odsetkowej. Stosowne zapisy umowne obligują klientów do ich uzupełniania w przypadku skorzystania z rezerwy na spłatę zadłużenia.

W trakcie I półrocza 2018 roku obserwowany był pozytywny trend rosnących notowań cen zielonych certyfikatów – nastąpił wzrost cen z ok. 45 zł do 75 zł.

Stosując zasady ostrożnej wyceny, przy szacowaniu przyszłych przepływów pieniężnych Bank przyjmuje cenę zielonych certyfikatów w prognozowanym okresie poniżej obecnej wartości rynkowej, jeżeli dany podmiot nie ma bezspornej umowy na odbiór zielonych certyfikatów. Jednocześnie do wyceny ekspozycji przyjmowana jest prognoza produktywności w oparciu o scenariusz P75 lub P90. Dla farm wiatrowych produkujących energię od co najmniej 5 lat, przyjmowana jest średnia, wynikająca z rzeczywistej produkcji energii w poszczególnych latach.

Ryzyko wynikające ze zmiany podstawy naliczania podatku od nieruchomości

W dniu 29 czerwca 2018 roku została podpisana przez Prezydenta RP i opublikowana w Dzienniku Ustaw Ustawa o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw. Ustawa wprowadziła zmianę definicji elektrowni wiatrowej, zgodnie z którą budowlę w rozumieniu prawa budowlanego stanowi tylko część budowlana elektrowni wiatrowej, z mocą od dnia 01 stycznia 2018 roku. Powyższa zmiana umożliwi przywrócenie wcześniej obowiązujących przepisów dotyczących zasad opodatkowania elektrowni wiatrowych podatkiem od nieruchomości.

Wejście w życie Ustawy nie powoduje jednak z mocy prawa automatycznej zmiany obowiązującej w danym roku kwoty podatku do zapłaty oraz kwoty zobowiązania podatkowego, nie wpływa też na zmianę występującej w obrocie prawnym decyzji podatkowej. Zmiana kwoty zobowiązania podatkowego oraz kwoty podatku jest możliwa poprzez złożenie wniosku do właściwego organu gminy o stwierdzenie

nadpłaty, w związku ze zmianą zasad opodatkowania obowiązujących w danym roku podatkowym, za który została wydana decyzja ustalająca ten podatek lub alternatywnie poprzez wszczęcie postępowania w przedmiocie stwierdzenia nieważności prawomocnej decyzji podatkowej lub postępowanie o wznowienie postępowania zakończonego prawomocną decyzją podatkową. W obliczu powyższego, Bank realizuje podejście ostrożnościowe do kwestii opodatkowania farm wiatrowych.

Ryzyko sporu prawnego klientów Banku z Energa – Obrót S.A.

W dniu 18 września 2017 roku na podstawie przesłanych przez klientów pism Bank powziął informację, że:

- 1) Energa – Obrót S.A. doszła do przekonania, iż Umowy są bezwzględnie nieważne, a to ze względu na ukształtowanie ich treści w sposób sprzeczny z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo zamówień publicznych.
- 2) W celu potwierdzenia powyższego stanowiska, Energa – Obrót S.A. podjęła decyzję o wniesieniu powództwa o ustalenie nieważności Umów do właściwych sądów.
- 3) Biorąc pod uwagę powyższe Energa – Obrót S.A. poinformowała, że zaprzestaje zawierania transakcji pozasesyjnych na warunkach określonych w umowach.

W dwóch procesach z powództwa Energa – Obrót S.A. Bank oraz klienci występowali jako strona pozwana, jednakże po zawarciu pomiędzy Bankiem i klientami umów cesji zwrotnych i wobec tego utratą interesu prawnego, Energa wycofała pozwy wobec Banku. Aktualnie BOŚ nie występuje bezpośrednio w charakterze Współpozwanego w żadnym z toczących się sporów sądowych.

W związku z powyższym Bank nie przewiduje, aby z tego tytułu mogły ciążyć na Banku dodatkowe koszty wynikające z prowadzonych sporów. Jednak w związku z toczącymi się procesami sądowymi oraz różną polityką procesową poszczególnych klientów, wybrani klienci Banku doświadczają przejściowych problemów płynnościowych związanych z zaniechaniem sprzedaży certyfikatów w okresie trwania sporu oraz ponoszą zwiększone koszty obsługi prawnej sporów. Jako ograniczenie powyższego ryzyka Bank wskazuje, że wszyscy Klienci, jakkolwiek funkcjonują w formule SPV, należą do silnych kapitałowo grup o międzynarodowym zasięgu. Mitygantem ryzyka może być dostosowanie warunków finansowania do bieżących przepływów i pokrywanie kosztów procesu przez Sponsora. Klienci zamierzają kontynuować działalność i obsługiwać raty kapitałowo-odsetkowe.

Bank na bieżąco monitoruje sytuację tych kilku klientów Banku oraz status toczących się powództw sądowych (dotyczy 6,9% portfela farm wiatrowych).

Procesy sądowe ww. Klientów są na różnych etapach, toczą się zarówno przed sądem powszechnym, jak i arbitrażowym. Dotychczasowe rozstrzygnięcia to dwa spory zakończone pozytywnie dla Klientów Banku, tj. oddaleniem powództwa Energi Obrót S.A., przy czym jeden wyrokiem I instancji sądu powszechnego, a drugi wyrokiem częściowym Sądu Polubownego.

W skutek powziętych informacji Bank dla szacowania przyszłych przepływów pieniężnych zaimplementował do modelu dla ww. podmiotów ceny zielonych certyfikatów analogiczne do pozostałych podmiotów z portfela farm wiatrowych Banku.

Ryzyko wynikające ze zniesienia obowiązku odkupu energii

Znowelizowana Ustawa o OZE likwiduje obowiązek odkupu, co wpływa na większą zależność przychodów od warunków kontraktowych zawieranych umów sprzedaży energii. Bank założył, że wpływ tego zjawiska będzie widoczny w roku 2018, natomiast w kolejnych latach zostanie stopniowo zrównoważony wzrostem cen energii. Jedną z potencjalnych ścieżek mitygowania ryzyka wynikającego ze zniesienia obowiązku odkupu energii może być także rozwój technologii magazynowania, a dla mniejszych projektów - współpraca z nowo tworzonymi strukturami klastrów energetycznych.

Działania podejmowane wobec klientów z portfela farm wiatrowych

Na skutek działań podjętych przez Bank wobec klientów z portfela farm wiatrowych następuje sukcesywna poprawa jakości portfela kredytowego.

Informację na temat jakości i wyceny kredytów udzielonych na finansowanie farm wiatrowych na dzień bilansowy 30 czerwca 2018 roku przedstawiono poniżej:

Kredyty i pożyczki wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ekspozycja brutto	Odpisy aktualizujące	Ekspozycja netto
Bez przesłanki utraty wartości	887 393	31 148	856 245
Stwierdzona przesłanka utraty wartości	746 532	26 203	720 329
Stwierdzona utrata wartości	266 426	76 503	189 923
Razem	1 900 351	133 854	1 766 497

Kredyty i pożyczki wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	60 886
Razem kredyty i pożyczki (netto)	1 827 383

Na dzień 30 czerwca 2018 roku wszystkie podmioty finansowane przez Bank obsługiwały zobowiązania terminowo, poza 2 ekspozycjami, których umowy zostały wypowiedziane, stanowiącymi 0,73% portfela farm wiatrowych. Bank na bieżąco monitoruje sytuację finansową ww. podmiotów, zmiany regulacyjne oraz sytuację rynkową branży.

Bank ocenia ryzyko projektów z branży elektrowni wiatrowych przyjmując jako przesłanki utraty wartości zaistnienie potencjalnego deficytu środków pieniężnych oraz ujemnej wyceny przedsiębiorstwa dla scenariusza potencjalnej restrukturyzacji zadłużenia w modelowanej przez Bank perspektywie długoterminowej. Wycena ww. projektów przeprowadzana jest w oparciu o przyjęty model, pozwalający na symulowanie indywidualnych przepływów pieniężnych dla poszczególnych projektów przy zadanych, możliwych do modyfikacji (zmiennych i cyklicznie aktualizowanych) parametrach wyceny, do których należą:

- 1) wysokość naliczanego podatku od nieruchomości określona prawdopodobieństwem utrzymania w perspektywie długoterminowej dotychczasowych zasad naliczania podstawy opodatkowania dla elektrowni wiatrowych na poziomie 20% - dla projektów nie posiadających interpretacji podatkowych, dla pozostałych projektów zakładany jest koszt podatku wynikający z uzyskanej decyzji administracyjnej gminy,
- 2) produktywność poszczególnych projektów ustalana indywidualnie dla danego projektu w oparciu o analizę wietrzności wynikającą z raportów wietrzności (P90/P75) oraz faktyczną uzyskaną w okresie działania elektrowni wiatrowej,
- 3) ścieżki cenowe dla cen energii elektrycznej i cen zielonych certyfikatów przyjęte przez Bank w oparciu o analizę wewnętrzną Banku oraz analizę pozyskanych przez Bank raportów zewnętrznych renomowanych firm w perspektywie długoterminowej;
- 4) średni ważony koszt kapitału (WACC) przyjęty dla scenariusza restrukturyzacyjnego na poziomie efektywnej stopy procentowej poszczególniej ekspozycji i dla scenariusza windykacyjnego na poziomie 10,9%,
- 5) scenariusze wyceny określające indywidualnie dla każdego z projektów prawdopodobieństwo wystąpienia regularnej obsługi, restrukturyzacji i windykacji.

Bank na dzień 30 czerwca 2018 roku posiada portfel kredytów na finansowanie inwestycji w farmy wiatrowe o łącznej wartości netto 1 827,4 mln zł, którego udział w całym portfelu kredytowym (netto) Banku wynosi 15,3%. Portfel kredytowy netto związany z finansowaniem farm wiatrowych zmniejszył się o 88,9 mln zł w porównaniu do 31 grudnia 2017 roku.

Wartość ekspozycji wobec farm wiatrowych z rozpoznaną przesłanką utraty wartości wynosi 1 013,0 mln zł i obejmuje 31 podmiotów, co stanowi 39,2 % całości portfela ekspozycji z rozpoznaną przesłanką utratą wartości w ujęciu wartościowym.

Dla portfela ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości Bank dokonał analizy wrażliwości na kluczowe parametry opisane powyżej, tj.:

- 1) zmiany średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) o +/-1 p.p.,
- 2) zmiany cen zielonych certyfikatów o +/-1 % w okresie prognozy.

w mln zł

Zmiany parametrów	(-) rozwiązanie odpisu (+) dotworzenie odpisu
Wzrost średniego ważonego kosztu kapitału (WACC dla scenariusza windykacyjnego) o 1 p.p.	2,14
Spadek średniego ważonego kosztu kapitału (WACC dla scenariusza windykacyjnego) o 1 p.p.	-2,29
Spadek cen zielonych certyfikatów o 1% w okresie prognozy	0,55
Wzrost cen zielonych certyfikatów o 1% w okresie prognozy	-0,55

5. Zarządzanie kapitałem

Poziom kapitałów, aktywów ważonych ryzykiem, współczynników kapitałowych, współczynnika dźwigni oraz kapitału wewnętrznego w Banku kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Dostępny kapitał		
Kapitał podstawowy Tier I	1 725 603	1 666 205
Kapitał podstawowy Tier I – bez przepisów przejściowych MSSF 9	1 616 993	n/d
Kapitał Tier I	1 725 603	1 666 205
Kapitał Tier I – bez przepisów przejściowych MSSF 9	1 616 993	n/d
Fundusze własne	2 145 530	2 143 429
Fundusze własne – bez przepisów przejściowych MSSF 9	2 036 921	n/d
Aktywa ważne ryzykiem		
Łączna kwota aktywów ważonych ryzykiem	13 452 965	13 986 143
Łączna kwota aktywów ważonych ryzykiem – bez przepisów przejściowych MSSF 9	13 315 427	n/d
Współczynniki kapitałowe		
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	12,83	11,91
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I - bez przepisów przejściowych MSSF 9	12,14	n/d
Współczynnik kapitału Tier I	12,83	11,91
Współczynnik kapitału Tier I - bez przepisów przejściowych MSSF 9	12,14	n/d
Łączny współczynnik kapitałowy	15,95	15,33
Łączny współczynnik kapitałowy - bez przepisów przejściowych MSSF 9	15,30	n/d
Współczynnik dźwigni		
Wartość ekspozycji	20 723 551	20 632 427
Współczynnik dźwigni	8,3	8,1
Współczynnik dźwigni - bez przepisów przejściowych MSSF 9	7,9	n/d
Kapitał wewnętrzny		
Kapitał wewnętrzny	1 464 216	1 480 748

Wartość funduszy własnych i wymogów kapitałowych została wyznaczona zgodnie z Rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zwanym dalej CRR.

Celem ograniczania ryzyka spadku współczynników kapitałowych Bank monitoruje kształtowanie się skali i struktury działalności Banku oraz czynników mogących mieć wpływ na obniżenie się poziomu funduszy własnych Banku.

Bank z częstotliwością kwartalną szacuje kapitał wewnętrzny na pokrycie:

- 1) ryzyk I filara:
  - dla ryzyka kredytowego w oparciu o model wewnętrzny bazujący na nieoczekiwanej stracie kredytowej i wymogi regulacyjne,
  - dla poszczególnych rodzajów ryzyka wchodzących w skład grupy ryzyka rynkowego oraz dla ryzyka operacyjnego - w oparciu o wymogi regulacyjne,
- 2) ryzyk II filara:
  - dla ryzyk, których poziom został oceniony jako istotny.

W 2006 roku, w toku postępowania administracyjnego związanego z uzyskaniem przez NFOŚiGW zezwolenia na wykonywanie prawa głosu z akcji Banku, NFOŚiGW zobowiązał się wobec KNF do utrzymania współczynnika wypłacalności Banku (zwanego obecnie łącznym współczynnikiem kapitałowym) na poziomie co najmniej 12%. Postępowanie administracyjne, na potrzeby którego NFOŚiGW zaciągnął wobec KNF zobowiązanie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, było prowadzone w związku z odkupieniem przez NFOŚiGW akcji Banku posiadanych przez Skandinaviska Enskilda Banken. Bank uwzględnia potrzeby kapitałowe wynikające z zobowiązania nałożonego przez KNF w planach finansowych oraz strategii Banku.

Zgodnie z art. 92 Rozporządzenia CRR, Grupa jest zobowiązana utrzymywać łączny współczynnik kapitałowy na poziomie co najmniej 8%. Współczynnik kapitału Tier I i współczynnik kapitału podstawowego Tier I powinny wynosić odpowiednio co najmniej 6% i 4,5%.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą z dnia 05 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych dla współczynników kapitałowych. Od 1 stycznia 2018 roku bufor zabezpieczający został zwiększony o 0,625 p.p. i wynosi 1,875 p.p., bufor ryzyka systemowego obowiązuje w wysokości 3 p.p., natomiast bufor antycykliczny wynosi 0 p.p. Bank Ochrony Środowiska S.A. nie został objęty buforem innej instytucji o znaczeniu systemowym.

W dniu 21 listopada 2017 roku Komisja Nadzoru Finansowego zaleciła utrzymywanie przez Bank funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych, na poziomie 0,92 p.p. ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. c Rozporządzenia CRR, który powinien składać się z co najmniej 75% z kapitału Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,69 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1. lit. b Rozporządzenia CRR) oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,51 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału podstawowego Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1. lit. a Rozporządzenia CRR) .

W efekcie od 01 stycznia 2018 roku zalecane przez Komisję minimalne wskaźniki kapitałowe dla Banku wzrosły do poziomów 11,57% dla współczynnika kapitału Tier I oraz 13,80% dla łącznego współczynnika kapitałowego TCR.

Poziom adekwatności kapitałowej Banku, zarówno z zastosowaniem rozwiązań przejściowych MSSF 9, jak i bez nich na dzień 30 czerwca 2018 roku utrzymywał się powyżej poziomów zalecanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

6. Wynik z tytułu odsetek

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane			Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	
	Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Aktywa wyceniane w wartości godzimej przez inne dochody całkowite	Aktywa finansowe wyceniane obowiązkowo w wartości godzimej przez wynik finansowy	Razem	Razem
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze z tytułu:					
Kredytów, pożyczek i innych należności, w tym od:	242 100	-	2 093	244 193	272 233
- Banków i Banku Centralnego	1 814	-	-	1 814	574
- klientów, w tym:	240 286	-	2 093	242 379	271 659
- korporacyjnych	148 553	-	910	149 463	162 608
- detalicznych	69 420	-	78	69 498	80 393
- finansów publicznych	22 313	-	1 105	23 418	28 562
- pozostałych	-	-	-	-	96
Instrumentów finansowych, w tym:	13 868	55 820	247	69 935	67 264
- inwestycyjnych dłużnych papierów wartościowych nieprzeznaczonych do obrotu	13 868	55 820	-	69 688	-
- dostępnych do sprzedaży	-	-	-	-	43 001
- utrzymywanych do terminu zapadalności	-	-	-	-	19 696
- przeznaczonych do obrotu	-	-	247	247	4 567
Razem	255 968	55 820	2 340	314 128	339 497

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane		Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	
	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem	Razem	Razem
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze z tytułu:				
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych, w tym od:	105 477	105 477		120 683
- banków	808	808		706
- klientów	104 669	104 669		119 977
- korporacyjnych	24 661	24 661		27 162
- detalicznych	72 586	72 586		86 246
- finansów publicznych	7 398	7 398		6 566
- funduszy ekologicznych	24	24		3
Kredytów i pożyczek, w tym od:	739	739		921
- banków	161	161		197
- klientów	578	578		724
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty	185	185		334
Instrumentów finansowych- dłużne papiery własnej emisji	25 136	25 136		20 152
Transakcji zabezpieczających	4 766	4 766		4 758
Razem	136 303	136 303		146 848

7. Wynik z tytułu opłat i prowizji

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	21 837	20 114
Prowizje od kredytów	13 263	13 608
Prowizje od gwarancji i akredytywy	2 265	1 997
Pozostałe opłaty	-	170
Razem	37 365	35 889
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty z tytułu kart płatniczych	3 442	3 102
Opłaty od rachunków bieżących	753	595
Opłaty z tytułu usług świadczonych przez Euronet	510	510
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	341	239
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	205	233
Pozostałe opłaty	1 780	1 426
Razem	7 031	6 105

Bank nie prowadził działalności powierniczej w I półroczu 2018 roku oraz w 2017 roku.

8. Przychody z tytułu dywidend

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	5 796	-
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	-	5 242
Razem	5 796	5 242

Na przychody z tytułu dywidend za I półrocze 2018 roku składa się dywidenda wypłacona przez Kemipol Sp. z o.o. w wysokości 5 796 tys. zł.

W analogicznym okresie 2017 roku Bank otrzymał 5 242 tys. zł. tytułem wypłaty dywidendy przez Kemipol Sp. z o.o.

9. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz zobowiązania pozabilansowe, w tym:	-64 764	-41 101
Odpisy na należności bilansowe (dotworzenie), w tym:	-71 051	-32 912
Kredyty udzielone klientom detalicznym	-25 761	-11 736
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	-45 105	-21 359
Kredyty udzielone finansom publicznym	-22	-110
Kredyty udzielone pozostałym klientom	-163	293
Odpisy na zobowiązania pozabilansowe (rozwiązanie/dotworzenie), w tym:	6 287	-8 189
Kredyty udzielone klientom detalicznym	230	-28
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	6 057	-8 161
Razem	-64 764	-41 101

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości na należności bilansowe w podziale na metodę wyceny

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Wycena indywidualna	-59 680	-26 555
Wycena grupowa	-11 371	-6 357
Razem	-71 051	-32 912

10. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Zysk netto	28 182	29 848
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tysiącach)	62 835	62 835
Podstawowy zysk na akcję (wyrażony w zł, gr.)	0,45	0,48

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2018 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane
Zysk netto	28 182	29 848
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tysiącach)	62 835	62 835
Rozwodniony zysk na akcję (wyrażony w zł, gr.)	0,45	0,48

11. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane			31-12-2017		
	Kredyty i pożyczki brutto	Minus odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto	Kredyty i pożyczki brutto	Minus odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto
Wycena w zamortyzowanym koszcie	12 781 948	974 355	11 807 593	13 021 238	627 789	12 393 449
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 188 505	254 689	3 933 816	4 245 594	171 997	4 073 597
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	7 237 172	716 250	6 520 922	7 241 075	453 362	6 787 713
Kredyty udzielone finansom publicznym	1 353 192	337	1 352 855	1 532 415	276	1 532 139
Kredyty udzielone inym klientom	3 079	3 079	-	2 154	2 154	-

Wyszczególnienie	Kredyty i pożyczki w wartości godziwej				
Wycena w wartości godziwej przez wynik finansowy		118 457	-	-	-
Kredyty udzielone klientom detalicznym		6 823	-	-	-
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym		62 185	-	-	-
Kredyty udzielone finansom publicznym		49 449	-	-	-
Razem		11 926 050	13 021 238	627 789	12 393 449
Pozostałe należności		4	-	-	9
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom		11 926 054			12 393 458

Zmiany stanu odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek

Wyszczególnienie	Kredyty udzielone klientom detalicznym			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Razem
Stan na koniec okresu 31-12-2017 (zgodnie z MSR 39)	6 938	7 138	157 921	171 997
Korekta impairmentowa (zmiana kalkulacji wartości bilansowej brutto)	-	-	46 411	46 411
Reklasyfikacja ekspozycji do wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	-49	-	-7 006	-7 056
Korekta wartości odpisów według stanu 31-12-2017 wynikająca z wprowadzenia MSSF 9	8 625	2 390	5 364	16 378
Stan na początek okresu 01-01-2018	15 514	9 528	202 690	227 731
Zmiana odpisów wynikająca z nabycia aktywów finansowych	2 112	22	21	2 155
Zmiana oszacowania odpisów	-4 107	19	37 983	33 896
Zmiana odpisów wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych aktywa finansowego, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-	-	-	-
Zmiana odpisów wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-884	-173	-8 706	-9 762
w tym: zmiana odpisów wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	-6 725	-6 725
Zmiana odpisów wynikająca z reklasyfikacji aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	847	-1 344	497	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 2	-214	214	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 3	-104	-	104	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 1	1 054	-1 054	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 3	-	-3 829	3 829	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 1	110	-	-110	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 2	-	3 326	-3 326	-
Inne zmiany (w tym różnice kursowe)	-130	-37	836	669
Stan na koniec okresu 30-06-2018 - niebadane	13 353	8 016	233 321	254 689

Wyszczególnienie	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Razem
Stan na koniec okresu 31-12-2017 (zgodnie z MSR 39)	15 292	16 879	421 190	453 362
Korekta impairmentowa (zmiana kalkulacji wartości bilansowej brutto)	-	-	134 196	134 196
Reklasyfikacja ekspozycji do wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	-1	-4	-19 281	-19 285
Korekta wartości odpisów według stanu 31-12-2017 wynikająca z wprowadzenia MSSF 9	26 054	70 572	26 641	123 267
Stan na początek okresu 01-01-2018	41 345	87 448	562 747	691 540
Zmiana odpisów wynikająca z nabycia aktywów finansowych	4 999	489	10	5 497
Zmiana oszacowania odpisów	-9 491	13 551	66 150	70 210
Zmiana odpisów wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych aktywa finansowego, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-	-	-	-
Zmiana odpisów wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-2 866	-3 946	-45 460	-52 271
w tym: zmiana odpisów wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	-41 692	-41 692
Zmiana odpisów wynikająca z reklasyfikacji aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	4 516	6 727	-11 243	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 2	-6 560	6 560	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 3	-471	-	471	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 1	11 324	-11 324	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 3	-	-2 532	2 532	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 1	223	-	-223	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 2	-	14 023	-14 023	-
Inne zmiany (w tym różnice kursowe)	867	32	376	1 275
Stan na koniec okresu 30-06-2018 - niebadane	39 371	104 300	572 579	716 250

Wyszczególnienie	Kredyty udzielone finansom publicznym			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Razem
Stan na koniec okresu 31-12-2017 (zgodnie z MSR 39)	110	1	164	276
Korekta impairmentowa (zmiana kalkulacji wartości bilansowej brutto)	-	-	21	21
Reklasyfikacja ekspozycji do wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	-4	-	-	-4
Korekta wartości odpisów według stanu 31-12-2017 wynikająca z wprowadzenia MSSF 9	1	5	4	9
Stan na początek okresu 01-01-2018	107	6	189	302
Zmiana odpisów wynikająca z nabycia aktywów finansowych	1	-	-	1
Zmiana oszacowania odpisów	-15	12	38	34
Zmiana odpisów wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych aktywa finansowego, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-	-	-	-
Zmiana odpisów wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-1	-	-	-1
w tym: zmiana odpisów wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	-	-
Zmiana odpisów wynikająca z reklasyfikacji aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	-3	3	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 2	-3	3	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 3	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 1	1	-1	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 3	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 1	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 2	-	-	-	-
Inne zmiany (w tym różnice kursowe)				
Stan na koniec okresu 30-06-2018 - niebadane	89	21	227	337

Wyszczególnienie	Kredytu udzielone pozostałym klientom			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Razem
Stan na koniec okresu 31-12-2017 (zgodnie z MSR 39)	-	-	2 154	2 154
Korekta impairmentowa (zmiana kalkulacji wartości bilansowej brutto)	-	-	709	709
Reklasyfikacja ekspozycji do wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	-	-
Korekta wartości odpisów według stanu 31-12-2017 wynikająca z wprowadzenia MSSF 9	-	-	-	-
Stan na początek okresu 01-01-2018	-	-	2 863	2 863
Zmiana odpisów wynikająca z nabycia aktywów finansowych	-	-	-	-
Zmiana oszacowania odpisów	-	-	216	216
Zmiana odpisów wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych aktywa finansowego, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-	-	-	-
Zmiana odpisów wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-	-	-	-
w tym: zmiana odpisów wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	-	-
Zmiana odpisów wynikająca z reklasyfikacji aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 2	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 3	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 1	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 3	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 1	-	-	-	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 2	-	-	-	-
Inne zmiany (w tym różnice kursowe)	-	-	-	-
Stan na koniec okresu 30-06-2018 - niebadane	-	-	3 079	3 079

Wyszczególnienie	Suma udzielonych kredytów
Stan na koniec okresu 31-12-2017 (zgodnie z MSR 39)	627 789
Korekta impairmentowa (zmiana kalkulacji wartości bilansowej brutto)	181 338
Reklasyfikacja ekspozycji do wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	-26 345
Korekta wartości odpisów według stanu 31-12-2017 wynikająca z wprowadzenia MSSF 9	139 655
Stan na początek okresu 01-01-2018	922 436
Zmiana odpisów wynikająca z nabycia aktywów finansowych	7 654
Zmiana oszacowania odpisów	104 356
Zmiana odpisów wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych aktywa finansowego, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-
Zmiana odpisów wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	-62 034
w tym: zmiana odpisów wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-48 417
Zmiana odpisów wynikająca z reklasyfikacji aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 2	-
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 3	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 1	-
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 3	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 1	-
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 2	-
Inne zmiany (w tym różnice kursowe)	1 944
Stan na koniec okresu 30-06-2018 - niebadane	974 355

Wyszczególnienie	Kredyty udzielone klientom detalicznym	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	Kredyty udzielone finansom publicznym	Kredyty udzielone pozostałym klientom	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2017	225 558	334 343	135	2 586	562 622
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	75 609	75 217	125	123	151 074
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-63 873	-53 858	-15	-416	-118 162
Kredyty odpisane jako nieściągalne w tym:	-36 357	-934	-	-	-37 291
-Zbycie wierzytelności funduszom sekurytyzacyjnym	-36 306	-934	-	-	-37 240
Inne zwiększenia	135	-99	-	-	36
Stan na koniec okresu 30-06-2017 - niebadane	201 072	354 669	245	2 293	558 279

12. Rezerwy

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe w tym:	20 908	10 577
- otwarte linie kredytowe	12 157	2 826
- gwarancje	8 751	7 751
Rezerwa na świadczenia pracownicze - odprawy emerytalne i rentowe	2 642	2 652
Rezerwa na zobowiązania i roszczenia	2 043	1 860
Razem	25 593	15 089

13. Płatności na bazie akcji

W celu wypełnienia wymogów określonych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach a także w zgodzie z postanowieniami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, Bank wdrożył Politykę wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą BOŚ S.A.

Komitet ds. Wynagrodzeń powołany przez Radę Nadzorczą Banku opiniuje Politykę wynagrodzeń, opiniuje i projektuje zasady wynagradzania członków Zarządu, opiniuje wysokość wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze, opiniuje i monitoruje wysokość wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, kierowanie komórką do spraw zgodności oraz kierowanie komórką audytu wewnętrznego.

Polityka wynagrodzeń zakłada m.in.:

- 1) wypłatę co najmniej 50% ustalonego wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska, których wartość ustala się jako średnią cenę ważoną akcji Banku w obrotach sesyjnych na GPW w okresie od 1 grudnia roku poprzedzającego rok przyznania premii do 31 stycznia roku, w którym następuje przyznanie premii,
Przez akcje rozumie się:

- a) akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
  - b) akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.
- 2) odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, przy czym co najmniej 50% każdej transzy jest wypłacane w akcjach Banku, a pozostała część w gotówce. Część odroczonej może zostać wstrzymana, ograniczona lub Bank może odmówić jej wypłaty bądź realizacji m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierzonego planu finansowego na dany rok lub gdy spełnione zostały warunki, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe,
  - 3) ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Przez wyniki rozumie się założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

Maksymalny poziom wynagrodzenia zmiennego każdej z osób zajmujących stanowisko kierownicze nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego. Walne Zgromadzenie Banku Ochrony Środowiska S.A. może wyrazić zgodę na zwiększenie maksymalnego poziomu wynagrodzenia zmiennego w stosunku do wynagrodzenia stałego do 200%, zgodnie z procedurą przewidzianą w § 25 ust. 2 pkt 4) lit. b) i c) Rozporządzenia MRiF. Zwiększenie maksymalnego poziomu wynagrodzenia zmiennego, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, nie dotyczy Członków Zarządu Banku.

W okresie sprawozdawczym wynagrodzenie zmienne za wyniki roku 2017 nie zostało jeszcze przyznane.

14. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Wyszczególnienie	30-06-2018 niebadane	31-12-2017
Zobowiązania warunkowe:	2 077 637	1 986 243
Finansowe, w tym:	1 695 268	1 716 330
- otwarte linie kredytowe w tym:	1 680 322	1 679 415
- odwołalne	1 439 733	1 417 508
- nieodwołalne	240 589	261 907
- otwarte akredytywy importowe	12 749	24 879
- promesy udzielenia kredytu w tym:	2 197	12 036
- nieodwołalne	2 197	12 036
Gwarancyjne, w tym:	257 709	256 878
- poręczenia i gwarancje spłaty kredytu	16 002	17 003
- gwarancje właściwego wykonania kontraktu	237 757	235 925
- gwarancja dla spółki zależnej	3 950	3 950
Gwarantowanie emisji	13 035	13 035
Papiery wartościowe do otrzymania	111 625	-
Aktywa warunkowe:	832 703	1 010 418
Finansowe, w tym:	327 120	491 177
- otwarte linie kredytowe	327 120	312 817
- pozostałe	-	178 360
Gwarancyjne	505 583	519 241
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem	2 910 340	2 996 661

15. Transakcje z podmiotami powiązanymi

W I półroczu 2018 roku zostało zrealizowane planowane połączenie spółek BOŚ Capital Sp. z o.o. oraz BOŚ Ekosystem Sp. z o.o. poprzez inkorporację, w wyniku której spółka BOŚ Capital Sp. z o.o. przejęła spółkę BOŚ Ekosystem Sp. z o.o. W konsekwencji kapitał zakładowy BOŚ Capital Sp. z o.o. zwiększył się o kapitał BOŚ Ekosystem Sp. z o.o.

Również w I półroczu 2018 roku zostały podjęte pierwsze kroki w procesie inkorporacji spółki BOŚ Capital Sp. z o.o. przez spółkę BOŚ Eko Profit S.A., której zakończenie planowane jest na koniec października 2018 roku.

Jednostką dominującą wobec BOŚ S.A. był Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Za podmioty powiązane uznaje się również kluczowy personel kierowniczy.

Opis transakcji z jednostkami powiązanymi (jednostkami zależnymi)

Dom Maklerski BOŚ S.A.

Oddziały Banku prowadzą rachunki bieżące oraz rachunki lokat terminowych Domu Maklerskiego BOŚ S.A. Transakcje wykonywane na rachunkach bieżących to przede wszystkim wpłaty i wypłaty gotówkowe klientów Spółki. W ramach wolnych środków na koniec każdego dnia zakładane są standardowo depozyty terminowe O/N oprocentowane w oparciu o stawkę WIBOR.

Bank udzielił Spółce kredytu obrotowego oraz z tytułu kart płatniczych.

Wszelkie transakcje mają charakter czasowy, zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

BOŚ Eko Profit S.A.

Bank prowadzi rachunki bieżące oraz rachunki lokat terminowych spółki BOŚ Eko Profit S.A. Wszelkie transakcje zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

BOŚ Capital Sp. z o.o.

Bank prowadzi rachunki bieżące oraz rachunki lokat terminowych spółki BOŚ Capital Sp. z o.o.

Bank udzielił Spółce kredytu obrotowego oraz inwestycyjnego.

Ponadto Bank realizował ze spółką umowę najmu budynku biurowego w Warszawie, jak również umowy najmu powierzchni biurowej dla dwóch oddziałów Banku.

Jednocześnie (po w/w inkorporacji) Bank obsługuje wcześniej zawarte umowy dotyczące finansowania umów leasingu udzielonego przez Spółkę podmiotom zewnętrznym.

Wszelkie transakcje, również umowy najmu, zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

MS Wind Sp. z o. o.

Bank prowadzi rachunki bieżące, rachunek techniczny, rachunek kaucyjny oraz depozyty O/N spółki MS Wind Sp. z o.o. Bank udzielał spółce kredytu inwestycyjnego oraz obrotowego, gwarancji, a także otworzył akredytywy na zlecenie Spółki.

Ponadto Spółka zawarła z Bankiem umowy skarbowe: IRS, FX Forward, FX Spot i realizuje je w postaci zawartych kontraktów.

Wszelkie transakcje z Bankiem zawarte zostały na zasadach rynkowych.

Informacje dotyczące transakcji z jednostkami powiązаныmi według stanu dzień 30 czerwca 2018 roku

30-06-2018 niebadane	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Inne aktywa	Rzeczowe aktywa trwale	Wartość firmy	Zobowiązania wobec klientów	Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	Pozostałe zobowiązania	Zobowiązania warunkowe
Jednostki zależne									
Dom Maklerski BOŚ S.A.	-	20 062	5	-	-	887 708	-	-	60 085
BOŚ Eko Profit S.A.	-	-	-	-	-	1 122	-	-	15
BOŚ Capital Sp. z o.o.	137	55 817	2 808	1 263	35	23 845	-	69	3 450
Jednostka pośrednio zależna									
MS Wind Sp. z o. o.	1 826	24 397	-	-	-	3 939	-	-	-
Razem	1 963	100 276	2 813	1 263	35	916 614	-	69	63 550

Informacje dotyczące transakcji z jednostkami powiązаныmi według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

31-12-2017	Pochodne instrumenty finansowe- aktywa	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Inne aktywa	Rzeczowe aktywa trwale	Wartość firmy	Zobowiązania wobec klientów	Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	Pozostałe zobowiązania	Zobowiązania warunkowe
Jednostki zależne									
Dom Maklerski BOŚ S.A.	-	40 156	20	-	-	674 185	-9	-	40 076
BOŚ Eko Profit S.A.	-	1	1	-	-	1 584	-	-	15
BOŚ Capital Sp. z o.o.	-	-	5 791	1 353	25	24 759	-	78	3 450
BOŚ Ekosystem Sp. z o.o.	122	61 525	-	-	10	2 946	-	73	4 114
Jednostka pośrednio zależna									
MS Wind Sp. z o. o.	1 951	22 667	-	-	-	3 445	-	-	-
Razem	2 073	124 349	5 812	1 353	35	706 919	-9	151	47 655

Przychody i koszty za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku

30-06-2018 niebadane	Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty	Przychody z tytułu opłat i prowizji	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy	Pozostałe przychody operacyjne	Ogólne koszty administracyjne
Jednostki zależne						
Dom Maklerski BOŚ S.A.	468	-3 983	1 457	-	1	31
BOŚ Eko Profit S.A.	-	-4	-	-	40	-
BOŚ Capital Sp. z o. o.	790	-180	62	57	33	5 332
Jednostka pośrednio zależna						
MS Wind Sp. z o. o.	474	-7	2	171	-	-
Razem	1 732	-4 174	1 521	228	74	5 363

Przychody i koszty za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2017 roku

30-06-2017 niebadane	Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty	Przychody z tytułu opłat i prowizji	Wynik na działalności handlowej	Pozostałe przychody operacyjne	Ogólne koszty administracyjne
Jednostki zależne						
Dom Maklerski BOŚ S.A.	601	-3 900	1 096	-	3	-6
BOŚ Eko Profit S.A.	-	-6	1	-	40	-
BOŚ Capital Sp. z o. o.	-	-163	1	-	5	-429
BOŚ Invest Management Sp. z o. o.	-	-24	42	-	11	-5 693
BOŚ Ekosystem Sp. z o.o.	406	-1	2	45	30	-
Jednostka pośrednio zależna						
MS Wind Sp. z o. o.	487	-8	2	121	-	-
Razem	1 494	-4 102	1 144	166	89	-6 128

16. Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie śródrocznym

W działalności Banku nie występuje sezonowość lub cykliczność.

17. Rodzaj oraz kwoty pozycji wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy netto lub przepływy środków pieniężnych, które są nietypowe ze względu na ich rodzaj, wielkość lub wywierany wpływ

W I półroczu 2018 roku nie wystąpiły zdarzenia, które były nietypowe i miały znaczący wpływ na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy netto lub przepływy środków pieniężnych Banku.

18. Rodzaj oraz kwoty zmian wartości szacunkowych kwot, które były podawane w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego lub zmiany wartości szacunkowych podawanych w poprzednich latach obrotowych, jeśli wywierają one istotny wpływ na bieżący okres śródroczny

W I półroczu 2018 roku nie wystąpiły zmiany założeń będących podstawą do wyliczeń wartości szacunkowych kwot podawanych w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego oraz poprzednich latach obrotowych poza kwestią opisaną w nocie 5 do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

19. Wypłacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję), z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

Bank w I półroczu 2018 roku nie wypłacał dywidendy.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. podjęło w dniu 19 czerwca 2018 roku Uchwałę w sprawie podziału zysku netto Banku za 2017 rok.

Zysk netto Banku za 2017 rok w wysokości 24 423 393,03 zł przeznaczony został na kapitał zapasowy Banku.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. podjęło w dniu 19 czerwca 2018 roku Uchwałę wyrażającą zgodę na użycie kapitału zapasowego BOŚ S.A. na pokrycie kosztów emisji akcji Banku serii U przeprowadzonej w latach 2016-2017, zaliczonych do straty z lat ubiegłych w kwocie 6 963 108,45 zł.

20. Zdarzenia po dniu bilansowym

W dniu 03 lipca 2018 roku (raport bieżący nr 27/2018) Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w Warszawie zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego BOŚ S.A. w drodze emisji 30 074 426 akcji zwykłych na okaziciela serii V oraz zmianę Statutu Banku w tym zakresie.

Wysokość kapitału zakładowego Banku po rejestracji wynosi 929 476 710 zł.

W dniu 23 lipca 2018 roku (raport bieżący nr 30/2018) w KDPW nastąpiła rejestracja 30 074 426 akcji zwykłych na okaziciela serii V BOŚ S.A. o wartości nominalnej 10 zł każda („Akcje Serii V”) oznaczonych kodem ISIN „PLBOS0000308”.

W dniu 10 sierpnia 2018 roku KNF wydała zezwolenie na zaliczenie ww. akcji serii V w kwocie 300 744 260 zł do kapitału podstawowego Tier I.

W dniu 12 lipca 2018 roku (raport bieżący nr 29/2018) pomiędzy Bankiem, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju, spółką Polenergia S.A. (Sponsor) i jej trzema spółkami zależnymi, tj.: Grupa PEP Farma Wiatrowa 1 Sp. z o.o., Grupa PEP Farma Wiatrowa 4 Sp. z o.o. oraz Grupa PEP Farma Wiatrowa 6 Sp. z o.o., zawarty został aneks do Umowy finansowania z dnia 4 października 2013 roku, do której Bank przystąpił w dniu 29 lipca 2014 roku (o czym Bank informował w RB 47/2014). Kredyty inwestycyjne udzielone w/w spółkom przez Bank oraz EBOiR, przeznaczone zostały na realizację budowy farm wiatrowych FW Gawłowice, FW Skurpie oraz FW Rajgród o łącznej mocy 117,3 MW. Finansowanie udzielone przez Bank dotyczy budowy FW Skurpie zrealizowanej przez Grupa PEP Farma Wiatrowa 4 Sp. z o.o.

Zawarty w dniu 12 lipca 2018 roku aneks jest efektem rozmów i negocjacji prowadzonych przez strony, mających na celu uzgodnienie zmian wybranych warunków udzielonego finansowania z uwzględnieniem zaistniałych zmian w otoczeniu rynkowym i regulacyjnym branży energetyki wiatrowej, w tym spadku cen zielonych certyfikatów oraz niepewności inwestorów odnośnie wysokości obciążeń z tytułu podatku od nieruchomości. Zmiany warunków finansowania wprowadzone przedmiotowym aneksem dotyczyły w szczególności obniżenia do poziomów rynkowych cen sprzedaży energii elektrycznej i praw majątkowych realizowanych przez poszczególnych kredytobiorców w ramach długoterminowych umów PPA i CPA zawartych ze spółką Polenergia Obrót S.A. Jednocześnie okres finansowania uległ wydłużeniu o 3 lata, tj. do dnia 29 grudnia 2032 roku, a harmonogram spłaty kredytów został dostosowany do wysokości przepływów pieniężnych generowanych przez poszczególne spółki. Postanowienia aneksu nie zawierają zapisów o karach umownych. Wejście w życie zmienionych warunków finansowania określonych w aneksie, uzależnione jest od spełnienia warunków zawieszających, w tym dokonania przez kredytobiorców przedpłaty kredytów w łącznej kwocie 23,7 mln zł.

Łączne saldo zadłużenia spółek z tytułu udzielonych kredytów przez konsorcjum, w którego skład wchodzi BOŚ S.A., po dokonaniu planowanej przedpłaty obniżyło się do kwoty 434,5 mln zł. Zaangażowanie Banku na dzień 12 lipca 2018 roku tj. przed ww. przedpłatą wobec Klienta oraz grupy podmiotów z nim powiązanych wynosiło 232,4 mln zł.

21. Skutek zmian w strukturze jednostki gospodarczej w ciągu I półrocza 2018 roku, łącznie z połączeniem jednostek gospodarczych, przejęciem lub sprzedażą jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacją i zaniechaniem działalności

W I półroczu 2018 roku zostało zrealizowane planowane połączenie poprzez przeniesienie całego majątku spółki BOŚ Ekosystem Sp. z o.o. (spółka przejmowana) na spółkę BOŚ Capital Sp. z o.o. (spółka przejmująca) za udziały, które spółka BOŚ Capital Sp. z o.o. wydała Bankowi Ochrony Środowiska S.A. jako jednemu wspólnikowi spółki BOŚ Ekosystem Sp. z o.o. (łączenie przez przejęcie) – postanowieniem z dnia 30 maja 2018 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wpisał w rejestrze przedsiębiorców informację o połączeniu w/w spółek.

Ze względu na fakt, iż połączenie tych spółek dokonało się pod kontrolą jednego podmiotu dominującego, tj. BOŚ Banku S.A., rozliczenie tej transakcji w księgach rachunkowych BOŚ Capital Sp. z o.o. zostało zaksięgowane metodą łączenia udziałów. Połączenie to nie miało wpływu na śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy. W śródrocznym skróconym sprawozdaniu finansowym BOŚ S.A. wartość jednostki BOŚ Capital Sp. z o.o. wg kosztu nabycia uległa zwiększeniu o wartość kosztu nabycia spółki BOŚ Ekosystem Sp. z o.o. i na dzień 30 czerwca 2018 roku wynosi 37 871 tys. zł.

Również w I półroczu 2018 roku zostały podjęte pierwsze kroki w procesie inkorporacji spółki BOŚ Capital Sp. z o.o. przez spółkę BOŚ Eko Profit S.A., której zakończenie planowane jest na koniec października 2018 roku.

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
20.08.2018 roku	Bogusław Białowąg	Prezes Zarządu	.....
20.08.2018 roku	Arkadiusz Garbarczyk	Wiceprezes – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu	.....
20.08.2018 roku	Konrad Raczkowski	Wiceprezes Zarządu	.....

Podpis osoby,
której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

20.08.2018 roku	Andrzej Kowalczyk	Dyrektor Departamentu Rachunkowości	.....
-----------------	-------------------	--	-------